

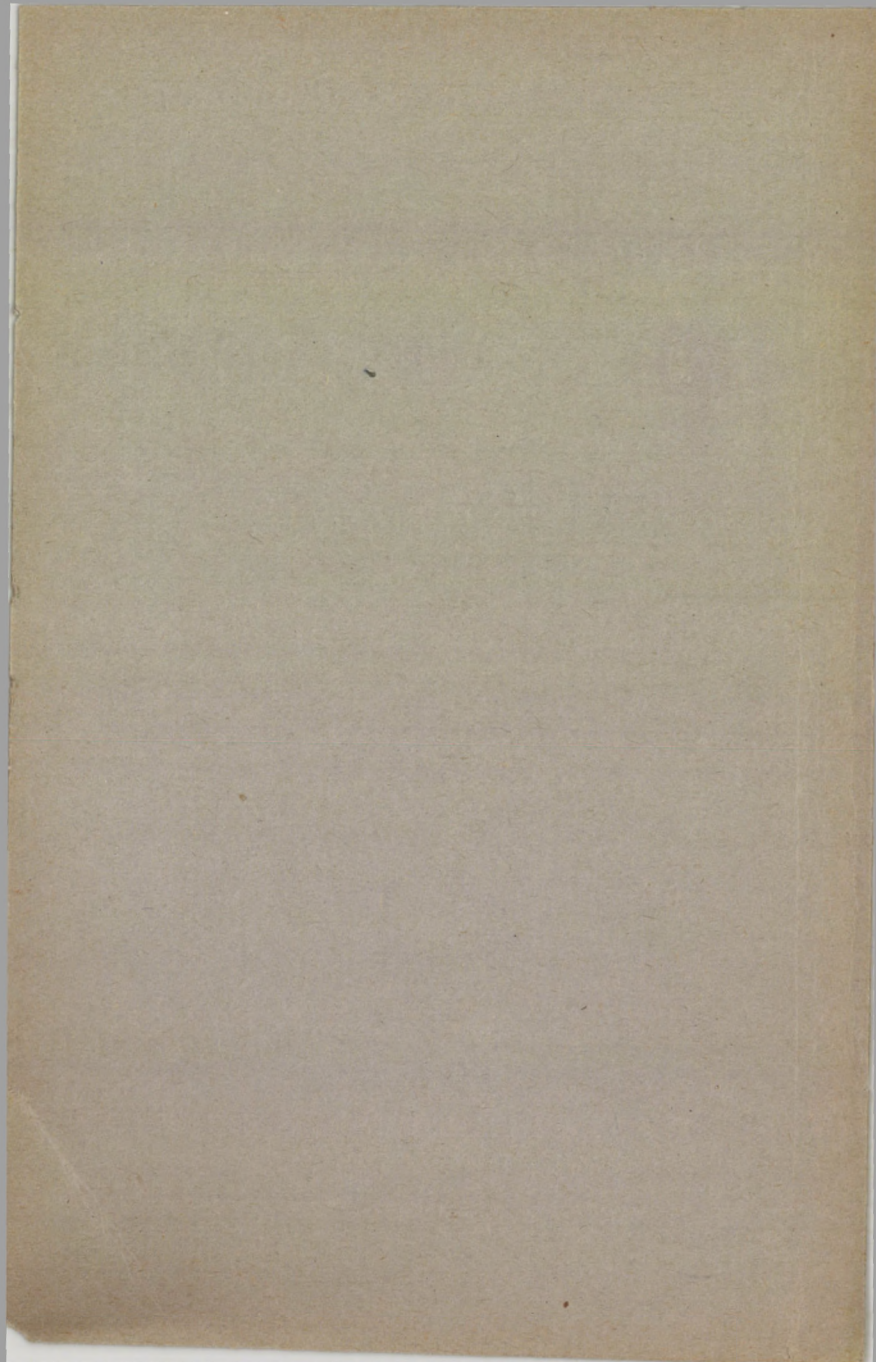
DALMADY GYÖZŐ KÖLTEMÉNYEI

KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG

A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL ÉS ÉLETRAJZÁVAL

BUDAPEST
FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

Dr. Charles H. Gray

DALMADY GYÖZÖ KÖLTEMÉNYEI

KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG

A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL ÉS ÉLETRAJZÁVAL

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA

Franklin-Társulat nyomdája

1856—1914.

DALMADY GYÖZŐ.

(1836—1916.)

Dalmady Győző költeményeinek e kötetnyi szemelvényes gyűjteménye kegyeletes és értékjelző emléke kíván lenni a költő s a költőben az ember egész pályájának.

Dalmady Győző a XIX. század hatvanas éveinek egyik legkedveltebb lírikusa volt s mint ilyen már 1867-ben tagja lett a Kisfaludy-Társaságnak is. *Toldy Ferenc* 1867-ben e szavakkal mutatta őt be a Társaságnak: «Ime a mi lírikusunk»; ötven évvel később *Beöthy Zsolt* így búcsúztatta a költőt ravatalánál: «Valóban a mi lírikusunk volt és maradt mindvégig, költői világának vonzó melegségével, emberi és nemzeti érzésének legnemesebb motívumaival.» A szerelem és hazafiság költője volt: olvatag gyöngéd szív és erős magyar lélek, igaz érzésű, meleg szívű dalosa a maga korának. Új idők jöttével újabb meg újabb hangok zendültek a magyar költészet berkeiben: ő mindvégig hű maradt a maga egyszerű műzsájához. Élete utolsó

éveiben szinte végkép elhallgatott. A Kisfaludy-Társaság e válogatott versgyűjteménnyel újítja meg emlékezetét.

Dalmady Győző a bori és dalmadi Dalmadyak hontvármegyei családjából származik; a család a XIII. század derekáig sorolja őseit. Költőnk atyja, Sámuel, még az ősi birtokon, Boriban és Dalmadon gazdálkodott; a sok osztzkodás után azonban bérbeadta a megfogyatkozott maradékot s gazdatisztnek ment a báró Nyáry-családhoz Koltára, Komárom vármegyébe. Itt született a költő 1836 február 11-én. Tanulmányait a komáromi, tatai, esztergomi és pesti (bencés és piarista) gimnáziumokban, majd 1854-től a pesti egyetem jogi karán folytatta s 1857-ben fejezte be, letéve a három jogi szigorlatot. Tatán érték az 1848—49-i szabadságharc eseményei; ezek hatása alatt lobogtak föl öröklött s egész életén át annyiszor megzendült hazafias érzései.

A piaristák pesti gimnáziumában Horváth Cyrill igazgató, a magyar nyelv tanára hatott rá fejlesztően a költészet megkedvelésében és művelésében. Az ő közbenjárására jelent meg első verse (az édesanyja sírjáról szóló *Koszorú* című vers) a Császár Ferenc szerkesztette *Szikszerű nyilapok*-ban 1853-ban. Már jogász korában sűrűn dolgozott a nevezetesebb szépirodalmi lapokba.

Az 1860. évi október 20-i császári diplomát megelőző és követő nemzeti mozgalomban az ifjúság egyik vezére volt. Ez időben írta *Feltámadunk! Éltredjetek! Jönek a mieink! Csak magyarok legyünk!* és más hazafias, többé-kevésbé allegorikus verseit. A *Feltámadunk* című, 1859-ben írt husvéti vers, akkor, az osztrák-olasz háború kezdetén, Angliában és Amerikában is hatást tett ott tartózkodó menekült honfitársainkra.

A vármegyék helyreállításakor, 1860 végén, Dalmady Győző megismerkedett Nyáry Pállal, Pest vármegye híres alispánjával és országgyűlési követével, s ennek pártfogásával bejutott Pest vármegye tisztikarába. Ajánló levele versei voltak, mert Nyáry ezekért kedvelte meg és vette pártfogásába. Előbb tiszteletbeli, 1861 áprilisában pedig rendes aljegyzője lett a vármegyének. A hatalom még azon év őszén szuronyokkal oszlatta szét az országgyűlést, majd a vármegyék bizottságait; költőnk is leköszönt állásáról s visszavonult a közélettől. Hazament. Atyja ez időben Csehiben, Komárom vármegyében gazdálkodott. Költőnk itt élt elvonultan és ügyvédi vizsgálataira készült. Le is tette az ügyvédi és váltóügyvédi cenzurát. 1862-ben egy kötetet bocsátott közre *Költemények* címmel, hazafias, elbeszélő és leíró versekkel Heckenast Gusztáv kiadásában. Az előfizetési felhívásra

Jókai Mór írt meleg ajánló sorokat. 1863-ban ismét egy kötete jelent meg *Szerelem* címmel, szintén Heckenast Gusztáv kiadásában, Néhány évi ügyvédi gyakorlat után, 1865-ben tagja és jegyzője lett Pest vármegye központi választmányának; ennek feloszlása s az országgyűlésnek az osztrák-olasz háború újabb kitörése miatt 1866-ban történt elnapolása után a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-egyesület segédtitkára volt egy rövid félévig. Ez időtájból való a költőnek Munkácsy Mihálytól festett, az Orsz. Magyar Szépművészeti Múzeum történelmi képcsarnokában levő arcképe. Az 1867-ben létrejött kiegyezési törvények alapján a vármegyék ismét visszaállíttatván, Nyáry Pál hívására visszatért a vármegyéhez s első aljegyzőnek választatott meg főjegyzői címmel. Ugyanez évben a Kisfaludy-Társaság is taggá választotta «a lantos költészetben szerzett érdemeiért». Ez évre esik házassága is: 1867 október 29-én nőül vette Hajós Rózsát, dömsödi Hajós Menyhért tassi földbirtokos 16 éves ifjú szép leányát. E házasság a legboldogabbak közé tartozott s családi költészetének állandó forrása volt. 1870-ben a vármegye rendes főjegyzőjévé, 1872-ben pedig az újra szervezett vármegyei árvaszék elnökévé lett. E tisztét a későbbi tisztújításokon hatszor ismétlődő egyhangú választás alapján mindvégig megtartotta, 1907 végéig.

Verseiből újabb két kötetes gyűjteményt adott ki 1875 végén Tettei Nándor könyvtárúsnál *Összes költemények* címmel, az előbbi két kisebb kötet kiválasztott s részben átdolgozott darabjaival, és az 1863 óta írt hazafias, szerelmi, családi és vegyes költeményekkel. E gyűjtemények mind elfogytak s ma már alig találhatók. Hazafias verseiből egy kötetet az Athenæum könyvkiadó-társaság külön is kiadott 1894-ben *Hazafias költemények* címmel. Azóta e kötet már négy kiadást ért. Néhány hazafias verse külön is megjelent Méhner Vilmos *Históriák, nóták* című füzetes vállalatában 1887-ben, továbbá a Honszeretet Egyesület kiadásában *A régi királyok* címmel, 1921-ben, Megírta családja történetét is jogtörténeti felvilágosító jegyzetekkel.

Árvaszéki elnökségének 25 éves fordulóján, 1897-ben, a vármegye, az árvaszék kezdeményezéséből, ünnepet rendezett tiszteletére a vármegyeház nagytermében, életnagyságú olajfestésű arcképével és ezüst babérkoszorúval tisztelve meg a költőt. A kép a vármegye árvaszéki üléstermét díszíti. Csatlakozott az ünnephez a Kisfaludy-Társaság is: Gyulai Pál elnök levélben üdvözölte a költőt, mint az élet legnemesebb érzelmeinek és eszményeinek közszeretében álló jeles énekesét.

Dalmady Gzózó negyven évig lakott a vár-

megyeház falai között — s mint ő maga mondja — itt írta költői és prózai munkáinak nagyobb részét, itt alapított tűzhelyet és családot. Családjának és a vármegyének élt, evvel mintegy összeforrott, jó és balsorsában osztozott. Mint közgyűlési elnök vezette a vármegye ellenállását az 1905 november 27-i közgyűlésen, a nem parlamentáris Fejérváry-kormány idejében, a rendszerinti elnökök hiányában vagy távollétében, egymásután mondván ki a legmerészebb határozatokat s megakadályozván a vármegye nyakára küldött Laszberg gróf győrvármegyei főispán elnöklését. Negyven évi szolgálat után, 1908 január 1-én vált meg a vármegyétől, ennek meleg elismerésétől és hálájától kísérve. Ezután visszavonultan élt, költői és prózai munkáinak összegyűjtésével és rendezésével foglalkozva.

1916. évi június 30-án halt meg Budapesten. Pest vármegye közönsége és tisztkara külön gyászjelentést adott ki róla s jegyzőkönyvileg örökitette meg «nagynevű fiának» emlékét. Az egyesült függetlenségi és 48-as párt, mint «a hazánk függetlenségeért és önállóságáért folytatott küzdelmek lelkes harcosának» érdemeit szintén jegyzőkönyvben örökitette meg. Ravatalánál a Kisfaludy-Társaság képviselőjében Beöthy Zsolt elnök mondott búcsuztatót, mondván róla, hogy «a nagy költészetbe a szeretetnek: haza-

szeretetnek, emberszeretetnek, családi szeretetnek őszinte, egyszerű, de igazságában, közvetlenségében megillető hangjával olvadt.» Ott nyugszik a kerepesi-úti temetőben. Emlékeztét a Kisfaludy-Társaság 1917 december 5-én ünnepelte Pest vármegye székházának dísztermében; Budapest székesfőváros utcát nevezett el róla, Pest vármegye pedig a vármegyeházat, annak emlékére, hogy a költő negyven évig lakott benne, emléktáblával jelölte meg. Az emléktáblán a költőnek bronzba öntött képe van ezzel a felírással:

«Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye közönsége állította e táblát annak emlékeztére, hogy Dalmady Győző a szabadság és szerelem költője s az árvák atyja negyven évig lakott a vármegye székházában s egész életében a hazafiság és emberség harcosa volt.»

Dalmady Győzőnek 1876 óta csak hazafias versei jelentek meg külön kiadásban. A jelen kötet elsőül igyekszik a költő egész költői pályáját 1856-tól 1914-ig bemutatni, a versek egy részének újabb átdolgozott formájában, amint azt a költő hagyatékában találtuk, és néhány még napvilágot nem látott versével élete utolsó éveiből.

Dalmady Győző kiválóan a szerelem költője: az első szerelemé, a hitvesi szerelemé, a szívet egészen betöltő, boldogító vagy gyötrő, de min-

denképen édes, az érzékiségtől teljesen ment, eszményi tisztaságú szerelemé; a szív embere ő, tiszta erkölcsi világú, merengésre hajló harmonikus lélek. Csupa bizalom, csupa hit; nagy szenvedések nem sújtják, nagy szenvedélyek nem hajtják, nagy csalódások sem érhetik. Megcsalódott első szerelmében is több az ábránd, mint a szenvedély s e csalódása bánatát is csakhamar eloszlatja a családi boldogság melege. Boldog ember volt, sokkal boldogabb, semhogy költői lelkének alkalma lett volna ott szárnyalnia, ahol a dicső nagyság terem, a szenvedések felséges viharában. Ám e költészet, a maga megszabott határai közt is, gazdag változatú, közvetetlen és őszinte kifejezője lelki élményeinek, jelölője szerelme eseményeinek: dalaiban benne van ennek története. A költő dalolni szerető hevülékeny lelke olykor megtéveszti önmagát: egyszerűsége pongyolasággá, verselése muzsikatlanná lesz; más dalaiban viszont annál jobban esik a tartalomnak és formának az érzés ihletétől meleg és lágy zengésű harmóniája. Ily dalaival s általában egész szerelmi költészetével, érzéseinek őszinteségével, kedves egyszerűségével s erkölcsi tisztaságával Dalmady Győző, Petőfi és Tóth Kálmán után, a szerelmi lírának egyik számottevő képviselője a kor költészetében. E költészet természetes folytatásául csendülnek meg családi versei.

Hazafias verseiben egy félszázad magyar álmai és küzdelmei visszhangzanak; híven tükröződik bennük keletkezésük idejének politikai képe. A kor hangulata s a költő érzése nem mindig megkapó erővel zeng belőlük; de maga az érzés sohasem affektált s mindig a költő lelke mélyéből buzog. Dalmady Győző ifjúságának ideje, az elnyomatás kora, a hazafiúi érzések virágkora volt: virágzott a hazafias költészet is s talán sohasem írtak, olvastak, szavaltak annyi hazafias verset, mint abban az időben. Megszólalt, már az ötvenes években, Dalmady Győző hazafias érzése is s kesergőn vagy feddően, aggódón vagy reménykedően, elbúsultan vagy bizakodón, a mult dicsőségébe vagy a jobb jövő hitébe menekvően, gyakran fölzendül egész költői pályáján, élete végéig. E költészet, némikép talán már tárgyánál fogva is, de főképpen a költő egyéniségénél fogva, bizonyos józan komolysággal hat ránk, erősen tanító célzatával sokszor prózáinak tetszik; de a maga egészében, mint egy költő lelke világának, kora érzéseinek és hangulatának tükre, tiszteletreméltó irodalmi emlékül sugárzik felénk.

Egész költészetéből, szerelmi és hazafias dalainak együttes zengéséből teljesen megismerhető Dalmady Győző, az ember; kizeng belőle egész lelke, jelleme. A szív embere mindig; de gyöngéd érzelmessége meg nem gyöngíti férfias

lelkének komoly és önérzetes veretét. Dalmady győző lelkes ifjú, komoly férfi, igaz ember volt egyben, önérzetes és szerény egyszerre, — mindenképpen szeretetreméltó.

A Kisfaludy-Társaság a maga hivatásának szolgálatában bocsátja e kötetet a magyar olvasóközönség elé, egy letűnt korszak költészetének s e költészet egyik érdemes képviselőjének emlékéül.

Budapest, 1922 december hó.

Sajó Sándor.

A KÖLTÉS ZET
EGY LÉLKES BARÁTNŐJÉHEZ.

Ábrándos lelkű kis leány
Ki a költőt s dalt szereted,
Lelkem téged föl-fölkeres
És ott repked vállad felett.
A kerti föld önkénytelen
Kikelti a virágmagot:
Ami csak szép, gyöngéd, nemes,
Szivedben az fölsarjadott.

Képzeletem szertecsapong
S a jövőről képet teremtet;
A szív beteg, az elme bús,
Fáj látnom a sötét jelent!
A dicsőség napja leszállt,
A síkon hideg lehelet...
Itt-ott gyúl ki félénken egy
Pásztortűz: a honszeretet.

Égsz és lángolsz. Óh szent e láng!
Benn érzelmid világa van;
De a tűzben csak fényesebb
És tisztultabb lesz az arany.

Igy lássalak én még soká!
 A lángnál, mely félve lobog,
 Sokan, sokan melegszenek:
 Üldözöttek, hazátlanok.

Téli idő fagyos keze
 Kegyetlenül mindent letép;
 Lásd, nekünk sem irgalmazott,
 Lábunk kemény hantokra lép.
 Egy virágot nem törhetünk...
 Csak emlékből él a tavasz;
 De a költő hirdeti még:
 Ne féljete! közelget az!

Szeresd hát a költő dalát,
 Költőiben él most a hon;
 A költészet szeretete
 És a honé olyan rokon!
 Elveszíthet mindent a szív,
 De amíg egy madár dalol:
 Mindörökké álmodozunk
 A szép tavasz bájairól.

A MAGYAR NÓTA.

Hogy is volt csak az a nóta?
 Óh huzzátok, huzzátok még!
 Ne ezt, ne ezt... azt a búsat!
 Szébbet annál sohsem hallék.

Sír a lelkem, mikor hallom,
 Oly ismerős minden hangja!
 Hajh, ez az a százados bú,
 Mely a magyart el nem hagyja.

Óh, huzzátok! a gyönyörtől
 Ugy is részeg már a lelkem,
 Vigadok is, kesergek is,
 Az érzés oly nevezhetlen.

Szól a nóta . . . azt gondolom,
 Drága gyöngyök hullanak rám,
 Drága gyöngyök sokasága —
 Pedig könytől ázik orcám.

Mennyi fény és árny egyszerre!
 A nagy napok fénye, árnya,
 Sohsem voltam ilyen gazdag,
 Sohsem voltam ilyen árva.

Hajh, mi bajom? mi szorítja
 Ennyire a szívem össze?
 A remény is fogyófélben
 A poharam összetörve.

Tört pohár és tört remények!
 Soha ilyen bús vigalmat!
 Hallgasson el az a nóta,
 Még a szívem megszakadhat.

AZ ELSŐ CSÓK.

Jár a szellő édesen susogva,
Vágy, szerelem reszket ajakán,
Le-lehajtja szép fejét a rózsa,
Sok neki a boldogság talán.

Szerelemnek lágy ölében oly jó,
Ami bántott, elfeledni mind!
Lelkünk mint a habon úszó bimbó,
Letörve is élni kezd megint.

Mellettünk ül a kedves leányka,
Titkait kitárja a magány,
Mintha száz szív boldogsága verne
Égő szívünk egy mozdulatán!

Csak a szív ver... ajakunk oly néma!
Nem találunk hangot, szavakat,
Mint mikor a sok virág a réten
Eltakarja a keskeny utat.

Egy csók! s a szív minden érzeménye
Vallomást tesz... a leány megért.
A mienk ő. Új világot látunk,
És előttünk új, szebb pályatért.

Mintha többek volnánk embereknél,
 Keressük a csillagos eget;
 Azt hisszük, hogy közeledünk hozzá
 És alattunk a föld elveszett.

Óh szép óra, első csók órája,
 Nem feledünk a végső napig!
 Hull a rózsza... másé lesz a lányka,
 Rólad a szív folyton álmodik.

ÉJI FURULYASZÓ.

Árny borul a tájra,
 Csillag lép az égre,
 A szerelem hangja
 Nem pihenhet még le.
 Lankadó tűz mellett
 Fenn virrasztva, ébren,
 Pásztor furulyája
 Kesereg az éjben.

A buzakalászhok
 Fejüket lehajtják,
 Virág a virághoz
 Epedőn sóhajt át.
 Az erdőcske bólint,
 Beszélget magában,
 Álmodik a lányka,
 S mosolyog álmában.

Más vidékre ballag
 A zordon haramja,
 Kitér a rossz lélek
 Az édes, bús hangra ;
 Az utas bizton megy
 A sötét ösvényen — —
 Csöndesen számlálják
 Lépteit az égben.

HŐSÖK SÍRJA.

Itt tomboltak paripáik,
 Itt suhogott lobogójuk.
 Lenyugodtak. Siró szellő
 Olyan fájón susog róluk.

A szabadság harcát vitták,
 Elszántan és rendületlen,
 Nem okai, hogy zászlójuk
 Kettétört a küzdelemben.

A szellő szól mindenikhez :
 Alugyatok ! nincs elveszve
 A lélek szent akaratja,
 Az igazság és az eszme.

Felviszem a hegytetőre,
 Átadom a fellegeknek ;
 A vihar, mely innen kél majd,
 Egy világot megremegtet.

A zsarnok, ki eltiport most,
 Félelemmel ismer rátok :
 Nem a villám sujtja őt le,
 Hanem a ti kardcsapástok.

SZERELMES LEÁNY.

Oly szép az éj. Nem alhatol,
 Számlálod a csillagokat,
 Sír a pusztán a furulya,
 Érző szived majd megszakad.
 Kikönyökölsz ablakodból,
 Szemeidben könnyü ragyog ;
 Égnek-földnek panaszkodnál . . .
 És nem tudod : mi a bajod.

Jársz a kertben. Virágaid
 Mosolyogva néznek reád,
 Hidegen mégy mellettök el,
 Mint aki már semmit se lát.
 Mit neked egy kicsi virág,
 Melyet lábad összetapod ?
 Uj, nagy vágyak tépik szived . . .
 És nem tudod : mi a bajod.

Hallgatod a fülemülét
 Soká merengsz fájó dalán !
 Amiről oly zokogva zeng,
 Érzelmek visszhangja tán.

Nézel soká a lomb felé,
 Honnan a dal eláradott,
 És a szived még nehezebb —
 És nem tudod: mi a bajod.

Fölszárad az eső cseppje,
 Mihelyt a nap reája süt;
 Szép enyhe nyár a szerelem,
 Felcsókol az minden könnyűt.
 Ha a nyár bő áldásiból
 Neked csak az árnyék jutott:
 Óh lány, ha senki meg nem ért,
 Ne is tudd meg: mi a bajod.

VÁGTASS LOVAM, SÁRGA —

Vágtass lovam, sárga,
 Amott van egy csárda,
 Füttyül a szél, rossz az idő,
 Ott maradunk mára.

Kocsmárosné lelkem,
 Adjon innom, ennem,
 Üres a nagy ivószoba —
 Maradjon mellettem.

Jár a pohár sorra,
 Hej, mi van e borba?

Kocsmárosné, szép virágszál
Csak kínálja, hordja.

Künn az idő szép lett,
Bánatom is széled,
Hej, ne gondold csalfa leány,
Hogy meghalok érted.

Ereimben uj tűz,
Kalapomon rózsza —
Visszakerül még nyugalmam,
Vándorol a gólya.

NYÁRI REGGEL.

Kimentem én is kora reggel,
Fény és homály még küzködött,
A lányok már régen daloltak
A harmatos kévék között.

Megálltam a határfa mellett,
Lemosolygott az ég reám;
A hűs szellő pirosra csókolt,
Vagy inkább a dalok talán!

A félálom még egyre tartott,
Ébredni oly nehéz vala!
Mint lánykaarc égett, piroslott
A természet nagy távola.

Mit álmodott? óh szép az álom,
Amelyben ily mosoly terem!
Tán a hajnal csókját érezte,
És kigyujtá a szerelem.

A kis dombról, melyen megálltam,
Beláttam az egész határt;
Csend lett megint... a fűj sem szólott,
A szellő csak suttogva járt.

Reszkettek a buzakalászok,
Égett a kis pipacs feje...
Egyszerre mint friss zápor áradt
A dal ismét a földre le.

Felpillanték a kék magasba,
Hol a pacsirta andalog —
Vagy talán az ég nyílt meg s onnan
Áradtak a szelid dalok.

Minő gyönyör! A dalra itt lenn
A föld újabb dallal felelt,
Ünnep volt az, győzelmi ünnep:
Megvirradt a világ felett.

Sohsem volt ilyen szép a reggel!
Az érzés sírt a fűn, a fán;
Majd elnémult egyszerre minden,
A harangot hallám csupán.

A PÁSZTORTÚZ.

Egy pásztortúz, egyéb semmi!
 Köröskörül minden halva.
 Oly jól esik elmerengni
 E fekete éjben rajta.

Fel-fellobban közbe-közbe,
 Mint mikor egy villám gyúl ki:
 Kik lehetnek körülötte,
 Hogy nem hagyják kialudni?

Belenézek az avarba,
 Merengek a tüzön, távol,
 Csak küzd, csak küzd... de mi haszna!
 Nem ritkul a sötét fátyol.

Olykor-olykor a felhőkben
 Egy csillagot látok égni,
 Az is oly bús, oly erőtlén,
 Hogy csak alig hiszek néki.

Meddig kell a hajnalt várnom?
 Fölkel-e a nap is végre?
 És a kihült őszi tájon
 Lesz-e elég melegsége?

Az a tűz is hamvad, hamvad,
 Felednek rá többet tenni,
 Nemsokára végsőt lobban,
 És azután semmi, semmi!

KIRÁLYI ROMOK.

E fekete romok a kopár hegy fölött,
 Századokat láttak születni és halni!
 Az ősi folyamnak, mely alatt hömpölyög,
 Idáig felhatnak bánatos siralmi.

Leülök egy kőre és elgondolkozom:
 Királyi fény lakott egykor kevélyen itt!
 A világ folyása megváltozott nagyon,
 Pusztulásnak látom most sötét képeit.

Hallgatnak a falak, a terem oly üres!
 Csak a szellő jő-megy, föl-alá untalan,
 Minden bokrot megráz, minden zugban keres,
 Azután feljajdul, hogy minden odavan!

Görnyedez a fűszál, átkos itt az élet,
 Csókolja a követ: tiporja össze már!
 De a kő nem hajt rá, önmagába mélyed:
 Sötét gondolata századokat bejár.

Hajdan a dicsőség sugarában égett,
 Most a porban fetreng. Nem akadt jobb helye.
 Iszonyú gondolat, iszonyú ítélet!
 Napról-napra búsabb, feketébb lesz bele.

A nehéz emlékek mind gyötrőbben nyomnak,
 Alattok a dúlt fal sok ily követ lehány!
 Fele sincsen meg már a magas toronynak,
 Azt hiszi, evvel is könnyebbíthet magán.

Sötétül, sötétül az orom, a környék,
 Az utolsó hang is elnémul odalenn,
 Kifáradt az élet, csak a szellő nyög még,
 Mintha minden várna, figyelne körülém.

A dicsők, kik régen lehunyták szemüket,
 Éjféli órára feljönnek ide mind,
 Szétnéznék a komor éjjeli táj felett,
 Hogy tovább aludni kedvök legyen megint.

Szivem összeszorul, fázik minden tagom,
 Tőlök remegek-e, bár még nincsenek itt?
 Vagy a vihar szelét érzem arcomon,
 Mely villámterhesen süvöltve közelít?

A romok homlokán ijesztő fény gyúl ki,
 Nyitott szemök mélyen meredez az éjbe:
 Tán a multat látják valahol kigyúlni,
 A másvilágból is szüntelen kísértve!

ZENGJEK-E DALT?

Zengjek-e dalt szerelemről?
 Mi a sziv, szerelme?
 Férjhez megy a lány. Nem kérdi,
 Eszményére lelt-e?
 Harcba ment a régi kedves,
 Nehéz visszavárni!
 Oda van a sziv ábrándja —
 Jó neki akárki.

Zengjek-e dalt barátságról,
 Vendégszeretetről?
 Hideg szellő éri arcom,
 A küszöbön csend ül.
 Felkerül még egy üveg bor,
 De a kedv fogytán van,
 Dohányozik még a gazda,
 De csak egymagában.

Zengjek-e dalt a hősökrol,
 Hires harcaikrol?
 Jeltelen a sir . . . ki tudja
 Lelkök hol barangol.
 Boldog, aki messze földön
 Alhatik hazátlan,
 Nem látja a pusztulást itt,
 A feldúlt hazában.

Zengjek-e dalt a hazáról?
 Van-e még hazája
 A magyarnak, s szeretettel
 Gondol-e reája?
 A borostyán dicső földjén
 Tüske, dudva hajtott —
 Árva lantom panaszára
 Nem kapok visszhangot.

EGY ANGYAL EMLÉKE.

Elköltözött a kedves angyal,
 Már régen várt reá a menny,
 Tán hallá is titkos hívását
 Csöndes, szelid éjféleken,
 Mert hisz, amint minden lesímult,
 S csak még az éj árnyéka nőtt:
 A csillagos, felhőtlen égen
 Gyakran láttuk merengni őt.

Emlékszünk még végső szavára,
 Csak ennyi volt: óh szerelem!
 Egy szó, mégis egész történet,
 Sóhaj, mégis mély értelem,
 Gyilkos tör, mely halálra sebzé,
 Melyet mégis szorongatott —
 Ő most talán mosolyog ott fenn,
 Nekünk már csak szegény halott!

Koporsóját mikor letettük,
 Búsan néztünk sirjába le,
 Szívünk, eszünk egyszerre kérdé,
 Amit látunk, mind igaz-e?
 Nem hittük el. Nagyon nehéz volt
 Megszokni a gondolatot!
 De ő már csak mély álmainkban
 Ha olykor meglátogatott.

Elköltözött. Álmodásból
 Visszatér-e még valaha?
 Csalódás a hű szivek sorsa,
 Tán jobb is, ha nem tér soha.
 Bánatának csöndes tanúja,
 A föld adott neki vigaszt —
 Ő meglelé a boldogságot,
 Mi majd tovább keressük azt.

AZ ÚJ SIR

Itten alszik. Ez a sirja,
 Oly közel van, mégis mintha
 Végén volna a világnak.
 Hajh, messzebb van annál is még:
 Szebb napokból drága emlék,
 Beillő szép látománynak.

Milyen volt az első álma,
 Mely a sirban várt reája?
 És hozott-e neki enyhet?
 Mit adhat a sir a holtnak?
 Kínjai nem csillapodnak
 A csalódott szerelemnek.

Kihoztuk a sok virágot,
 Melyeket ő maga ápolt,
 Elültetnők, de mi haszna!
 Oly nehezek! kezünk fáradt,
 Leejtjük a virágszálat —
 Nem találhat itt tavaszra.

Felnézünk az ég boltjára,
 Ragyog a nap minden tájra,
 Csak mi vagyunk éjsötétek.
 Gyászunk mását nem találni,
 Mintha a sir éjtszakái
 Már minálunk kezdődnének.

Ő csak talált új világot,
 Nyugalom és béke vár ott,
 És új élet szép reménye.
 De mi vár ránk itt e gyászban?
 Bizhatunk-e csillagában?
 Találkozunk-e majd véle?

Ó ég, ne légy zord, kegyetlen!
 Csak most látjuk, mily kietlen
 Nélküle az élet kertje.
 Volna szive a halálnak,
 Kegyelmezne a virágnak,
 Bánná, hogy őt letörhette.

Hosszu már a fáknak árnya,
 Még egy csókot fejfájára,
 Panasza és könny legyen távol.
 A szerelem halhatatlan.
 Éjjel a hant mozdul halkan —
 És ő fölkel mély sirjából.

IMÁDKOZÓ ANGYAL.

Magasztosan szólt a templom orgonája!
 Annyi hő szív vágya olvadt hangjába!
 Forró, szent érzelem sugárzott mindenütt,
 Áttörve bút, könnyüt.

Ott térdelt egyedül, átszellemült arccal,
 Tán nem is földi lény, inkább égi angyal,
 Lelke a szent hangok hullámiba halván —
 A kis oltár alján.

Szelid tekintete az eget kereste,
 Szinte látszott, amint kéri esdekelve :
 Elhagyott csarnokit nyissa meg előtte,
 És fogadja őt be.

Odaillett volna az oltárra, melynek
 Lépcsőin enyhülést oly sokan keresnek.
 Egy kibékítő kép . . . egy vonzó tünemény
 Az ábrándok kódén.

Mozdulatlan nézém egy oszlophoz dűlve,
 Én is vágyakoztam földöntúli üdvre,
 Szívem ott időzött lábainál, várva
 A meghallgatásra.

A magas ablakon besütő nap fénye
 Odaszállt egyenest angyali fejére :
 A végtelenből jött, de nem találhatott
 Tisztább, szebb homlokot.

Még szebbé, vonzóbbá változott alakja :
 Orgona dicsérte, ének magasztalta !
 Az eget, a földet összekötve látám
 Szent imája szálán.

Szemeim kápráztak. Mintha mozdult volna !
 Reszketett a fényben a kicsi kápolna.
 Szívem erősen vert. Félve néztem, merre
 Haladott a mennybe !

OTTHON, ÉDES OTTHON.

Otthon, édes otthon,
Csöndes, fehér kis lak,
Susogó akácfák,
Melyek alig ingnak . . .
Ébredő madárdal,
Kerti rózsza, mályva:
Legyetek lelkemnek
Szép hajnali álma!

Az a csillag, mely most
Messze-messze fénylik,
Azon a kis völgyön
Hinti szét tán fényit.
Kicsi völgy! kis falvak!
Kutra menő lányka:
Legyetek lelkemnek
Szép hajnali álma!

Messziről jött szellő
Megsimogat lágyan,
Halk sóhajok nyögnek
Suttogó hangjában.
Harangok imái,
Tán ti keltek szárnyra:
Legyetek lelkemnek
Szép hajnali álma!

Kigyúlad a felhő,
 Ég a folyam tükre,
 A legelső sugár
 Oly hidegen süt le!
 Fényben úszó erdők,
 Ragyogó köd, pára:
 Legyetek lelkemnek
 Szép hajnali álma!

Ott a kis szobában,
 Amely most is vár tán,
 A legelső sugár
 Melegebben szállt rám —
 Anyai mosolynak
 Rég kihalt sugára:
 Légy az én lelkemnek
 Szép hajnali álma!

A BOLDOG KIRÁLYNÉ.

Zeng a kerek erdő,
 Lányok énekelnek,
 Legszebb lány fejére
 Koszorút most tesznek.
 — Nyiljatok virágok,
 Szép pünkösdi rózsák,
 Itt jó a királyné:
 A szépség, a jószág!

Egy legény előáll,
 És mond ily beszédet:
 — Szép királyné, ime
 Hódolok tenéked.
 Régóta szeretlek,
 Azt bevallom mostan,
 Parancsolj szívemmel,
 Az csak érted dobban!

De boldog királyné!
 Lehet-e több vágya?
 Országát egy szívben
 Hamar megtalálja.
 Igazi királyné
 Sem különb valóba',
 Annak sincs, annak sincs
 Hübb alattvalója.

DALOLÓ LEÁNYOK.

Dalolva jöttek, vigan könnyeden,
 Csengő daluk általjárt a szíven,
 Orcáikon élet és ifjuság
 Lobogtatta szép piros zászlaját.
 Honnan valók? hova mennek? kik ők?
 Angyalok-e avagy csak földi nők?
 A bokorból, mely lombos vala még,
 Mindent jól láthaték.

Bűbájos volt s szelíd a tünemény,
 Szép hajnali álmoként tűnt elém,
 Vonzó ábránd derengett egyiken,
 A másikon káprázott már a szem.
 Egyik szebb volt a másiknál — holott
 Mind a kettő egyenlőn hóditott,
 Hóvállukról aranyzöld tollu szárny
 Hiányozott csupán.

Szivem úgy vert. De ők föl sem vevék,
 A szerelmet tán nem is ösmerék,
 Gyermekszemmel nézték az életet,
 Mely nem terem daloknál egyebet,
 Egymás nyakát ölelték szelíden,
 Meg nem hajlott alattuk a fű sem,
 Csak lengtek a virágos rét színén,
 Nyom nélkül, mint a fény.

És szólt daluk, mint a madár dala,
 A természet felujult általa,
 És feledé, hogy a nyár elhalad . . .
 Soká hallám, míg végre megszakadt.
 A szellőben, mely arcuk csókolá,
 Vigan lengett kék fátyluk föl s alá,
 A vén erdő, hol utjok elveszett,
 Gyönyörtől reszketett.

AZ ÁLMODÓ HUSZÁR.

Ott aludt el lova mellett,
Körülötte síri csend lett,
Az őrtüzek kialudtak,
Csak a csillagok ragyogtak.

Csillagoknak bágyadt fénye
Elveszett az éj ködébe,
De kigyúlt a huszár arca:
Vitte a ló véres harcba.

Bömböltek az ágyuk szerte,
Ment a sereg port keverve;
Lobogókba kapaszkodva
Tört a szél a sebes nyomba.

És futott a gőgös ellen —
Huszároknak ki áll ellen?
Örült, aki távol jára,
Félve nézett az is hátra.

Vágtatott a ló dübörgve,
Lába alig ért a földre,
Piros csákó, könnyű dolmány!
Láng ragyogott minden gombján.

Még egy lépés, és lesujtva,
 Aki után fárad utja:
 Hajh, lecsap már a kard rája!
 Megfagy a vér . . . az halála!

De ni, mi ez? Ágyú dörren,
 Rázkódik a hant a földben:
 Föl a harcra! ki a kardot!
 Trombitazaj messze harsog.

Leesik a huszár karja,
 Látományát futni hagyja,
 Ideje, hogy felébredjen,
 Nézi, látja: itt az ellen!

Nosza leckét a cudarnak!
 A huszárok lóra kapnak;
 Megtanítják hevenyébe
 A magyarok istenére.

Vágtat a mén távol, távol,
 Nincs nyugta a gazdájától;
 De a huszár is nyomába:
 Olyan, mint a látománya!

Egy kiáltás . . . s akit kerget,
 Ott hever a többi mellett,
 Szalad a ló lovas nélkül,
 Piros a fű piros vértül.

Mély álma van a halottnak,
 Orcái elhalványodnak;
 De kigyúl a huszár arca,
 Hogy az álmot folytathatta.

A MADARAK DALOLNI KEZDENEK.

A madarak dalolni kezdenek,
 Levegő, hab fényben csillog, remeg,
 Fakad a kis levél.

Fenn és alant a béke mosolyog,
 Pihennek a kifáradt viharok —
 A sziv ismét remél!

A napsugár melegen süt megint,
 A vér forrón, sebesebben kering,
 És minden újra él.

Mély álmából fölébred a virág,
 Ezernyi vágy, ifjúság pezsgi át,
 Megmozdul és kikél.

A magasban még itt-ott hó ragyog,
 Még küzdenek a dacoló fagyok,
 Bár lankad erejük.

De csak egy csók a sugár ajkiról,
S örömkönyük átlátszó árja foly
Azonnal mindenütt.

Alant a völgy szerelemtől eped,
Felfogja a lefutó gyöngyöket,
A csillogó habot!

Óh bűvös kép! Az árnak cseppjei
A szerelemért lehozzák neki
Az eget, a napot!

Az élet szép, vonzó lesz újra majd,
A szellő, mely szelíden rám sohajt:
Az ég lehelete.

Óh hadd szívjam! A végtelen öröm,
Mely fényt áraszt minden halmon, rögön:
Szívem is töltse be!

Tavaszi és tél kibékül újlag,
Fogy a ború . . . elsímul a harag,
Minden szeretni hí.

Egymáson csügg mindkettő szótlanul,
A csók lángját, mely ajkukon kigyúl,
Ég és föld érezi!

FÖLTÁMADUNK!*

Akik itt szenvedtek, vigasztalódjatok!
Csak próbára tesznek a reánk mért bajok.
Ne essünk kétségbe, hisz az örvény széle
Maga is egy lépcső a mérhetlen égbe —
Föltámadunk!

A bajok, melyekkel mostanáig küzdünk,
Karunkat megedzék, hogy tovább is küzdjünk;
A halál zord képe kit ijeszthetne meg?
Csak az élet árán lehetünk győztesek —
Föltámadunk!

Nem oly sötét az éj, mint előttünk látszik,
Megvirrad! — suttogja egy csodás hang váltig;
A növekvő órák vállain szétnézve,
A nap sugarait megpillantjuk végre —
Föltámadunk!

Fojtsuk el a panaszt, legyen a szív nyugodt,
A szenvedésekből mindnyájunknak jutott;
Küzdelem, kitartás! s ama szebb világban
Mint koszorús hősök jelenünk meg bátran —
Föltámadunk!

* Húsvétra, Kossuth londoni üzenetére, az olasz-osztrák háború küszöbén, 1859.

Bár a bűnt megtörni nem lehet egyszerre,
 A reményről azért lemondanunk kell-e?
 Maradjon meg hitünk, s a trombitazajra
 Mi leszünk, akiknek nem sápad el arca —
 Föltámadunk!

AZ ELSŐ TÁNC.

Vasárnap volt. A faluban
 Vigan zengett a muzsika,
 Hordta a bort a kocsmáros,
 Hangzott a dal: ica-rica!

Az idő már estére járt,
 Hosszú árnyat vetett a fa,
 De a tánckedv nem lankadott —
 Ezután jött még a java.

Egy kis leány állt a körben,
 Piros kendő volt a nyakán,
 Nyalka legény jött feléje:
 — Három a tánc, ne állj babám!

És bűgött az öreg bőgő,
 Lobogott az ümög ujjá,
 Csengett-pengett a sarkantyú,
 Rakta, járta kiki ujra.

— Ez az élet a gyöngyélet!
 Ne huzódozz . . . hadd öllelek!
 Izmos volt a legény karja,
 Irult-pirult a szép gyermek.

Nem is gyermek . . . violaszál, —
 Ki-kipattant a középre,
 Ingó bimbó . . . mikor fordult,
 A földet is alig érte.

Majd sebesen aprózgatták,
 Egyik hátrált, másik futott,
 Tombolt a sziv. Hej, húzd cigány,
 Szakadjon el minden hurod!

Egyszerre az esti harang
 Megszólalt a falu felett:
 — Bocsásson kend! Harangoznak,
 Nem is tudtam, hogy este lett!

Hazafelé vette útját,
 Arca égett mint a rózsa:
 A tánctól-e vagy egyébtől?
 Isten a megmondhatója.

KIS FIU, KIS LEÁNY.

Gyermekkorom szelid kis tündére,
 Téged látlak? Te mosolygsz rám újra?
 Tűnő napom fennmaradt sugára!
 Igen, te vagy! szívem elárulja.
 Jer közelebb! Arcodon kigyúlad
 A megújult emlékezet lángja —
 Jut eszedbe, visszaemlékszel még
 Az egykori kis fiúra, lányra?

Óh be szép vagy! Add kezed kezembe,
 Hagyd a multat átéreznem ismét;
 Mintha mind, mind összeszedted volna
 Ama szebb kor számlálhatlan kincsét.
 Mennyi öröm! A jelennek éjét
 Átragyogja szemeid világa —
 Éjjelenként több csillag világolt
 Valaha a kis fiúra, lányra.

Ez a domb az, melyen annyit játsztunk?
 Ez az a rét, ahol lepkét űztünk?
 Itt született annyi vidám tréfa?
 Virágokból koszorút itt fűztünk?
 A liget, mely akkor is ily zöld volt,
 Mily szívesen fogadott magába!
 Kicsérélni koszorút, virágot
 Idejött a kis fiú s a lányka.

A bokorra emlékszel-e most is?
 Zöld levele arcainkra hulla.
 Érzelmünk hosszú-hosszu csókban
 Ott találtak legelőször utra!
 A csalogány most is ott zeng, hallom,
 Tán a régi gyermekeket várja:
 Óh merüljünk még egyszer e multba,
 Legyünk ismét kis fiú, kis lányka!

A FÜRDŐ LEÁNY.

Az a patak meg van áldva!
 Hűs partjára, a mély árnyba
 Nem jöhet már szebb leányka.

Most is látom. Alig jött meg,
 A habokon az örömnek
 Sugarai tündököltek.

Körülnézett, figyelt, vára,
 A hab esdőn szólt hozzája,
 Hogy itt senki meg nem látja.

És valóban a ligetben
 A levél is alig rezzen,
 Nehogy a zaj ráijesszen.

Le nem vettem a szememet —
 Valóság ez vagy képzelet?
 A szédülés kerülgetett.

Hogyan történt — már nem tudom,
 Ott leltem őt a habokon,
 Fehéren, mint a lilium.

A hullámok adták-vették,
 Csókolgatták, ölelgették,
 Vállaikon emelgették.

Ingott, hajlott, el-elmerült,
 A patak megelevenült,
 Szerелеmtől átmelegült.

Csupa kellem, bűbáj vala!
 Csattogott a madár dala,
 És közelebb hajolt a fa.

Óh, hasztalan adom rajzát,
 A szók vissza nem adhatják:
 Maga volt az ártatlanság!

Nem vehettem lélekzetet,
 Mire lelkem fölérezett,
 Sötét volt az egész liget.

Az éjtszaka szállott-e le?
 Szemem fényét vesztettem-e?
 A fény ment-e együtt vele?

AZ ÉJJEL AZ ÁBRÁNDOK IDEJE...

Az éjjel az ábrándok ideje,
 A levegő illattal van tele,
 Félálmában csak suttogón beszél
 Az ágon a levél.

A fáradt föld mélyen elszenderül,
 Halk sóhaját hallhatni egyedül;
 Az álmok közt, mik gyógyítják a bajt,
 Ki tudja mért sóhajt?

Talán a kín, mely nappal kergeti,
 Éjjelenként sem hágy békét neki,
 Vagy érzi tán, ha olykor föltekint,
 Hogy reggel lesz megint?

A lélek száll . . . ragadják szárnyai,
 Bolyong, bolyong, nem tud leszállani,
 A fényes lomb, mely némán csügg alá,
 Hiába vár reá.

Letekint a tavak hullámiba,
 Holott a hold ezüst utat nyita,
 Megkérdezi a följedt habot:
 Vajjon mit álmodott?

A völgy mélyén egy visszhangzó csalit
 Majd hirtelen leköti szárnyait,
 Figyel, figyel . . . a szerelem dala
 Soha szebb nem vala.

Oda repül, hol a kedves pihen,
 Beleszővi álmába szeliden,
 Reáhajol . . . a mennyet nyitja meg
 Behunyt szemeinek.

És száll megint . . . bejár minden helyet,
 Aztán elvesz, ki tudja, hova lett?
 A magasból lenéző csillagok
 Mind olyan szótlanak.

Hol járhatott? Ah, talán odafenn!
 Csak reggelre eszmélünk csöndesen,
 Midőn a nap első sugara ér,
 Amelyen visszatér.

OTT A KERTEK ALJÁN.

Ott a kertek alján,
Ahol furulyáznak,
Sebesen ver szive
Sok eladó lánynak.
A panaszos dalban,
Mely idáig terjed,
Sok legény vall égő
Elmulást nem érő
Tiszta, hű szerelmet.

Menjünk mi is arra,
Hallgatózzunk kissé,
Nő a mozgó árnyék,
Mintha vágya vinné!
Lelkünkben az érzés
Csordulatiig nőve —
Ugy eped a hang ott!
Tán az igaz hangot
Eltanuljuk tőle.

CSAK MAGYAROK LEGYÜNK!

A világon, melyben nekünk
Egy kis helyünk jutott,
Küzdelemmel kell töltenünk
Az éjet és napot.

De jöjjön bár még több s nagyobb
 Zivatar ellenünk:
 Megállunk a vészek között,
 Csak magyarok legyünk!

Küzdeni az áradattal
 A hajónak nehéz,
 De a szikla könnyen veszi,
 Bátran szemébe néz.
 Szikla a mult, évezredes,
 Rajt biztos a helyünk,
 Földingás sem ingat meg ott,
 Csak magyarok legyünk!

Hányszor hagyta el a magyart
 Az utolsó remény!
 A hullámok százezrei
 Összecsaptak fején.
 És a nemzet feltámadott,
 Valahányszor letűnt,
 Valami nagy erő segít,
 Csak magyarok legyünk.

Hazug beszéd, hogy a magyar
 Már csak a multban él!
 Rémitő a halott, aki
 Mély sirjából kikél.

A halottnak órája van,
 Aluszik mig nem üt,
 A sir nincs letapodva jól —
 Csak magyarok legyünk!

Leróva a régi bűnök,
 Az átok engedett,
 Pártszenvedély lecsillapul,
 Győz a honszeretet.
 Egy érzelem, egy gondolat
 Hevíti kebelünk!
 A jövőtől nem félhetünk:
 Csak magyarok legyünk.

Ezer éve, hogy itt lakunk
 És magyar a magyar.
 Orkánokkal harcolának,
 Kiket e föld takar.
 A viharok érkezése
 Nem új immár nekünk:
 A pokollal birkózhatunk,
 Csak magyarok legyünk!

TEMETŐBEN.

Olyan csöndes minden körülém!
 Temetőbe ki járna ki?
 Csak távolról hangzanak hozzám
 Az aratók vig dalai.

Itt ülök egy sirdomb tövében
 Társtalanul és hallgatólag;
 Az akácok búsan néznek rám,
 És halkán felsóhajtanak.

Ki fekszik az elhagyott sírban,
 Mely oly régi, oly jeltelen?
 Rejtelmesen beszél a szellő,
 Tán egy világ: a szerelem!
 Futó bogár sietve jó meg,
 És eltűn a domb oldalán,
 Sir fenekén álmodozónak
 Hirt visz le a földről talán.

Milyen kopár, kiégett sirdomb!
 Nem látok rajt egy zöld füvet,
 Ki egykor itt virágot ápolt,
 Maga is rég hamu lehet.
 Egy út, egy nyom nem hajlik erre!
 Óh mély lehet az álom itt,
 Hol a bának és a panasznak,
 Hangja soha nem háborít!

Távol tőlem furulya hangzik,
 Ábrándosan, keservesen,
 Elborulva hallgatok rája,
 Még nehezebb lesz a szívem.
 Valami bús érzés azt súgja:
 Sirom is majd ily sorsra jut,

Éppen ilyen pusztá, kopár lesz,
És nem vezet hozzája út.

Az aratók vigan dalolnak,
Mennek haza, már este van.
Kihal minden, csak az akácok
Súgnak, búgnak panaszosan.
A fájdalom nehéz súlyától
Ugy hajlongnak nagy ágaik!
Oly ijesztőn, szomorún kérdik:
Mit akarok még most is itt!

MEGBOCSÁTHATUNK-E?

Ha van egy gondolat,
Mely szabad lehetett,
Fölemelt homlokán
Nem hordozott sebet,
Átokkal nem kísért
Minden órát, napot,
Megőrülés sötét
Szélére nem jutott:
Még megbocsáthatunk!

Ha van egy érzelem,
Mely föl nem jajdula,
Némaságában is
Nem hitt fel bosszura,

A szivek fenekén
Nem kért rejtekhelyet,
Isten oltárinál
Biztosan lehetett:
Még megbocsáthatunk!

Hogyha van akarat,
Mely le nem roskadott,
Nem volt eltemetett,
Mint egy élő halott,
Arra gondolhatott,
Föltámad valaha,
Éjfélkor legalább
Fölszinre juthata:
Még megbocsáthatunk!

Ha van bárhol erény,
Mely egyszer sem pirult,
Fényes nappal helyett
Nem kért inkább borút,
Áldást osztogatott,
És nem lőn átkozott,
Az igét hirdeté
És el nem kárhozott:
Még megbocsáthatunk!

Igazság hogyha van,
Mely vért nem gyöngyözött,
Megkötözve nem állt
Vad poroszlók között,

Vesszőzést, gúnykacajt
 Szenvedni nem tanult,
 Kereszthalál elől
 Egyszer megszabadult:
 Még megbocsáthatunk!

Ha van egy . . . de elég!
 Van egy Isten, igen!
 Kibontva ostora,
 Mely igazat tegyen,
 Ki tartja vissza őt
 Haragja közepett?
 Van-e ember, aki
 Nála is több lehet?
 Ki megbocsátana?

BUCSU GRÓF TELEKI LÁSZLÓTÓL.*

Elrepült a legszebb lélek,
 Mely valaha földre szállott,
 Egy csillaggal több az égen,
 Még sem nyerünk több világot.
 Keserű sors! Tőlünk vesz már
 Csillagot is az ég boltja —
 De mivel ő ott fog lakni,
 Áldás szálljon a szebb honba!

* Énekelte temetésén az egyetemi daloskör 1861
 május 10.

Itt hagy a szív, mely értünk vert,
 Érzeményi elhamvadtak,
 Egy uj kincsel több a földben,
 Még sem lettünk gazdagabbak.
 Ellenségünk még a föld is,
 Drágaságít tőlünk hordja —
 De mivel ő ott fog lakni,
 Áldás szálljon a hantokra!

ORSZÁGGYÜLÉSI HANGOK.*

Együtt vagyunk valahára,
 Beszélhetünk *szabadon*,
 Elmondhatjuk, mi hiányzott,
 Érezésünk hova von.
 Hej, nem látott még a magyar
 Ily fekete napokat!
 — Csitt! Ez az egy ki van véve,
 Erről szólni nem szabad.

Magyarország szabad ország!
 Bizonyítja annyi cikk,
 Ezerhét száz kilencvenből
 Többek közt a tizedik.

* Az országgyűlés megnyitására, 1861. Megelőzte az osztrák birodalmi képviselő (februári páten) kihirdetése, mely előre eldöntötte sorsát. A gúnyos refrén erre céloz.

Jelentsük ki, hogy ezután
 Nem ismerünk más urat;
 — Csitt! Ez az egy ki van véve,
 Erről szólni nem szabad!

Kimondtuk a «negyvennyolc»-at,
 De itt meg is maradánk,
 Megtudjuk-e védeni is,
 Ha ellenség törne ránk?
 Mától fogva mienk legyen
 Komáromvár és Arad!
 — Csitt! Ez az egy ki van véve,
 Erről szólni nem szabad!

A sok adót kivetik ránk,
 Nem kérdezik a jogunk,
 De pénzünkkel rendelkezni,
 Már ezután mi fogunk.
 Selmec, Körmöc aranyain,
 Magyar lesz a felirat!
 — Csitt! Ez az egy ki van véve,
 Erről szólni nem szabad!

Törvénytelen kormányshékek
 Meddig állnak utba még?
 Amíg ezek itt kísértnek,
 Alkotmányunk semmiség.
 A felelős miniszterek
 Ne várassák magukat,

— Csitt! Ez az egy ki van véve,
Erről szólni nem szabad!

Budavárban, a királyi
Palotában semmi nesz,
És fölötte most is sárga —
Fekete szín lengedez.
Magyar zászló lengjen ott is,
És jelentse, hogy virad!
— Csitt! Ez az egy ki van véve,
Erről szólni nem szabad!

De minek is jöttünk össze?
Nem jobb-e, ha távozzunk?
Ismét csak a jövő fogja
Oryosolni sok bajunk.
Ne álljunk a sors útjába,
Ami halad, nem marad.
— Csitt! Ez az egy ki van véve,
Erről szólni nem szabad!

ITT AKAROK ÉLNI, HALNI!

Itt akarok élni, halni,
Itt legyek csak boldog,
E szép földön vagyok itthon
Akármerre bolygok.

Emlékeim, reménységim
 Ide kötnek engem,
 Gondviselés a magasból
 Itt virraszt felettem.

E földdel van elvegyülve
 Apáim szent hamva,
 Fiának vall e szép ország
 Minden völgye, halma.
 Magyar vagyok. Ha kimondom,
 Érzek büszkeséget,
 Nem adom a nagy világért
 Ezt a dicsőséget.

Magyarságom, büszkeségem
 Még nagyobb, mióta
 Felhő ül a láthatáron,
 S nehéz minden óra.
 Üldözői a házának
 A küszöbig érnek,
 S ő szegény csak a szivekben
 Talál menedéket.

Melyik magyar nem imádja
 Ezt a drága földet,
 Annyi nehéz veritékkel,
 Vérrel öntözöttet?
 Melyik nem nyit a szívében
 Menedéket néki,

Ahol meg nem alázhatják
Gonosz ellenségi?

Abból áll a büszkeségem
A nehéz napokban,
Hogy szívemet a hazának
Én is megnyitottam.
Nem sok amit teszek érte,
De szívem se gyenge —
Ha meghalok, képe ott lesz
Akkor is még benne.

Itt akarok élni, halni!
Enyim e föld s népe!
Igerhet a sors akármit,
Nem adom cserébe.
Bár szemeim nem láthatják,
Nem sejti a lélek:
Megtalálom itt határát
A nagy mindenségnek.

SZERETEK! SZERETEK!

Szeretek! szeretek!
Egy angyalt szeretek!
Bűnössé lettem-e?
Avagy szentté leszek?

Vétkezem-e midőn
 Angyalra gondolok,
 Vagy mivel tiszta lény,
 Tőle megtisztulok?

Bűnös is lehetek,
 Mert angyalt szeretek,
 Égbe is szállhatok
 Mert tisztán érzek.
 Szerelmem áldhatom
 És megátkozhatom,
 Egyaránt benne van
 Üdvöm, kárhozzatom.

ÉREZZELEM ÓH SZERELEM!

Csodás érzés, mi a neved?
 Hatalmadat honnan vevéd?
 Szivem aludt ez ideig,
 Fölébredt most . . . és a tiéd.
 Tavasz égi lehelete
 Az aluvó természetén
 Ébreszd fel a virágokat!
 Érezzelek óh szerelem!

Halkan jöttél, de körülem
 A levegőt megingatád,
 Érzéseim sik tükörén
 Fénylő gyűrűk suhannak át.

Mily boldogság! Egy nap helyett
 Most száz nap ég egyszerre benn.
 És a fényár mindegyre nő —
 Érezzelek óh szerelem!

Szép volt a mult. A béke és
 A vidámság boldog kora!
 Csak álom volt, hamar muló,
 Amely nem tér vissza soha.
 Most, amikor felébredek,
 A csalódást észreveszem,
 Álomnál is szebb, ami vár —
 Érezzelek óh szerelem!

Érzés, mély, mint a tengerek,
 Reád bizom életemet,
 Nem kérdezem, hova jutok?
 És hol vár a boldog sziget?
 Ragadjanak mélységeid,
 Merüljek el, ha végzetem,
 Mélységben is a menny ragyog —
 Érezzelek óh szerelem!

MINTHA NEM IS A FÖLDÖN JÁRNÉK...

Mintha nem is a földön járnék!
 Mintha emelne valami!
 Lábam alatt elvesz a tájék
 S karjait az ür tárja ki.

Köszöntöm a ragyogó távot,
 Hol a boldogság ünnepe,
 Véget ér a földi világ ott
 Bajaival, gyötrelmivel.

Óh mit érzek? Sohasem érzék
 Ily boldogító meleget,
 Minden vágyam betelik és még
 Új örömet remélhetek.

Nem nagy lehet a távolság már,
 Ragadj, ragadj óh szerelem!
 Ott tégy le a titkok titkánál,
 Hol őt újra szemlélhetem.

ÓH DRÁGA NAP!

Óh drága nap! a világot
 Ölelem keblemre:
 Enyim a szív, a drága szív
 És minden érzelmé!

Álmodom-e? Óh nem, óh nem!
 Ébren vagyok, ébren!
 Angyalom szólt. Hiszek, hiszek
 A kijelentésben!

MIKOR MEGVALLOTTA, HOGY SZERET.

Szent pillanat! Tűnj fel újra nekem,
Hadd merengjek emlékezeteden!
Ragyogásod nem e földről ered,
Hadd szoktassam hozzája szememet.

Elöttem ült, ránéztem szótlánul,
Egy szó sem jött sokáig ajkirul,
Az idő, mely villámgyorsan halad,
Erőtlenül állott meg ezalatt.

A föld, a lég és minden, ami van,
Egy szóra várt nehezen, kínosan,
Mintha e szó erején múlna csak,
Hogy újonnan megmozdulhassanak.

Fönséges volt végig a jelenet!
Rajta az Úr szent lelke lebegett.
A világot, mely lelkét adta ki,
Új életre kellett szólítani!

És ő szólott. Így nem szólt soha még!
Megvallotta, hogy szíve értem ég.
A szótól, mely mindent átremegett,
Két világ nyert egyszerre életet!

Föld, levegő s ami csak él, virul,
Az örökrend törvényihez simul;

De szívem, mely végig övé marad,
Nem áll többé e törvények alatt.

Amióta megvallá, hogy szeret,
Ő intézi egész életemet,
Szívem fölött csak ő uralkodik,
Ő számlálja meg dobbanásait.

Új világot teremtett ő nekem,
Dicsőbbet, mint a világegyetem;
Föléje szép égi boltozatul
Köröskörül a szerelem borul.

Oh boldogság, hogy viseljelek el?
Megosztani nem tudlak senkivel,
Világodban, bármerre nézsek én,
Magam vagyok. Benne minden enyém.

Szent pillanat! Isteni szerelem!
Ott vagyok a kezdetnél, érzem,
Nytva látom a paradicsomot,
Hol egykor az első ember lakott!

MA NEVENAPJA VAN.

Szellőcske ébredj jó korán,
Repülj be nyitott ablakán;
Virágillattal vedd körül,
Csókold le szép szemeirül

Az álom mézét, mely alatt
 Selyempillája leragadt,
 Fölébredése szebb legyen
 Mint minden álom idelenn —
 Ma nevenapja van!

Nap, mely fölkelysz, hogy fényedet
 Eláraszd a világ felett,
 Legragyogóbb sugaradat
 Bocsásd be a függöny alatt,
 Földi szépek seregiben
 A legszebbik ma ő legyen,
 Dicsőségének jeleül
 Vonj glóriát feje körül —
 Ma nevenapja van!

Madarak, ha szívből fakad
 A dalotok és messzehat,
 Legyen az ma szent s igazi,
 Törjenek fel a hangjai,
 Hallják meg a szent seregek,
 Égi dallal feleljenek,
 Hogy a magast is töltse be
 Az ő lelkes dicsérete —
 Ma nevenapja van!

Szív, te pedig ülj ünnepet,
 S míg fény, zaj van a föld felett,

Zárd őt magadba szeliden,
 Hogy ő is azok közt legyen,
 Kiket kedvelvén az egek,
 Még életükben lettenek
 A megígért végnélküli
 Boldogságnak részesei —
 Ma nevenapja van !

SZERELEM VÉGTELENSÉGE.

Szeretem őt a szerelem
 Minden erejével,
 Szeretem őt a világnak
 Minden szerelmével,
 Szeretem őt ébrenlétben,
 Aluvásban,
 Szeretem őt az életben,
 A halálban.

Ha lehet a síron túl is
 Valahol szeretni,
 Arra ezen szerelemtől
 Fogok fölébredni,
 És ha ott az örökélet
 Fogad engem,
 Az is csupán addig tarthat,
 Míg szerelmem !

UTOLSÓ PILLANTÁSA.

Utolsó pillantása is
Engem szórt fényével tele
Utolsó mosolyának is
Rajtam törött meg ereje.

Sugárzó arca és szeme
Előttem lesz végezetig,
A fény, melyet rajtam hagyott,
Soha el nem enyészhetik.

Óh ragyogó szem! óh mosoly!
Én most is látlak titeket.
Kiolthatlan sugárotok
Egyenest hozzátok vezet.

Áldott a sors. Ez a sugár
Hozzáláncolt törhetlenül,
Végtelenség távola sem
Rejtheti el szemem elül.

Rám borulhat az éjszaka.
Eltűnhetnek nap, csillagok,
Pillantása és mosolya
Még biztatóbb fénnel ragyog.

Ő ÉS AZ ESTHARANG.

Ő volt, ő volt a kedves tünemény,
Szép alakját mindjárt felismerém,
Hisz csak a kép, mely előttem lebeg,
Elevenüle meg.

A nap épen akkor szállott alá,
De nem tudott búcsút venni soká,
Sugarait egyre terjesztgeté
Még aztán is felé.

Egy dombon ment, körüle temető...
Mit keresett e sötét helyen ő?
Vagy e hely is az éghez tartozó,
Ahová ő való?

Úgy lehetett. A méla nyugalom,
Mely elterült a mohos sirokon,
A lélekkel mélyen érezteté,
Hogy a hely Istené.

Lehetlen volt álmélkodásomat,
Mely percenként mindjobban megragadt,
Akárhonnan eredtek okai,
Magamba fojtani.

Egy álom volt az egész látomány,
Mit a lélek közelít meg csupán,

De a szívnek, mely dobog, félni kell,
Hogy ne röpöppenjen el.

A komoly csend, mely körülvette őt,
Még szentebbé tette a temetőt;
— Valami nagy, szokatlan sejtelem,
Vett erőt mindenén.

A templomnak, mely közel áll vala,
Egy percre sem nyílék meg ajtaja,
Mégis minden azt látszott kérdeni:
Nem onnan jött-e ki?

Mert ki látta e kedves gyermeket,
Ama fényes lényre emlékezett,
Kit oly sokszor keresett fel a kín
A templom falain.

Eget, földet magával ragadott,
Az estharang csengni kezdett legott,
És megeredt mindenütt az ima:
Üdvözlégý Mária!

KEDVESEMRŐL.

Ha láttatok fenséges homlokot,
Mely a napnál tisztábban ragyogott,
Mivel az éj, e titkos borulat,
Mely ott lappang a sötét haj alatt,

Sohasem mert közeledni felé —
Az a kedvesemé!

Ha láttatok tündöklő kék szemet,
Melynek fénye biztatás, szeretet,
Mely az ajkat imádságra nyitá,
Mivel annak, ki soká néz reá,
A másvilág képét tárja elé —
Az a kedvesemé!

Ha láttatok mosolygó ajakat,
Melynek mézén a lélek ott ragad,
És minden vágy egy vágyba olvad át:
Sohse látni ama másik hazát,
Mert a lélek már itten föllelé —
Az a kedvesemé!

BUCSÚZÁS.

Nézd, mi sötét ott kinn minden,
Nem hiába! Megyek innen.
Isten tudja, mikor látlak!
Mintha ama sötét árnyak
Még jobban elborulnának.

Addsza áldott kezeckédet,
Hadd higgyem el, bírlak téged!

Hadd érezzem melegére :
 Lement a nap, feljöttél te,
 Bús világom nem veszt véle.

Nézz reám még utoljára,
 Hadd lássak a mennyországba,
 Hadd lássak be szép szemedbe,
 Hol a szentek legszentebbje,
 A szerelem ragyog szerte.

Dicsőségem, boldogságom !
 Egyetlenem a világon !
 Ha tudnád, mily hön szeretlek !
 Ha tudnád, e szerelemnek
 Határai hol lehetnek !

Az isten bölcs. Csak áldás az,
 Hogy odáig föl nem szállhatsz :
 Ama roppant végtelenben,
 (Mert ez érzés véghetetlen),
 Elveszhetnénk mind a ketten.

Hajtsd fejedet kebelemre,
 Zárj karodba még egy percre !
 Ha szived majd szivemen lesz,
 Verésére óh figyelmezz —
 Egyhamar el nem felejtesz.

SZÁLLJ LE HOZZÁM FÉNYES ANGYAL!

Szállj le hozzám fényes angyal,
 Oh ne féld a földi zajt,
 Szárnyaid, ha meglebbenek,
 El fog az itt halni majd,
 Minden hang az ég felé tör,
 Ott vannak az angyalok,
 De ha téged itt találnek,
 Nem kell oda szállniok.

Nézd, az ég a föld szélével
 Összeolvad szeliden,
 Nem egyéb az, mint az égnek
 Folytatása ideleenn;
 Itt van az ég folytatása
 Épen szívem közepén,
 Angyalok is vannak benne:
 Millió szent érzemény.

Óh, ha e szív dobogását
 Csak egyszer meghallanád,
 Hangjaiban fölismernéd
 Odahagyott szép hazád,
 A szent hangok hallatára
 Új fényt kapna alakod,
 Áldanád a jó istent, hogy
 Két eget is juttatott.

Minden angyal királynéja,
 Óh keresd fel új eged!
 Jőjj le, jőjj le! Hiszen akkor
 Két eged lesz egy helyett.
 Tán a kaput nem találod?
 A kapuja két karom,
 Hogy könnyebben betalálhass,
 Im a kaput kinyitom!

A BÖLCSŐ, MELYBEN RINGATÁK...

A bölcső, melyben ringaták,
 Rózsafából készülhetett,
 A vánkos, melyen fekvék,
 Liliomokból lehetett,
 A levegő, melyet beszítt,
 Imádságot hordozhatott,
 És a szoba, melyben lakott,
 Kápolnául szolgálhatott.

Orcáiban mintha ama
 Rózsafa hajtott volna ki,
 Tisztábbak, mint a liliom,
 Elméjének gondolati,
 A szellő, mely ajkához ér,
 Áldást viszen onnan tova,
 A szoba, hol megjelenik,
 Kápolnává lesz általa.

SZÁZSZORSZÉP.

Hervad a virágok
Tarka serege már,
Búsonghat érettök
A letarolt határ;
Egy virágom azért
Mindig marad nekem,
Megmarad az én szép
Százszorszép kedvesem!

Az édesbús dalok
Mind elnémultanak,
Vándorútra kelnek
A vidám madarak;
Egy madaram azért
Mindig marad nekem,
Megmarad az én szép
Százszorszép kedvesem!

Nincsen semmi meleg,
A föld mind komorabb,
Egymásután veszte
Sugarait a nap;
Egy sugaram azért
Mindig marad nekem,
Megmarad az én szép
Százszorszép kedvesem!

Jöhetnek a fagyok
 És a vihar velök,
 Elsodorhat mindent
 Romboló erejük;
 A világ akkor is
 Ily szép marad nekem,
 Megmarad az én szép
 Százszorszép kedvesem!

ÓH BORITS EL CSÓKJAIDDAL!

Óh borits el csókjaiddal!
 Óh ne vedd le ajkadat!
 Itt is, itt is, meg emitt is,
 És ahol csak hely akad.

Nem hiába hullanak már
 A virágok odakinn,
 Érezik a virághullást
 Szemem, arcom, ajakim.

Hullanak rám a virágok,
 Édes csókok zápora!
 Oly sűrűen hullanak rám,
 Hogy nem látok sehova.

Nem látom én sem a földet,
 Sem odafenn az eget,

Csak azt látom, hogy enyim vagy,
Én pedig hogy a tied.

Még ide is, még ide is,
Aztán jöjön a halál,
Fejem úgyis szédeleg már,
Lélekzetem meg eláll.

Óh csak csókolj! Hadd álljon meg
Ajkamon a lehelet,
Virágok közt alszom majd át
Így legalább a telet.

ISMÉT VÁLUNK!

Ismét válunk! A nappalra
Éjjelnek kell mindig jőni:
Ami fényes nappalunkra
Most terül a szemfedő ki.

Óh csak alig kelt fel a nap!
Óh csak alig találkoztunk!
Már is itt a sötét éjjel,
Már is el kell egymást hagynunk.

Mindhiába! Mindhiába!
Szemünkbe néz a valóság...

Most gyúlnak ki a csillagok
Az örökké boldog órák.

Mennyi csillag! Ott is, ott is!
Tele van a távol velük,
Még sem lesz tán oly nagy az éj,
Mint minőnek azt mi véljük.

A csillagok sugarában
A leszállott nap ragyog ránk,
A kigyuló órák láttán
A naptól lesz fényes orcánk.

Mikor fog a nap feltűnni!
Mikor látjuk egymást újra!
Azt tudom, hogy el kell mennem,
Megjövök-e? Isten tudja.

Megjövök-e! Óh kelljen bár
Megkerülnöm ezt a földet,
Az ut, amely tőled elvisz,
Csak tehozzád vezérelhet!

Megyek addig, addig megyek,
Mig a hajnalt utolérem,
Mig a napot fel nem hozom,
Mig fel nem tűnsz újra nékem!

AZ ÉG ELŐTT, A FÖLD ELŐTT.

Az ég előtt, a föld előtt,
Isten előtt, ember előtt,
És az egész világ előtt
Már enyémnek mondhatom őt!

Nem csupán mint szivbeli jó,
És nemcsak mint álomalak,
Nem csupán mint égi remény —
Enyém már ő valódi.

Megállhatsz rohanó idő,
Megállhatsz nap az egeken,
Megállhattok hold, csillagok,
Tovább menni szükségtelen.

Megvan, amit kerestetek,
Megvan, amit nem leltetek:
A boldogság, az igazi!
Én találtam azt végre meg.

Enyim lett ő! óh, hogy e szó
Ott nem ragad ajakamon!
Óh, hogy benne a lelkemet
Még csak ki sem sóhajthatom!

Most kezdek csak föleszmélni,
Most tudom csak mi ő nekem,

Most érzem csak, hogy van Isten,
Van egy Isten: a szerelem!

Enyim lett ő! Szememben a
Választottak üdve ragyog,
Lelkem összetette szárnyát,
Magasabbra nem szállhatok.

SZERELEM MENNYORSZÁGA.

Elértem már minden dicsőséget,
Semmi többé nem epezst, nem éget,
Mit a lélek csak álmában sejthet,
Láthatom a boldogságos mennyet.

Nemcsak látom, benn vagyok valóban;
Zeng körülöm felmagasztalóan
Bájos ének... hangjai mind szebbek:
Tán a boldog lelkek énekelnek.

Szerelem szép mennyországa, látlak!
Elragad az áhitat, csodálat.
Többre vágyom nem lehet, hisz itt van,
Ki megjelent boldog álmaimban.

Teljesedett lelkem égi álma,
Angyalon függ szemeim sugára!
A világot messze, messze hagytam:
Búja, gondja elmarad alattam.

Oh ti dicsők, kik oly fennen zengtek,
 S az ihlettől még dicsőbbek lesztek,
 Ne zavarja tiszta boldogságtok,
 Hogy engem is társul itt találtok.

Énnekem is királyném ez angyal,
 Televagyok én is áhitattal,
 Hol hangot kell az érzésnek adni,
 A dalokban ajkam sem fárad ki.

Nem kívánok sok helyet. Elég, ha
 Lábainál pihenhetek néha,
 Nem vágyódom szabadságra, többre,
 Lássam arcát, a dicsőt, örökre.

Óh hadd legyen megengedve nékem,
 Szépséges szép arcára fölnéznem,
 Hadd szállhasson egy sugárral több rá,
 Ha szememet fölemelem hozzá.

Elég őt és mosolyát csak látnom,
 És felragyog egész mennyországom,
 Elég az ő közelében lennem,
 És az üdvből részemét kivettem.

Kérve kérlek, óh dicsők, óh szentek,
 Túrjatek itt köztetek engem meg,
 Én sem vagyok halandó már többé,
 Én is zengem: örökkön örökké!

HALÁLOS SEB.

Mélyebb sebet szív nem kapott még!
 Kedvesem vérig sebezett!
 S vajon mit tett, hogy meggyógyuljak?
 Irt egy fekete levelet.

Emlékezem, fényes nappal volt,
 Midőn levelét olvasám,
 Ámde mintha kialudt volna
 A nap az ég boltozatán.

Egy perc alatt oly sötétség lett,
 Hogy nem láttam a sorokat,
 Az ítélet napja sem szörnyűbb,
 Ingott a föld lábam alatt.

Csak egyszer volt ilyen ijedtség
 Csak egyszer volt ilyen sötét,
 Akkor, midőn az istenembert
 A keresztfára feszíték.

A szerelem az égből jó, hogy
 Üdvöztse, ki benne hisz,
 Szerelmem is onnan jött, bételt
 A gyászvégzet felette is.

Ugyanazon módon lakolt meg,
 Mint az Üdvöztető lakolt,
 Ugyanazon jelek hirdették:
 Bizony ez Isten fia volt!

KI AZ ÁRVA?

Nem az, nem az az árva,
 Ki anyját nem találja,
 S csókját nem érezi;
 Árvább, kit minden reggel
 Anyai csók ébreszt fel,
 S az sem édes neki.

Nem az, nem az az árva,
 Ki a világot járja,
 Bujdosva, mint a vad!
 Árvább, akit keserve
 Emberek közt hord szerte,
 És társra nem akad.

Nem az, nem az az árva,
 Ki egy sirnál megállva,
 Ott sir, zokog magán!
 Árvább, aki könnycseppnyi
 Harmatot se tud lelteni
 Élte sivatagán.

Nem az, nem az az árva,
 Ki szívet nem találva,
 Szerelemért eped!
 Árvább, aki naponta
 Százszor is megátkozza,
 Hogy egyszer szeretett.

EGY SZIV TEVÉ EGÉSZ VILÁGOM.

Egy sziv tévé egész világom,
Azt is el kellett vesztenem!
Mit keressek még a világon,
Ha itt világom nem lelem?

Kivül vagyok a mindenségen,
S mégis zaj, lárma közepett,
Megőrülök a csöndességben,
S még sem lelek csöndes helyet.

Ki a világot, melyben éle,
Odahagyja, lel másikat,
Az enyimnek örökre vége!
És reggelem még sem virad.

Óh, ha lehet vigasztalása
A kebelnek, mely búban áll:
Az egy másik világ bírása,
Hol minden seb enyhet talál.

Laktam volna a porvilágban,
Nem esnék semmi nehezen,
Engemet is fölvinne szárnyam,
Nekem is volna reggelem.

De világom külön világ volt!
Óh miért is szálltam belé!
Amabban a test lesz csupán holt,
Lelkem tették itt semmivé.

Elmulhatok. Nem igen kérdem :
 Menny, vagy pokol-e, ami vár ?
 Mindkettőből kijutott részem,
 Nincsen minek jönie már.

GYÖNGYSOR KEDVESEM KÖNNYEIBŐL.

I.

A felhőnek sötét volt már
 Odafenn a fény hazája,
 Lejött inkább kedvesemnek
 Fényben úszó homlokára.

A harmatnak zordon volt már
 A magasság tiszta tükre,
 Kedvesem szép kék szemében
 Gyülekezett inkább össze.

A szellőnek bágyadt volt már
 A szerelmes rózsa ajka,
 Kedvesemé pirosabb volt,
 Azért inkább ott sóhajta.

Felhő menj az égbe vissza,
 Harmat térj a levegőbe,
 Szellő szállj a rózsafára —
 Lelkem borulj le előtte !

II.

Hogyha eddig csüggttem rajta,
Övé vagyok most egészen.
Árnya vagyok, hozzá nőve,
Soha el nem válok tőle,
Bár tudom, hogy el nem érem.

Boldogságom fényes napja
Ha leszáll is, jól van, szálljon.
Árnya vagyok, csak növekszem,
Csak nagyobbra nő szerelmem,
Ha a napot szállni látom.

III.

Imádtam őt eddig,
Angyalnak tartottam,
Az égbe nyitottam,
Ha rája gondoltam.
Szeretem őt mostan
És nőnek tartom csak,
A földön maradok,
Hogy rája gondoljak.

Nem tudom, mint angyal
Vagy mint nő nagyobb-e?
Amúgy is, emígy is
Hóditón ragyog le.

Mint angyal, túlemelt
 A mulandóságon,
 Mint nőért, a halált
 Örömet kiállom!

IV.

Óh több, óh több az imáadásnál
 A mély, igazi szerelem!
 Nem imádom... szeretem őt most,
 De így telibb a kebelem.

Az érzés, mely a végtelenben
 Szétáradott korlátlanul,
 Keskeny határi közt a földnek
 Csak jobban együvé szorul.

Az imáadás szent adójából
 Az égieknek is kerül;
 Szerelmemből senkinek sem jut,
 Az őt illeti egyedül.

V.

Beszéljen a világ bármit,
 Rája én nem hallgatok,
 Ő lesz az én lélekzésem,
 Amig csak meg nem halok.

A világok titkos útját
 Isten keze méri ki,
 Világ a szív... ösvényeket
 Isten jelel ki neki.

Hogy sziveink találkoztak,
 Az akarat nem övök,
 Ők is mint a világtetek
 Utjaikat követék.

Ő az, akit szeretnem kell!
 A végzéssel küzdjek-e?
 Ki el akar tőle vonni,
 Előbb Istent küzdje le!

VI.

Minden bűne, amiért oly
 Keserűen könnyezett,
 Minden bűne, amiért oly
 Megadóan szenvedett,
 A szerelem volt csupán.

Óh erények legszentebbje,
 Imádságos szerelem,
 Ki betöltöd a világot,
 Kiben Isten van jelen:
 Bűn-e téged érzeni?

Hogyha bűn vagy, úgy nagyságban
 Páratlan lesz mindig ő!
 Óh, minők ott az erények,
 Hol a bűn is oly dicső,
 Hogy az Isten bennlakik?

VII.

Legyen bármily sötét
 Éjtszaka körülöm,
 Látok egy csillagot
 És az a szerelem.
 Mig az éjben felém
 E csillag integet,
 Addig mindig tudom,
 Utam merre vezet.

Ragyogj rám, ragyogj rám
 Tündöklő csillagom!
 Elvesztett egembe
 Hagyj bepillantanom.
 Mig az örökfénybe
 Beláthatnom szabad:
 A világ körülöm
 Mindig fényes marad.

VIII.

Szerelmünknek éje van csak,
Életünk könyhullatás,
De az jól van. A virágot,
Mely harmatban sohsem ázott,
Hamar éri hervadás.

Tán nekünk is ártott volna
A nap forró sugara —
Igy az éjben, mert könny ója,
Szerelmünk, e drága rózsa
Virulóbb, mint valaha.

IX.

Nemcsak én szeretek,
Szerelmet érzenek
Virágok, madarak ;
A virág meghajol,
És a madár dalol,
Ha vágyra gyúlanak.

Óh csak tél lenne már,
Hogy a virág, madár
Hidegülnének el!
Érzésük átveszem,
Szeretni kedvesem
Mindvalamennyivel.

ÁTÖLELVE TARTLAK . . .

Átölelve tartlak,
 Örömem, szerelmem!
 Nagy boldogságomnak
 Határát hol leljem?
 Nem lelem seholsem,
 Óh jobb is . . . ne leljem!
 Ne tudjam, hogy annak
 Vége is lehessen.

Ki vagy te? mi vagy te?
 Angyal vagy-e? nő-e?
 Az égé? a földé?
 Csókkal jösz előmbe.
 Angyal is, nő is vagy,
 Mert a szerelem vagy,
 Sem égé, sem földé,
 Csupán az enyém vagy!

Óh szeress szerelmem,
 Minden imádságom,
 Istennél kegyelmem,
 Vagy elkárhozásom!
 Amint te igaz vagy,
 Úgy áld az isten meg,
 Amint te hazug vagy,
 Úgy ad át vesztetnek.

Jer idébb, közelébb,
Semmiről ne tudjak,
Óh tárgya, világa
Minden tudásomnak!
Általad tanultam
Istent megismerni,
Általad tanultam
Vég nélkül szeretni.

Hiszek és szeretek,
Ez minden tudásom,
Ameddig te lépdelsz,
Addig tart világom.
Óriás világ az,
Nem találom végét,
Mostan mellettem vagy,
És mégis elszédít.

Ölöllek, ölöllek!
Óh, ki ne ölelne?
Minden gondolatom
Szentséggé teszed te!
Ilyenkor mért nem jő
Halálom órája,
Most tán bűneim is
Meg vannak bocsátva!

NYÁRI EST AZ AKÁCOK ALATT.

Lesz még elég nyári este,
De olyan több nem leszen,
Mint az volt az akácok közt,
Melyre én emlékezem.
Kedvesemnek ifjú arca
Belőle még kiragyog —
Akácfák a kert végében
Kétszer virágozzatok!

Csupa jóság volt a lányka,
Méz, szerelem egyiránt!
Megsimítá homlokomat,
Mintha tudná, hogy mi bánt.
Amint hajam elsimítá,
Elhagytak a bánatok —
Akácfák a kert végében
Kétszer virágozzatok!

Legelőször homlokomat,
Aztán ajkam illeté,
Egyik csók a költőé volt,
A másik a kedvesé.
Kétszer érzem minden csókját,
Kétszer voltunk boldogok —
Akácfák a kert végében
Kétszer virágozzatok!

A hallgatag éjtszakában
 Éberen csak mi valánk,
 Ámde mi az álmodóknál
 Mégis többet álmodánk.
 Álmodtunk a boldogságról,
 Mely reánk még szállni fog —
 Akácfák a kert végében
 Kétszer virágozzatok!

Itt mondta, hogy boldog lenne,
 Egy kunyhóban is velem,
 Itt mondta, hogy hűn szeretni
 Nem szünik meg sohasem.
 Itt láttam a végső könyűt,
 Melyet értem hullatott —
 Akácfák a kert végében
 Kétszer virágozzatok!

Virágokkal voltak épen
 Az akácok mind teli,
 Két virágot szakítottam,
 Magamnak és öneki.
 Oda van az édes este!
 Csak a virág maradott —
 Akácfák a kert végében
 Kétszer virágozzatok!

Nem lesz több ily nyári este,
 Bár örökké nyár legyen,

Valahányszor ráemlékszem,
 Enyhül a bú szívemen.
 Kik az üldözött sziveknek
 Menedéket adtatok:
 Akácfák a kert végében
 Kétszer virágozzatok!

SZERELEM CSODÁI.

Óh, csodás, megfoghatlan,
 A szerelem érzése!
 Jó is, rossz is egyszerre:
 Játékait ki értse?
 Majd lever, majd fennhordoz,
 Majd elhagy, majd vezérel;
 Ott, ahol már nincs semmi,
 Betölt a mindenséggel.

Attól van borongásom,
 Az hozza derűltségem,
 Attól van dacosságom,
 Az hozza engedésem,
 Attól van háborgásom,
 Az hozza békülésem,
 Attól van lázongásom,
 Az hozza megtérésem.

Mikor feledni vágyok,
 Jól esik, hogy emlékszem,
 Alig esem kétségbe,
 Édes megint remélnem;
 Mikor fáj az ébrenlét,
 Örülök, hogy eszmélek,
 Mikor halni szeretnék,
 Boldog vagyok, hogy élek.

ITT VAGY, ITT VAGY!

Itt vagy, itt vagy karjaimban,
 Csókod ismét az enyém!
 Belenézek a szemedbe,
 Könycsepp reszket tükörén.
 Óh hát soha, soha nem fog
 Derülni már minekünk?
 Hát szeretni csakugyan bűn,
 Hogy mindig csak szenvedünk?

Ha valaha nyílt a szívben
 Szerelem, szeplőtelen,
 Melyben Isten kedvét lelte:
 Mienk volt e szerelem,
 S ha valahol túrt a földön
 Szerelem szentségtelent,
 Melyet vérig marcangoltak:
 E szerelem a mienk!

De te itt vagy! Óh, hajolj rám!
 A világot most ne ládd,
 Feketébb az, mint az éjjel,
 Mely sötéten száll le rád.
 Tán e sűrű sötétségben
 Nem is az éj van jelen,
 Az emberi bűnök árnya
 Nehezült el mindenem.

Az élet fut . . . s egy nem elég
 Boldogságot nyújtani,
 Csak ha kettő egyesülhet,
 Jut belőle valami.
 Mennysországi boldogságot
 Szánt az Isten minekünk,
 De az ember abban fárad,
 Egymásé itt ne legyünk.

Ám legyen úgy! Jókra szállnak
 A kísértés percei,
 Üldözőink ádáztsága
 Szerelmünk még növeli . . .
 Boldogok mi! még sirunk is,
 Pedig arra nincs okunk,
 Nincsen addig semmi veszve,
 Míg így együtt sírhatunk.

MEGÁTKOZOM EZT A SZERELMET . . .

Megátkozom ezt a szerelmet,
 Mely nekem annyi kint hozott,
 Nyugodalmam számkivetett lett,
 Keblem borongó és nyomott;
 De ha ama boldog napoknak,
 Midőn a menny volt lakhelyem,
 Sugarai fel-felesilognak —
 Átkom mindjárt áldás leszen!

Megátkozom ezt a szerelmet,
 Melynek borzalma egyre nő,
 Körülöttem rémek hemzsegek,
 Miket a kétség hí elő.
 De ha az ő jóságos arca,
 Melytől világ gyúl hirtelen,
 Megjelenik egy pillanatra —
 Átkom mindjárt áldás leszen!

NEM SZERETLEK!

Nem szeretlek! nem, nem!
 Eltagadja nyelvem,
 És tagadni fogja,
 Míg csak meg nem szokja.

Nem szeretlek! nem, nem!
 Bűnbe esnék lelkem,

Ha éretted benne
Még egy szikra kelne.

Nem szeretlek! nem, nem!
Csak egy folt van bennem:
Álnok, csalfa képed —
Attól is ment légyek.

Nem szeretlek! nem, nem!
És ha ki kell vetnem
Szivem is képeddel:
Kivetem! Az sem kell.

Nem szeretlek! nem, nem!
Óh ég, mit kell tennem,
Hogy e diadalnak
Láttán meg ne haljak!

MIT TEHETEK ÉN RÓLA?

Tudom jól, hogy nem enyim volt,
Szép kék szeme sugára:
Kit meglátott, azt foglalta
Fénylő glóriájába.
És nevetett. Én is hallám
Gúnykacaját valóba —
De hogy mégis szerettem őt,
Mit tehetek én róla?

Tudom jól, hogy nem enyim volt
 Föllengése lelkének,
 Álmai fenn szállongottak,
 Hol a csillagok égnek.
 Ah, dalomra vágyódott csak!
 Szivem nem is jött szóba —
 De hogy mégis szerettem őt,
 Mit tehetek én róla?

Tudom jól, hogy nem enyim volt
 A jobb szózat keblében:
 Úgy nem ítelt volna rólam,
 S nem bánt volna úgy vélem!
 Összetiprott mint egy férget,
 S élni hagyott kinlódva —
 De hogy mégis szerettem őt,
 Mit tehetek én róla?

Tudom jól, hogy nem enyim volt,
 Emlékem is elhalt tán,
 Új szeretők közelében
 Új szerelem ég ajkán.
 Gyűlöletem, megvetésem,
 Nem szállhatna méltóbbra —
 De hogy mégis szerettem őt,
 Mit tehetek én róla!

ELTITKOLNÁM SZERELMEM . . .

Eltitkolnám szerelmem,
 Titkolom . . . mi haszna?
 Elárul a merev szem,
 S a mély tűz alatta.

Felhagynék a panasszal,
 Felhagyok . . . mi haszna?
 Elárul a bús sóhaj,
 Mely feltör ajkamra.

Vérző sebem bekötném,
 Bekötöm . . . mi haszna?
 Elárul a kötő . . . Ah!
 Áttör a vér rajta!

NŐ, KI TEMPLOMBA NEM MEGYEN . . .

Nő, ki templomba nem megyen,
 Nő, ki virágot nem szeret,
 Nő, kit a lant nem érdekel,
 Magasztos lelkű nem lehet.

Óh lányka gyakran láttalak
 A templom padjai között,
 Virágid öntözésekor,
 S midőn a dal volt örömöd.

Lelked magasztos, örömet
 Követem szárnyalásait:
 Vallásban, természetben és
 Költészetben fenség lakik.

Óh vágy! Az igaz szerelem
 Ott, hol keresém, nem ragyog. —
 E tisztaságban, hol te jársz,
 Talán reája akadok.

AZ ELSŐ FÜLEMILEDAL.

Az ég nyájasan mosolyog,
 A napsugár aranyosabb,
 A fákon kihajt a levél,
 A pázsit zöldebb színbe csap,
 Az ibolyák a fű közül
 Fejüket ki-kiemelik,
 A fuvalom átmelegül,
 S illattal dúsan megtelik,
 — Az első fülemile zeng!

Engem is leköt, megigéz
 Valami csodás hatalom,
 Megállok öntudatlanul,
 Nincsen erőm, akaratom.

Kezemből a frissen szedett
 Ibolyák mind kihullanak,
 A merengés szép kék hona
 Fölveszi lelkem hallgatag,
 — Az első fülemile zeng!

Hova tévedek? Körülem
 Minden szebb emlék felragyog,
 Szívemben lángok gyúlanak:
 Szerelmem tájain vagyok.
 Az akácok árnya alatt
 A kedves lányka vár reám,
 Látom a rózsát keziben,
 Mintha szavát is hallanám...
 — Az első fülemile zeng!

Óh arany óra! Jól tudom,
 Hogy káprázat játszik velem,
 De játéka felmelegít,
 S megihleti a kebelem.
 Ájkamon gyönyör mosolya,
 Szememben nehéz könnyűcsepp,
 Nem tudom, melyik igazabb,
 Nem tudom, melyik édesebb,
 — Az első fülemile zeng!

Ünnepi csendben áll a kert,
 Emlékszik minden és figyel,
 Ki nem szeretett valaha?
 S mindent ki nem veszíte el?

A csendben mégis annyi hit!
 Annyi remény és sejtelem!
 Mintha szózat hallatszanék:
 Visszatér öröm, szerelem!
 — Az első fülemile zeng!

A KERTBEN.

Kijöttem a rideg szobából,
 Hol a tudomány súlya nyom,
 A legkisebb harmatban itt kinn
 Több magasság s mélység vagyon.
 Balga, aki elméjét törve,
 A tökélyt könyvben keresi,
 A természet egy tekintetre
 Megmondja: mi nagy s isteni.

Bokrok közt az ér csillogása,
 Fenn az aranyzöld falevél,
 Lábamnál a piros bogárka,
 A pillangó, mely tovakél,
 A harmatban fürdő fűszálak,
 Az illat, mely körüllebeg —
 Megtanítanak a bölcsességre,
 Mind, mind azt mondják: szeretek!

Óh ti, akik könyvetek mellett
 Éjeket átvirrasztotok,
 Figyeltetek-e már a lombra,
 Amidőn halkan felsusog?

Madár dalán, méhek döngésén
 Elmélyedt-e szellemetek?
 Ők megmondják a titkok titkát,
 Mind, mind azt mondják: szeretek!

Maradjatok könyveitekkel!
 Szivem be nem töltik azok . . .
 Boldogság az emberek célja,
 S csak kik szeretnek boldogok.
 Szentelj meg szent templomi ének,
 Mely idehangzol csöndesen,
 Tanuljak a magasba szállni,
 Tehozzád, örök szerelem!

KIS UNOKAHUGOM EMLÉKKÖNYVÉBE.

Nő vagy s mégis hogy nő lehess,
 Nem könnyű feladat,
 Fel kell fognod s átértened
 Nagy hivatásodat.

És miben áll e hivatás?
 Megmondom én neked:
 Szeretni s boldogítani
 A kört, mely a tied.

Csak ennyi? mondod könnyeden —
 Nem több, de jól vigyázz:
 Egész élet munkája az,
 Neve feláldozás!

ÓH NE MÉG, NE VÁLJUNK MÉG EL!

Ó ne még, ne váljunk még el!
 Isten tudja, mikor kél fel
 Ez az óra is megint!
 Tán föl sem kél soha többet!
 Élvezzük hát a gyönyörnek
 Még nekünk szánt perceit.

Addsza arcod, addsza ajkad,
 Ezer a csók immár rajtad,
 És nem tudom, hol elég —
 Kétszer annyit adsz te vissza,
 És ajakid égő pirja
 Tüzesebben gyúl ki meg.

Istenem! hát véget értek
 Kínjai a szenvedésnek?
 Nem vagyok szerettelen?
 Hallom egy szív dobbanását,
 És hallok egy nevet váltig:
 Egy nevet — az én nevem!

Lányka, honnan van hatalmad?
 Eszméletem, erőm lankad,
 Tégy akármit, engedek —
 Kezeimre csókod hinted,
 Így tesz fel a bilincset
 Arra, akit vesztenek.

Óh ne még, ne váljunk még el!
 Im mienk a sötét éjjel,
 Már a hajnal nem leszen.
 A változó sorssal szemközt,
 Hadd higgyem a bilincsek közt,
 Hogy örök a szerelem!

SZERÉNY VÁGYAK.

Sorsomtól én sokat sohasem kívántam,
 Jó volt, ha megadta, ami épen kellett;
 Akkor vagyok boldog, korán általláttam,
 Ha a szívem könnyen és vidáman verhet.

Ültem a gazdagok fényes asztalánál,
 Mondhatom, mellette lelkem is jóllakott!
 Inkább megmaradok egy kenyérmorzsánál,
 Éhezem tán olykor, de független vagyok.

Nevemet fölvevé ajakára a hír,
 De jobban teszi, ha nem fárasztja magát!
 Egy szívből eredt szó meghatni jobban bír,
 És egy kézszorítás elég jutalmat ad.

Voltam a nagyvilág mulatságaiban,
 Csábító alakok körüllebegtenek;
 Hej, jobban mulatok, ott hol a lányka van,
 Ki sokat nem tud, de így sóhajt: szeretek!

Sors, oszd szét kincseid. Amit én kívánok:
 Szabadság, barátság, szerelem mámora —
 Hagyd meg kincseidből e hármat, s meglátod,
 Igazságtalannak nem mondalak soha.

NYÁR VÉGÉN.

Fényes napok mulófélben,
 Végső búcsút int a nyár!
 Hogy mit vesztek, most tudom csak,
 Mikor minden oda már!

Szétnézek a kopár földön,
 Nincs sehol egy rózsra rajt',
 Nem lesz, aki szakíthatna,
 Nem lesz, aki adna majd.

Az a gyöngéd, érző lélek,
 Kinek sötét szemiben
 Annyi vágy és tűz világolt —
 Minden reggel tört nekem.

Két hajnalra keltem mindig;
 Egy ott várt az ég ivén,
 Másik itt lenn, egy rózsában,
 Melyet ő nyujtott felém.

Mikor jöttem, ő már hozta,
 Nem szólt semmit, tudta jól,

Hogy a rózsza többet megmond,
Mint a beszéd ajkiról.

Nagy fekete szemeiben,
Egy világ volt éberen,
Viradt ott is, és a hajnal
A rózsában volt jelen.

Ő is, én is örömekre
Ébredtünk, ha kelt a nap,
S bár szívem mély sebtől vérzett,
Én voltam a boldogabb.

Minden elmúlt. Nem lesz, aki
Rózsát adjon ezután,
Szomorún és vigasz nélkül
Vár a rideg tél reám!

Arany órák! Nyár bűbája!
Isten áldjon! menjetek!
Ne lássátok szemeimben
A kitörő könnyeket.

A SZÉP DE HIDEG LEÁNY.

Ismerek egy szép de hideg leányt,
Ismerik őt sokan,
Nem tudná ma senki megmondani,
Hány udvarlója van.

A merre lép, a hová áll vagy ül,
 Magában nincs soha,
 Mégis sirni elhagyottság miatt
 Mindig volna oka.

A világot mi népesíti meg?
 A szív álmai csak.
 Lágy zengését minek köszönheti?
 A szív hangjainak.
 Világossá mitől lesz körülünk?
 A szív égésitül.
 Hol rejtőznek kincsei, gyöngyei?
 A szívben egyedül.

Más leányok hamar fölismerik,
 Mily hatalom a szív,
 S hatalmának megadják magukat,
 Soká egyik se vív,
 Jól tudják, hogy a sokaság, a zaj,
 És a fény körülök,
 Mind nem ér föl e szóval: szeretek!
 Melynek üdve örök.

Ő minderről keveset tud. Szíve
 Hideg, élettelen,
 Hasztalanul jár emberek között,
 Világa néptelen.
 Hall dalokat, s mégis néma a föld,
 Lát fényt, s mégis sötét,

Övé minden, s üresnek érezi
Mindegyre kebelét.

Ugy szánom őt, ha néha rávetem
Bús pillantásomat!
Bölg Isten! kérdezem, mi lehet
E jégkebel alatt?
Oly drága-e, oly szent-e a titok,
Mely benne szendereg,
Hogy a világ keze ellen csak ily
Erős zár védi meg?

Egy virágot nyujték egyszer neki,
S azt kértem szeliden:
Kis kertjében terem-e sok virág?
Hát «égő szerelem?»
Reám nézett — sohasem feledem
Fagyos tekintetét —
Azt mondá, hogy kedvetlen neki a
Kétértelmű beszéd.

És mind, de mind ekkép járnak vele,
Akik körülveszik,
Sok kigyógyul, sok búsan távozik,
Sok kétségbeesik.
Egyedül ő nem változik soha!
Eltűnik napra nap,
Se boldogabb nem lesz karjaikon,
Se boldogtalanabb.

Lány, ha tudnád, gyötrelmeiben is
 Mily jó a szerelem,
 Ha tudnád, mily szegény és nyomorult,
 Ki tőle idegen,
 Ha tudnád, hogy a föld férgei sem
 Cserélnének veled;
 Az elsőnek, aki elődbe jő,
 Odadnád szivedet.

MENYASSZONY EMLÉKKÖNYVÉBE.

Az oltárnál ha majd megállasz,
 Hol hő vágyad teljesedik,
 S hinni fogod, hogy már elértél
 A mindenség legvégeig:
 Óh várjon ott egy szív szerelme,
 Mely uj eget nyisson neked!
 Érezd, hogy a boldogság útját
 Még csak ott kell megkezdened!

HŰ SZIVEK.

A lánykára ha gondolok,
 Ki értem tűrt és áldozott,
 Keservesen sírt, amidőn
 Bucsúszava elhangzott,
 Messze földre elköltözött,
 S ott is enyim maradt szive,

Valahányszor imát rebeg,
 Azt nevemmel végezi be :
 Akkor, akkor úgy érzem,
 A világ nem pusztá nekem,
 Még nem lehet, még nem szabad
 Vádra nyitnom ajakamat !

Barátimra ha gondolok,
 Kik szeretve állnak körül,
 Bánatomban mind osztozik,
 Örömben mind velem örül,
 Kik közül több a temető
 Országában rég szendereg,
 De feljönnek még onnan is,
 Hogy terhemen könnyítsenek :
 Akkor, akkor úgy érzem,
 A világ nem pusztá nekem,
 Még nem lehet, még nem szabad
 Vádra nyitnom ajakamat !

A tűzhelyre ha gondolok,
 Hol kedvesim szózata zeng,
 Gyakran mondják: miért hogy ő
 Olyan ritkán lehet mienk !
 Kik ha rólam hirt hallanak,
 Szemeikben örömtűz ég,
 A legkisebb óhajuk is :
 Áldjon meg a jóságos ég ! —

Akkor, akkor úgy érzem,
 A világ nem pusztá nekem,
 Még nem lehet, még nem szabad
 Vádra nyitnom ajakamat!

És a sírra ha gondolok,
 Mely tán holnap már megnyilik;
 Gyászt, éjtszakát nem rám bocsát,
 Hanem oly sok hű szivre itt,
 Ha eszembe jut, hogy maga
 A göröngy is, mely fedezend,
 — Csakhogy álmom könnyű legyen. —
 E jó szivek terhe leend:
 Akkor, akkor úgy érzem,
 A világ nem pusztá nekem,
 Még nem lehet, még nem szabad
 Vádra nyitnom ajakamat!

SZERELMI LANT.

I.

Lányka, egyszer láttuk egymást,
 És azután elhagyálak,
 Közeleg a végzetes perc:
 Veled ismét szemben álljak.

Óh, mi neve az érzésnek,
 Mely erőt vesz ime rajtam?

Vágyom hozzád, s félek tőled,
Sohse voltam ily zavarban.

Másfél éve küzdök immár
A tilalmas érzés ellen,
Most kellene ellenállnom,
És most vagyok tehetetlen.

Elmenjek-e vagy maradjak?
Lássalak-e újra vagy ne?
S míg ezt kértem, indulok már,
S akit látok: csak te vagy, te!

Erősebb vagy... mindhiába!
El kell mennem, látni foglak,
És odalesz győzedelmem,
S vége nem lesz rabságomnak.

Majd ha meglátsz és fölismersz,
Gyöngeségem óh tekintsed!
Önkényt nyujtott kezeimre
Rakd szeliden a bilincset.

II.

Óh hányszor veszem még a rózsát kezembe?
Hányszor gyúlad még a szívem szerelemre?
Óh hányszor fog még a rózsza megsebezni?
Szerelemtől szívem még hányszor vérezni?

Ártatlan homlokod miért is nézdelém,
 Piros ajakadon mért is csüggttem én,
 Szűzi vállaidban mért is gyönyörködém,
 Szelid, szent lelkedig mért is emelkedém?

Büszke homlokom most a földet keresi,
 Vágytalan ajkam most izzó tűz égeti,
 Dacos vállamon most aggodalmak terhe,
 Hajthatlan lelkem most alázattal telve.

Szeretlek!... óh tűrj meg lábadnál engemet,
 Csak amig szerelmem megsúghatom neked,
 Csak amig eltiporsz, mig szemem lehunyom,
 Csak mig egy áldásban lelkem kiadhatom!

ISTEN HOZZÁD!

— Császárfürdői emlék. —

Isten hozzád! Ezt a vizet,
 Mely csillogva tovasiet,
 Vigasztald meg utoljára!
 Így vádolnak a habok ott:
 — Isten hidegnek alkotott,
 Mért gyujtottál minket lángra?

Isten hozzád! E hegytetőt,
 Mely leborul lábad előtt,
 Vigasztald meg utoljára!

Igy szól: Égbe törekedém,
S visszahajlok utam felén,
Mért készíted a föld porába?

Isten hozzád! Ez árnyat itt,
Mely a fák közt szomorkodik,
Vigasztald meg utoljára!
Igy zokog az: Alant lakom,
S most követlek lépten, nyomon,
Mért csalsz ki a napvilágra?

Isten hozzád! E sok szívet,
Mely mind nálad melegedett,
Vigasztald meg utoljára!
Titokban hajh, mind azt veri:
— Bolygó a szív, nap kell neki,
Mért hagyysz itt az éjtszakába?

TÁVOZÁS AZ APAI HÁZTÓL.

Szalmakunyhók, alacsony házak,
Utoljára láttok ma itt,
A kősi a küszöb előtt áll,
Sorsom megint eltávolít.
Nehéz óra... végső búcsúmat
Küldöm a ház lakóinak,
Indulok már. Az isten áldjon!
Sugja felém minden ajak.

El hát megint! ki tudná, hányszor
 Nyílt az ajkam ily búcsura?
 És ki tudná, hányszor jövök még
 Vissza ebb' a kis faluba?
 Életemnek itt van világa,
 Melyet föl nem cserélhetek,
 Pedig menjek vagy visszajöjjek,
 Szememben hő könnycsepp rezeg.

Most is, midőn visszatekintek,
 Szememben ott ég valami!
 Az élet oly örömtelen lett,
 Hogy nem birom kimondani!
 Mintha a fény és a melegség,
 Ami engem éltet, emel,
 Visszamaradt volna mögöttem,
 És örök éj temetne el.

A legnagyobb domb is levisz már,
 A háztető is lemerül,
 Csak a kémény füstje fut még fel,
 S integet felém messzirül.
 Óh szeretet! Tűzhely világa!
 Te adsz ottan életjelet!
 A nagy világ árja felkap már —
 Apai ház, Isten veled!

Jobbra, balra idegen tájak,
 Nem látom a kedves falut,

Mérföldekre vagyok már tőle,
 És még messzebb ragad az ut.
 Mégis, mikor hegytetőt érek,
 Visszanézek önkénytelen :
 Keresem az apai házat,
 Hol tűnnék fel újra nekem ?

SZERELEM JELEI.

Elfogultság, mégis nyílt arculat,
 Békétlenség, mégis megnyugvás,
 Féltékeny gond, mégis bizodalom,
 Bús ébredés, mégis szép álmodás,
 Szótalanság és mégis felelet,
 Zavart beszéd, mégis mély értelem,
 Szabadkozás, mégis hő vallomás —
 Mért titkolod ? Lányka, ez szerelem.

Az érzelem, melyet gonddal takarsz,
 Hatalmasabb mindennél ideleln ;
 Ha ajkadon nem jelentkezhetik,
 Kitör másutt : arcodon, szemeden,
 Jobb, ha nyíltan kimondod. Óh ha félsz,
 Szólnod sem kell, csak súgd meg könnyedén,
 Még attól is fölmentlek. Ajkadat
 Tedd ajkamra, — úgy is megértem én.

A SZÉP SZEMEK.

Ha szép szemedbe nézhetek,
Melyben a szerelem ragyog,
Feledem, mi sötét a föld,
S mi ritkák a boldog napok.

Kiket nagyravágyás emészt,
A fényt odafenn keresik,
Én ezt közelebb keresem:
Szemedből rám több fény esik.

Midőn gondtól nehéz fejem
Szelid öledbe hajthatom,
Elértem minden vágyamat
És a multa sincs panaszom.

Ha tudnák azt az emberek,
Az igaz szerelem mi kincs:
Nem kergetnék az álmokat,
Beérnék szerelemmel is.

Lányka, tőled megtanulám,
Mi az, mi boldogságot ad,
Nem ragadsz mélységek felett,
Kitárod inkább karodat.

Óh igaz az, bár az egész
Mindenségen erőt vevénk:
Többet nyertünk ama napon,
Amidőn egy szív lett miénk.

Nézz rám! Édes tekinteted
 Fáradtság nélkül visz oda,
 Ahova más sok harc után
 Kimerülve sem jut soha.

Boldogság arany csillaga,
 Földultam érted az eget, —
 Hihettem-e, hogy ily alatt,
 E szép szemekben leljelek!

A KÁRTYA IGAZAT BESZÉL...

Kártyát vetsz nekem szép leány,
 És biztatsz: még boldog leszek,
 A kártyák rejtelmeiben
 Sok és mély titok szendereg.
 Én mosolygva nézek reád,
 Arcomon kétség árnya kél,
 De te megfeddesz komolyan:
 — A kártya igazat beszél.

Fehér kezéd oly remegő,
 És hangod oly igézetes.
 Csak tőlem függ — ekkép beszélsz —
 S a boldogság majd fölkeres,
 Tévelygő az, ki azt hiszi,
 Igaz érzés hogy már nem él;
 Amig sziv van, lesz szerélem!
 — A kártya igazat beszél.

Arcod kigyúl. Lángjaival
 Szivem is fölmelegítéd,
 Igen, így szólsz, titokban egy
 Lányka veti rám a szemét.
 Ha látnám e tekintetet:
 Szótlán esdekléseinél
 Szivem is megnyílnék megint,
 — A kártya igazat beszél.

Pillantásod engem keres,
 Egy sugár szivembe akad,
 Lesz egy óra, mondod tovább,
 Midőn megadom magamat,
 Akkor belátom, hogy az üdv,
 Melyhez reményem oly csekély,
 Közelebb van, mint gondolom!
 — A kártya igazat beszél.

Megcsókolom kis kezedet,
 És te vissza már nem vonod.
 Istenem! lehetséges-e?
 Valósulna a jóslatod?
 A kéz egyszerre fölemel,
 Gyógyulok érintésinél,
 Hiszem már minden szavadat!
 — A kártya igazat beszél.

SZERETNI CSAK EGYSZER LEHET!

Szerelemből szerelembe döltem,
 Ábrándosan, mámorosan,
 Mit az egyik nem adott, kerestem
 A másiknak karjaiban.
 Mégis ennyi változás között is
 Hűségem nem gyengülhetett:
 Ah, csak téged szeretlek most is még!
 Szeretni csak egyszer lehet!

Első álmom, legelső szerelmem,
 Tied vagyok, tied megint!
 Emlékeddel mért küzdjek tovább is?
 Győzedelem sehol sem int.
 Az ötödik szerelem karjában
 Belátom dőreségemet;
 Egy szívemnél nincsen több, hiába!
 Szeretni csak egyszer lehet!

Mit nyertem a legfénylőbb szemekkel?
 Szívemben egy sugár sem ég.
 Mit nyertem a legédesb ajkakkal?
 Sorsommal ki nem békülék.
 Veszteségem, melyet érted hordok,
 Gunyolja nyereségemet,
 Életemben egyszer voltam boldog.
 Szeretni csak egyszer lehet.

Bármit mondjon a világ felőled,
 Bármily vád kel lábad nyomán,
 Bármennyire haragudtam is rád,
 De e szívet neked adám.
 Haragomban, ha legbúsabb volt is,
 Több szerelem fényeskedett,
 Mint azóta minden szerelemben —
 Szeretni csak egyszer lehet!

Óh hagyjatok fel a biztatással,
 Nem fogtok elámítani!
 Visszatérek az örök törvényhez,
 Teljenek be parancsai.
 A fa hajthat másodszor virágot,
 Az agg nyerhet új életet,
 Élet után jöhet feltámadás —
 Szeretni csak egyszer lehet!

NE ITÉLD EL KEDVESED MINDJÁRT...

Ne itéld el kedvesed mindjárt,
 Óh ne itéld el őt!
 Hátha tiszta! Hogy állsz meg akkor
 Tekintete előtt?

Üzenetet vársz tőle? El ne
 Hagyjon a türelem!
 Inkább hidd, hogy eltévedt a hir,
 Mint hogy ő hűtelen.

Itt a levél? S te kiábrándulsz?
 Óh csak fékezd magad!
 Inkább hidd, hogy hamis az irás,
 Mint hogy ő megtagad.

Voltál véle? és nem ismert rád?
 Vigyázz az Istenért!
 Mondjad inkább: nem ő volt! mint hogy
 Már minden véget ért.

Mert a látszat, az ármány, a bűn
 S az ég tudja, mi még
 Föl-fölkelnek, s jaj annak, aki
 Velök szövetkezők.

Az ítélet rád esik vissza,
 Te léssz gyűlöletes —
 Csak hátrálva nyered meg harcod,
 Hallgass, tűrj és szeress!

AZ ŐSI HÁZ.

— Bori, 1866. —

Apáimnak rozzant hajléka,
 Ütött-kopott falak:
 Adjatok az utódnak szállást,
 Mig az éj elhalad.

Marasztaltak gyöngéden másutt,
 Szívből eredt a szó,
 S nem maradtam, jöttem hozzátok!
 Lelkem idevaló.

E rossz tetők alatt születtek
 Akiktől én vagyok,
 Minek földjön engemet jobb be,
 Kisebbet, mint azok?

E bús helyen lakott az erkölcs
 S az ősi becsület,
 Mért keressem idegenek közt
 Szent örökségemet?

Itt törött meg és hült ki sok szív,
 Szó nélkül, csöndesen,
 Miért sirjak a holtakért ott, hol
 Árnyuk meg nem jelen?

A hold bágyadt rezgő világa
 Elönti a szobát,
 Kisértetes árnyakat látok
 A kis ablakon át.

Drága árnyak! ha ti volnátok!
 Ha sötét sirotok
 Csupán azért hagyátok el most,
 Hogy engem lássatok.

Óh jőjjetek! Győződjetek meg,
 Hogy a tiszta nevet,
 Mely tőletek örökül szállt rám,
 Nem érte sár, szemet.

Megtanultam tűrni, szenvedni,
 Tudok lemondani,
 Élet s halál nem ejt zavarba,
 Ha kell választani.

Odaadom jó hirért, névért
 A földi javakat,
 És a sírnak békéje sem kell
 Bűn s gyalázat alatt!

Óh jőjjetek és áldjátok meg
 A fiút e helyen,
 Hogy hozzátok jóban és rosszban
 Méltó utód legyen.

Jőjjetek és építsétek fel
 E bús házat megint,
 Hogy az ősi erények képe
 Keljen fel rendre mind.

Hogy a vándor, a midőn itt jár,
 Álljon meg örömet,
 És mondhassa: látott szokatlant,
 És emlékezetest.

Senkisem jő. El van hagyatva
 Végkép az ősi ház,
 Körülötte magány, sötétség
 És síri csend tanyáz.

Óh de nekem szent lesz minden kő,
 Mely itt sötétben ül,
 És megtanult kitartó lenni
 Régi népeitül.

Mig a kemény kőfalak állnak,
 Mig itt egy kő leszen.
 Apáimnak erős lelkére
 Mindig emlékezem.

APÁD ELLEN NE SZÓLJ...

Apád ellen ne szólj,
 Ha a kinok alatt
 Már-már roskadozol,
 S szót keres ajakad.
 Tűrd békén, nemesen,
 Mit ő elvégezett,
 S ha látod jöni őt,
 Csókolj neki kezét.

Szentség a szerelem,
 Érte semmi se sok,
 Még az is boldog, ki
 Így szól: belehalok.

Kiváltságos sorsot
 Készít elő neked
 Apád kemény szive —
 Csókolj neki kezét.

Elfelejtethed-e
 Mennyit tett érted ő?
 Általa költőzék
 Szerelmedbe erő,
 Nagyság, halhatlanság
 Utjain ő vezet,
 Fénnyel ő fon körül —
 Csókolj neki kezét.

Ha ő ellen nem áll,
 S nem tiltja, hogy szeress,
 Szíved tán kialszik,
 És lesz sivár, üres,
 Alsórendű lelkek
 Között vész el neved,
 Hol senkisémet becsül —
 Csókolj neki kezét.

Ha ő ellen nem áll:
 E szív, mely a tiéd,
 Az első érzésnek
 Nem lépi át hevét,
 Lángját szenvedéllyé
 Talán nem növeled,

Nem téssz őrvöngővé —
Csókolj neki kezét.

Óh hidd el, nem azok
Szeretnek igazán,
Kiknek ege derült,
És ösvénye vidám,
Hanem kik viharban
Sötét éj közepett
Törnek egymás felé —
Csókolj neki kezét.

És bár szertebolygunk,
S reményünk is lejár:
Egymáshoz közelebb
Vajh lehetnének-e már,
Mint így üldöztetve,
Midőn szivem s szived
Egyetlen menedék?
Csókolj neki kezét.

Azért apád ellen
Ne szóljon ajakad!
Akkor is, midőn már
Roskadsz a kin alatt,
S szívébe tört verne
Elhagyatott kezed:
Gondolj szerelmünkre,
S csókolj neki kezét.

ÓH NE HIGGY A MENDEMONDÁNAK.

Óh ne higgy a mendemondának!
 Óh ne higgy a rossz szónak!
 Védelmezz, ha bántalmaznának,
 Mentegess, ha megszólnak.
 Ha azt mondják: nem érdemellek,
 Te válaszd: bár volnék
 Méltó hozzá! S ha kinevetnek:
 Rám büszkébben gondolj még.

Óh ne higgy a mendemondának!
 Óh ne higgy a rossz szónak!
 Ha azt hallod: udvarlok másnak,*
 Ne tartsd mindjárt valónak.
 Ha felhordják temérdek vétkem:
 Szive enyém! mondd halkan,
 S ha majd mondják: átkos lesz végem,
 Te sóhajs fel: miattam!

Óh ne higgy a mendemondának!
 Óh ne higgy a rossz szónak!
 S ha fejemre átkot szórnának:
 Jól van! monddjad áldólag.
 Mert a pokol elszánt küzdelme,
 És ostroma a földnek,
 Mind, mind kevés elejtésemre,
 De egy rossz szó — megölhet!

MEGVÁLTÓ NAP.

Egy hitünk van még a földön :
 A szabadság.
 Erős a hit, megtör rajta
 Minden gazság.

Egy reménye van szivünknek :
 Az igazság.
 Égbe tör az. Útját annak
 Nem állhatják.

Egy szeretet lelkesít — a
 Hon szerelme.
 Fegyverünk az. Ezer ördög
 Sem verhet le.

Áldozat is egy, csak egy van :
 Ez az élet!
 Megváltó nap! odaadjuk
 Ezt is érted!

LEVÉLVÁRÁS.

Csak gyötörj, gyötörj édesem,
 Eltűnök mindent szívesen!
 Ne sírj, ne üzenj... minek is?
 Nem nagy kár, ha elveszek is.

Hiába várom leveled,
 Hiába egy üzeneted —
 Szegény szívem sokat kiállt:
 Rajta! vegye el a halált.

Az az igazi szerelem,
 Melyet vágy bolygat szüntelen,
 Mely a szívben nem férhet el,
 Melynek beszélni, tenni kell.

A te szerelmed nem kíván
 Átlépni a szív kapuján.
 Még az enyémből kell neki!
 Vérem is hulljon érte ki.

Óh nő! vedd hát! vérem tied,
 Teljék be kegyetlen szived,
 Hajtsd ki utolsó cseppjeig,
 Ha neked ez is jól esik!

ÖSSZEL.

Fák, virágok leveli hullnak már,
 Itt van az ősz haldoklóan, sárgán,
 Ablakodból hogyha kitekintesz,
 Meg ne lepjen a szomorú látvány,
 Régibb az én hervadásom benne:
 Jussak majd eszedbe!

Komor felhők mint sötét vád kelnek,
 Oly nehéz a lélekzés alattok!
 Este nincs, és azt gondoljuk mégis,
 Hogy a nap már régen lehanyatlott.
 Mintha minden bűn föl lenne fedve —
 Jussak majd eszedbe!

Majd leszáll a sugártalan éj is,
 Kisértetes szél rohan előre,
 Feleletre vonja, ki bűnével
 A szobába zárkózott előle,
 Egy hang, tán a szerelem keserve —
 Jussak majd eszedbe!

És azután mintha ostor szólna,
 Hullanak nagy s nehéz esőcseppek,
 Megvagdalják a sötét ablakot,
 Hogy azt hisszük, a végperc jelent meg,
 Reszketve vár a föld ítéletre —
 Jussak majd eszedbe!

Óh, ha minden elhagyott, leányka,
 Ami egykor szeretve karolt át,
 Ha hiába esdekelsz segélyért,
 Se ember, se Isten nem gondol rád:
 Menedéked csak e szív lehetne —
 Jussak majd eszedbe!

A BÜSZKE NŐKHÖZ.

Óh nők, csak azt ne higgyétek,
 Hogy rátartó hidegségtek
 A szerelmet élteti!
 Gyöngédséget vár az érzés,
 Büszkeségtek vérig sért és
 Könnyen végét vetheti.

Egy tekintet, egy mosoly, szó
 Jobban hódít, mint a vonzó
 Termet, ajak vagy szemek,
 Mert a szívbe hatnak ők be,
 Szerelemnek küzdve, győzve
 Ott új utat törni meg.

Vagy talán azt gondoljátok:
 Elég, hogyha meggyújtjátok
 A szerelmet? örök az?
 Égnie kell rosszban, jóban?
 — Óh csalódtok! Tagadóan
 Ing a lángja: nem igaz.

Azt hiszitek, hogy az ember
 Játshatik a szerelemmel,
 Mert azt minden óra ad?
 A szívért, mely tietek volt,
 Se a mélység, se a mennybolt
 Nem fog adni másikat.

Mi marad a diadalból,
 Mely most kábit, gögre hangol?
 Csak egy árnyék — magatok!
 Szíveteknek az is fáj, ha
 A szerelem boldogsága
 Mások arcán felragyog.

A világon semmitek sincs
 A szerelem egyetlen kincs...
 Az a lég és az a fény!
 Büszkeségtek kigúnyolja
 A bogár, mely lenn a porba
 Párja után tovamén.

Hát búval ne borítsátok
 Azt a szívet, mely hozzátok,
 Szerellemmel közelit.
 Nem méltó a boldogságra,
 Ki a szívet megalázza
 Se a síron túl, se itt!

Ha szerettek, óh valljátok!
 Ez érzésben van nagyságtok,
 Attól kap fényt fejetek!
 Csak a nő, ki ekkép szólal:
 Övé vagyok szívvel, szóval! —
 Boldog, áldott, szeretett.

BÚ ÉS VÁD.

Mig azt hittem, enyim leszesz,
 Tudtam türni csöndesen,
 Nem kérdeztem: mikor süt rám
 Vidoran a szerelem?

A bús órák még búsabban
 Szálltak el, mint jöttek,
 Látták, hogy a válás kinja
 Szivemet nem törte meg.

Most, amidőn e hű szivet
 Játékszerként eldobád :
 Keserűen tör ki végre
 Ajkamon a kín, a vád.

Ifjuságom drágaságát
 Elpazarlám könnyeden,
 S csak egy gyöngyét kipótolni
 Kevés a föld és a menny.

Búsan kérdelem: mit adhat még
 Kárpótlásul a való?
 Néma búmban enyhülés volt,
 Vádjaimban semmi jó.

ISTEN TRÓNJA ELŐTT.

Majd ha e szív széttört darabjait
Isten trónja elé viszem,
Csábos képed, mely szét nem törhetett,
Ott lesz külön mindeniken.

Nem vádollarak . . . minek vádoljalak?
Csak elhozom a romokat.
Beszélnek e romok helyettem is,
És vádolod te majd magad.

A vértanúk, a szentek, angyalok
Elsápadnak műved felett,
És az örökbíró itélni fog,
És kimondja ítéleted.

De óh ne félj! én az ítéletet
Még jókor feltartóztatom:
Istennek haragja, menyköve
Helyetted engem sujt agyon.

Látva szivem széttört darabjait,
S képed ezer másolatát:
A szerelem megnyitja ajkamat,
És ott is, ott is — megbocsát.

SZERELEM HÓFEHÉR KEZE.

Szerelem hófehér keze,
 Hogy verhetted ennyire be
 Szívembe gyilkodat?
 Kettévágott féreg vagyok,
 Meghalok és feltámadok,
 S meghalok újólág.

És én mégis csókkal fedem
 Hófehér kezéd, szerelem,
 Én nem panaszkodom,
 S ha újra átjár a gyilok
 Még akkor is... s ha meghalok,
 Halva is csókolom.

ÚJ KOR.

(1867.)

Szép kor virrad Budavárra,
 Ujra felkap régi fénye,
 Vigalom, zaj egymást éri,
 Lesz ünnepély több mint kéne,
 Ragyogni fog minden házra
 A kegyelem napsugára.

Azok, akik gyászt viseltek,
 Jó szót kapnak vigaszképen;
 Kik a dacban megkövültek,
 Mosolyt nyernek majd cserében,

S kik a tűzre rossz fát tettek,
Megbocsátást remélhetnek.

Cimnek, rangnak, méltóságnak
Visszakerül a divatja,
Számíthat a honfi rájuk,
Akkor is, ha szittyafajta.
Az okosság és az érdem
Nem maradhat észrevétlen.

Számbaveszik az országot,
És benne a magyar népet,
Meghallgatják kívánságát,
És ígérek sokat, szépet,
Minden érzést, mely kicsaphat,
Kibékítnek, megnyugtатnak.

Szentesített régi törvény,
Nem lesz irott malaszt többé,
Kunyhókba és palotákba
Új bátorság költözik bé.
Karddal is megvédelmeznek,
Négy világrész hallja ezt meg.

Ennyi jóért, kedvezésért
Nem sok, amit kérnek, várnak,
Elég, ha a merész álmok
Valamivel alább szállnak.
Haragot felváltja végre
A bizalom és a béke.

Óh nemzetem! halk zsibongás
 Körülveszen nemsokára,
 Olyan mint az altató dal —
 Szemeidet le ne zárja.
 Légy vigyázó. Minden enged,
 Legerősbnek most kell lenned.

KOSSUTH LAJOSHOZ.

(1867.)

Óh bujdosó! Állj meg egy percre,
 Hallgasd a hívó szózatot!
 A pásztorsíp, a kürt keserve,
 Távol a mezei dalok,
 A visszhang, mely riadva ébred,
 A szív, mely sokat szenvedett:
 Mind szól, mind hí. Nem indulsz-e meg
 A hazai hangok felett?

A hármass hegy felnyúló orma
 Évek óta néz messze ki,
 De nem akad bús alakodra —
 Meddig kell még várni neki?
 A négy folyam hideg hullámi
 Panaszkodva hányják fejök:
 Partjaikra mikor fogsz szállni?
 Mikor indulsz te is velök?

Vándorbotod törd szét... elég rég
 Hurcolja fáradt tagjaid,
 A három hegy keresztje ép még,
 Oda tesszük darabjait,
 S ami szent van: honszeretetre,
 Tűrésre emlékeztető,
 Mind együtt lesz. Ki elcsüggedne,
 Új erőt majd innen vesz ő.

Óh jöjj haza! A bús hazában
 Új élettől cseng-bong a lég,
 Szárnyal a szó mint hajdanában —
 A te hangod kellene még.
 Mit ér mindez! A csendességgel
 Nem ily hangok birkóztak itt!
 Hiányzik az égi dörgés, mely
 Imádkozni, félni tanít.

A SZERELEMŐRŐL.

Ha látsz ifjú leányt,
 Ki vidor és szelíd,
 Szivedben csakhamar
 Égi tűz melegít,
 Mindent elhanyagolsz,
 Vele jársz szüntelen:
 Még akkor nem tudod,
 Hogy mi a szerelem.

Ha az éj csendiben
 Lánykádtól búcsuzol,
 Megtörten állsz a bús
 Válás-kinjaitól,
 Virrasztasz reggelig,
 És hervadsz betegen:
 Még akkor nem tudod,
 Hogy mi a szerelem.

Ha messze távolon
 Lánykádtól egyre csak
 Várod a levelet,
 De minden hallgatag,
 Izzó képzeleted
 Ezer szörnyet terem:
 Még akkor nem tudod,
 Hogy mi a szerelem.

Ha végre látod őt,
 És szived ég, repes,
 De ő szól hidegen:
 Ne légy oly gyermekes!
 S te szörnyű sorsodat
 Átlátod hirtelen:
 Még akkor nem tudod,
 Hogy mi a szerelem.

Ha a bús ébredés
 Megérteti veled,

Méltatlan a leány,
 Legjobb, ha megveted,
 S egyetlen vigaszod
 A gyűlölet leszen :
 Még akkor sem tudod,
 Hogy mi a szerelem.

Óh, majd ha látod azt,
 Hogy lánykád bűnbe dőlt,
 A jók elkerülik,
 Szégyen szeretni őt,
 S te mégis így kiáltsz :
 De én *őt szeretem !
 — Akkor majd megtudod,
 Hogy mi a szerelem.

VÁRMEGYEHÁZ LOBOGÓJA.

Vármegyeház lobogója
 Ott leng a magasban,
 A szabadság friss szellője
 Lengeti meg halkan.

Itten vagyok harcra készen !
 Ezt suttogja szerte,
 Ide hozzám, akinek van
 Bátorsága, lelke.

Ösi törvényt, szabadságot
Sérteni nem hagyja,
Törvénytelen parancsoknak
Magát meg nem adja.

Jogainak védelmében
Egytől-egyig elvesz,
Szembeszáll a szuronyokkal,
De áruló nem lesz.

Azt akarja, a világon
Legyen fény, igazság,
Meneküljön a sötétség,
Pusztuljon a gazság.

Váljanak be a szabadság
Álmai, reményi,
Jőjjön a kor, melyben végre
Érdemes lesz élni!

Ide hozzám! Addig össze
Nem vonom a szárnyam,
Míg mindenki meg nem mozdul
És nem jő utánam!

PILLANGÓDAL.

Nem hiszek én a leánynak,
 Se szökének, se barnának,
 Egyik álnok, másik csalfa,
 Szeretőjét mind megcsalja.

Ha mosolyog, ha sir — mindegy,
 Semmi része benn a szivnek.
 Jaj neked, ha esküt is tett!
 Másnap bizton elfelejtett.

Olyan a lány, mint a bábú,
 Kicsi, könnyű és sok csábú,
 Szemnek kedves ő valóba,
 De nem való komoly szóra.

Lányok, lányok, én szeretlek,
 Mig csak játsztok, kötekedtek;
 De ha elém szivet tártok,
 Fölkacagok, tovább szállok.

AZ IGAZI.

Azt kérdezte: mit álmodám?
 És felelém: szeret!
 Igaz-e ez? s megragadám
 A hófehér kezét.

Elfogódva, szive szerint
Válaszolá: igaz!
És ujjong a szivem megint,
Mint a nyíló tavasz.

Vége, vége a rossz napok
Nehéz gondjainak,
Elhagytott már nem vagyok,
Enyém a hő ajak!

Megtaláltam az igazit,
Aki engem megért,
Velem érez, gondolkodik,
Szeret csak magamért.

Nem kérdezi, sorsa mi lesz?
Elég neki, ha lát,
Örömet és bűt megfelez,
Reám bizza magát.

Büszkeségét abban leli,
Hogy az enyim lehet,
A világot elfeledi,
Ha csókjával jöhet.

Minden vágyam teljesedék,
Csordultig a kebel,
Boldogságból ennyi elég —
Nem birnék többet el.

DRÁGA GYŰRŰ.

A gyűrűt, mely ujjamon felcsillog,
Melyet te tüztél oda,
Csókjaimmal halmozom s így szólok:
Nem hagylak el, nem, soha!

Óh mit mondok?. Hogyan tudok erre
Gondolni is? Az egek
Mindent tudnak... valahogy boszúra
Emiatt ne keljenek.

Áldom azt az aranybányát is, hol
E gyűrű felcsillana;
Ott teremjen a világnak legtöbb
És legtisztább aranya.

Áldom azt a bányászt is, ki érte
Lehajolt és felvevé,
Élete szép aranyálom legyen,
Milyen a tündéréké.

Még az aranyművest is megáldom,
Kitől alakot nyere,
Magának is készítsen egy gyűrűt
S ily lányt kapjon majd vele.

De legjobban kezeckédet áldom,
Mely újjamra tüzte azt,

Belőle mint aranyharmat hulljon
Minden lépten a malaszt.

Óh te, aki oly tisztán megérted
Szivem dobbanásait,
Minek mondjam, hogy szeretlek téged?
Hogy a gyűrű boldogit?

Jó, hogy szivem érzékeny és benne
Minden mély helyet keres,
Kétszeresen érzem a bút, de
Örömem is kétszeres.

Valahányszor gyűrűdre pillantok,
S látom rajta nevedet,
Arany látkör zárja be világom,
Mely csak téged emleget!

HOVA VISZLEK.

Oda viszlek, oda,
Ama szép vidékre,
Hol nincsen fény, pompa,
De van csönd és béke;

Hol végkép elszakadsz
Az önző világtól,
De hallod majd csengni
A harangszót távol;

Hol az est homálya
 Minden örvényt elfed,
 De megnyitja útját
 Vágynak, szerelemnek;

Hol csak egy kunyhó vár
 Búsan, elhagyottan,
 De a mennyországba
 A bejárás ott van.

VALLOMÁS.

Szívem megindítja
 Ártatlan szerelmed,
 Lábadhoz borulnék,
 Mikor átölellek.

Nem tudom: van-e árny,
 Van-e bűn a földön?
 Napjaim bűbájos
 Álmodásban töltöm.

Te vagy az, te vagy az,
 Kit Isten nekem szánt,
 Ki engem megért és
 Könnyelműn meg nem bánt.

Szívem hatalmadban,
Életem kezedben,
S te mégis így szólasz:
Király vagy felettem.

Összetiporhatnál,
Éltem elvehetnéd,
S te mégis így szólasz:
Érted halni mennék.

Homlokod, szemeid,
Ajakad, kezecskéd
Abban fáradnak, hogy
Szerelmed hirdessék.

Nem tudom, mit tettem,
Hogy Isten így kedvel,
Hogy engem elborítsz
Ennyi szerelemmel!

Elegendő volna,
Kevesebb, felényi;
Sírnom kell, hogy magam
Ki tudjam beszélni.

Szeretlek egész a
Megilletődésig,
A leborulásig
És a könnyezésig.

CSAK AKI TUD SZERETNI...

Csak aki tud szeretni,
 Jó ember az lehet,
 Csak annak él szívében
 Gyöngédség, kegyelet.
 A boldoggal örülni,
 Sirni, hol bú lakik,
 Ölelni a világot —
 A szerelem tanít.

Nem szégyenlem, hogy újra
 Szerelmi rab vagyok,
 Enyim a föld, a tenger,
 Az ég s a csillagok.
 Szébb koszorút fejemre
 A világ nem tehet,
 Mint ha azért ítél meg,
 Hogy nagyon szeretek.

RÓZSA.

Róla, róla zengjen a dal,
 Övé legyen a dicsőség!
 Nem teremtet nála szebbet,
 És jobbat a teremtő még.
 A magasság tiszta és szent,
 Földi névnek helye ott nincs,

Az ő nevét, ezt az egyet
Emlegetik ott is, ott is.

Orcájától kap szépséget
Ablakában a virágszál;
Tőle tanul szelidséget
A madárka, mely alászáll,
Ő gyújtja új szerelemre
A szívet, mely ki van hülve;
Ő tett százszor boldogabbá,
Mint a földnek minden üdve.

Hol keressek szebbet, jobbat,
A világnak melyik sarkán?
Mit érne, ha találnék is,
Nem ő volna . . . odahagynám!
Ő, csak ő fog uralkodni
Szívem fölött végtől-végig;
Csak ő tud a szívvel bánni,
Mely hamar fáj, könnyen vérzik.

Tökélyes nő. Méltó volna
Híres költők énekére,
A dicsőség sugarára,
Halhatatlan hirre, névre.
Én, szegény, mit tehetek mást?
Térdeimre ültetem föl,
És reggeltől késő estig
Le nem teszem az ölemből.

NÁSZNAPON.

(1867 okt. 29.)

Szép volt az én kis galambom
Egyszerűn öltözve,
Hajában egy friss virággal,
Melyet maga tört le.
De legszebbnek őt mégis csak
A násznapon láttam,
Fején mirtus-koszorúval,
Hófehér ruhában.

Oly büszkén a király nem megy
Koronázására,
Mint én mentem a templomba,
Hol ránk a pap vára.
Talpon volt a falu, és csak
Galambomat nézte:
Királyné sem lehet már szebb!
Mondta megigézve.

Hát a templom! Ottan volt ő
Igazán felségés,
Amidőn az esküt mondta:
Örökre enyém lesz!
Nem remegett hangja semmit,
Biztosan szólt, mint ki
Végzett minden hatalommal,
S csak nekem tud hinni.

Négy paripa ragadott a
 Lakodalmas házba,
 Patkójuktól a porond is
 Sziporkákat hánya.
 Tied vagyok! — súgta halkan,
 Boldogságtól égve —
 Én azt hittem, lángszekéren
 Most szállunk az égbe!

FÉNYES PÁLYA.

Hajnal volt, hogy kocsira tettem
 Szépséges angyalom.
 Én voltam-e boldogabb, avagy
 Ő volt-e? nem tudom.

A csillagok még fenn ragyogtak,
 Bár tört fénnyel, sokan,
 És szólottak: elmehetünk már,
 Láttuk őt boldogan.

Fejünk felett megzendült a dal,
 A pacsirták dala:
 Van szerelem! zengték vidáman,
 És van apostola!

Hajnali szél gyors repüléssel
 Előnkbe sietett:

A tenger küld: örök mélysége
Üdvözöl titeket.

A nap örömsugárzó arccal
Jelent meg keleten:
Hadd árasszam reájok minden
Sugaram, melegem!

Csillag, madár, szellő, nap mind azt
Hirdette, kedvesem:
A földön csak egy pálya fényes
És az: a szerelem.

HÁZI BOLDOGSÁG.

Úgy szeressen minden nő,
Mint az én hitvesem:
Boldogsága, világa
A szerelem legyen.
Ha majd egyszer minden nő
Versenyre kél vele,
A világ is boldog lesz,
Új álmokkal tele.

Csak azóta tudom, hogy
Van jóság, van erény,
Amióta ő átfon,
S egészen az enyém.

Homlokom a dicsőség
 Büszke fényében ég,
 És szivemben alázat
 Hirdeti az ígét.

Csak amidőn mellém ül,
 Szeliden átkarol,
 És nevemet kihallom
 Szivdobbanásiból,
 Akkor tudom mily naggyá
 Tehet a szerelem,
 Akkor érzem, mily jó, ha
 Lábánál jut helyem.

Tekintete szelid, mint
 A galambé, amely
 Szívével él és mindent
 Szívében temet el.
 Gondolata, érzelme
 Tiszta, szeplőtelen,
 Végső pillantásán is
 E szó esd: szerelem!

Kis madara őt várja,
 Tenyeréből eszik,
 A harmatot virági
 Kezeiből lesik,
 A falakon minden kép
 Nézésébe merül,

Asztalán a könyvecske
Magától kiterül.

Ott, ahol a boldogság
És a vigasz terem,
A világ nem békésebb
Mint itt, közeliben.
Szent hely az ő szobája!
Benn fény, öröm honol,
És lehallik a himnusz
Az ég boltjaiból.

Térden állva imádom
Az Istent, a dicsőt,
Hogy engem így megáldott,
És nekem adta őt,
De ha éjjelt és nappalt
Térdelve tölténék,
Háladásom akkor sem
Volna érte elég.

HOLTAK HARCA.

Kétannyi volt az ellenség,
De a honvéd bátran állott,
Még a kard is azt csattogta:
Meghalok, de nem hátrálok.
A por, a füst mind fölkeltek,
És az ellenségre mentek.

Mindhiába! Este már egy
 Temetőben viaskodtak,
 Minden fejfa, minden sirdomb
 Segített a harcosoknak.

— Elvesz a hon! vezér mondja,
 Ha még itt sem fordul jobbra.

Meghallják a szörnyű szókat
 A halottak a sirokban:
 — Itt van, súgják, az ítélet!
 A legkisebb is talpon van.
 Jőnek, mennek hófehéren,
 S új vihar kél a harctéren.

Az ellenség ámul, bámul,
 Ki segít a magyaroknak?
 Ostrom után ostromot vesz,
 Elhullanak a legjobbak.
 Itt valami csoda történt,
 És hátrál a hős is önként.

— Most előre! a vezér zúg,
 Új lélek száll a honvédbe,
 A rohamban ott fehérlik
 A temető légi népe.
 Ki álljon meg? ki harcolna?
 A futónak jól van dolga.

Éjfél tájban a tűz mellett
 Megpihen a honvédtábor,
 Álmodozik jobb napokról,
 S im szellemdal zendül távol :
 — A hazának szent szerelme
 Még a sirban sem pihen le.

NEM AKKOR FÁRADSZ EL...

Nem akkor fáradsz el,
 Ha munkálsz izzadtan,
 Nehéz terhet hurcolsz,
 Göröngy van utadban,
 Hanem, mikor lelked
 Nyugalmat nem lelhet,
 Gond, aggodás ver le,
 És leülsz egy helyre.

Nem akkor pihensz meg,
 Ha föl-föllélekzel,
 Homlokod megtörlöd,
 Felhagysz küzdelmeddel,
 Hanem, mikor búdban
 Szertebolyongsz útlan,
 Más is kér terhedbül,
 S szived megkönnyebbül.

A FÉLTÉKENY ANGYALOK.

Táncoltatom kis leányom,
 Oly vidám és eleven!
 Fel-felkacag örömében,
 Ha magasra emelem.

Anyja nézi és neheztel,
 Hogy csak vele mulatok:
 — Engem nem is szeretsz már úgy,
 Amióta ő nagyobb.

Kis leányom hallja a szót,
 S kedvének határa nincs:
 Jaj de kedves kis leány ez!
 Mondják még a falak is.

Mit tegyek a kis bohóval?
 Ha leteszem: ő zokog!
 Most vagyok ám boldog ember,
 Féltenek az angyalok.

NYÁRY PÁL TEMETÉSE.*

Megcsendül a pusztá kis harangja,
 Most temetik Nyáry Pált,
 Bús siralma zokogást, énekszót
 Szelet, vihart túlkiált.

* Nyáregyházán temették a pusztai harang élénk csengése közt, 1871 április 24.

Nagy harangok fájdalmas nyögése
 Ágyúk szörnyű döreje,
 Ég zengése, földnek rázkódása
 Jobban nem verhetne le.

Lépteink oly roskadók és lassúk,
 Mély nyomot hagy mindenik,
 Azt hisszük, a nehéz koporsót is
 Bús szíveink emelik.

Csak most tudjuk, kit viszünk a sírba,
 Ki az igaz hazafi:
 Fájdalomnak sohasem voltak még
 Fenségesebb hangjai.

A vasembert, a szabadság hőjét,
 Ki megtört, de nem hajolt,
 Meksiratja a szabad sik róna —
 Hajh, csak most lesz elhagyott.

A pusztának csöndes birodalmán
 Végigcseng a jaj szava,
 Felriad rá minden alvó szellem
 És megdöbben a haza.

A PÁRTOKHOZ.

Nem lesz már a magyar népből
 Jóraivaló nép soha:
 Utolérte régi bűne,
 Régi átká, ostora.

Hitvány, önző érdekeknek,
 Rabszolgája lett megint,
 Pártharcokban tépi egymást,
 Istent, embert nem tekint.

Bús napokban megtanulta,
 Mi a hazaszeretet,
 Becsületért, jobb jövőért
 Áldozott vért, életet.
 Bús idő kell neki ismét,
 Hogy a sötétségen át
 Felismerje egyszer még a
 Honszeretet csillagát.

Tüneményes szerep várja,
 Más népekre ha figyel,
 Új koszorút szerezhethetne,
 Mely sohasem hervad el.
 De az ihlet elkerüli,
 Feje körül por, szemét;
 Elfordúl a nagy példáktól,
 Örül, ha ront vagy ha vét.

Nem hallja a végzetes szót,
 A kor intő jelszavát:
 Elbukik a nép örökre,
 Mely elhagyja önmagát.
 Nem látja a kárörvendő
 Ellenséget mindenütt,

Ki markába tört szorítva
Tán már holnap rajta üt.

Elhagyatott szegény ország!
Nincs a földön senkije!
Fiainak egységében
Állna minden ereje!
S fiaiban is csalódik,
Ők ássák a sirt neki,
A lobogót összetépik,
Mely a nevét hirdeti.

Elvakult nép! Vedd kezédbe
Azt a zászlót újonan.
Menj előre, míg időd van,
S el nem söpör a roham!
Századot ér minden óra,
Minden ember sereget — —
Áruló, ki meg nem érti
Az időt s a jeleket!

RÁKÓCZI HAMVAI.

Volt-e ilyen fásult nemzedéke
A hazának, mint a mostani?
A felett is kétkedik, ha vajjon
Szentek-e az ősök hamvai!

Óh Rákóczi, nem hiába nyugszol
 Idegen föld hantjai alatt!
 Az a nép, mely visszakérni retteg,
 Nem méltó, hogy az övé maradj.

Sivár ember, aki elhitetnéd,
 A holtnak jó, bárhol fekügyék:
 Kérd a sorsot összetett kezekkel,
 Valamikor bujdosó ne légy.

A halottak haza járnak éjjel,
 Eszükbe jut, hogy otthon mi jó:
 Majd megtudod, milyen átoksúly az,
 Ha valaki kétszer bujdosó.

Nem teremhet jó hazafit a föld,
 Mely ily sivár szivekkel vegyül,
 Szolgaság az elfajult nép sorsa,
 Mely többé már föl nem melegül.

Kétségbesve nézek a jövőbe,
 Látom ott a pusztuló hazát!
 A bujdosó megáll a határon,
 Ott áll soká — és nem lépi át.

Oh déli szél, te tudod, mily bús sors
 Szerte járni a nagy ég alatt:
 Szégyenítsd meg a korcs unokákat,
 Hozd haza a drága hamvakat!

A KÖZÖNY.

Nem lehet a haza boldog,
 Szívét nyomják nehéz gondok:
 Fiaiban bízott eddig,
 És fiai elfelejtik.

Elborítva ezer sebbel
 Azt gondolta, sohsem kel fel:
 Ámde voltak elegen még,
 Kik sebeit kötözgették.

Most, hogy ismét talpra állott,
 Ereibe uj tűz szállott,
 Érezi, hogy él valóban —
 Azt hiszik, már minden jól van.

Keresi az igazságát,
 De szemei nem találják,
 Szeretne a *régi* lenni,
 De e szót nem érti senki.

Fiainak más a gondja!
 Kinek kell a haza dolga?
 Magának él ma mindnyája! —
 Honfi-névre semmi vágya.

Nap nap után gyorsan elszáll,
 Zord telet a tavasz felvált,

A fa új gyümölcsöket kap, —
Csupán ő lesz elhagyottabb.

Oh hazám! ne bánd a multat,
Viharai elvonultak,
Kiállottad veszedelmét:
Most kezdődik balszerencséd.

Török, tatár megtanulta,
Ha lever is, fölkelsz újra,
Tied ez a föld, megvéded —
A közöny az ellenséged!

Rabja lesz az idegennek
Az ország, mely búsan senyved,
Csak a kezét nyujtja érte
Nem könyörül rajt' az ég se.

A TEMPLOM ÉS A GYÁR.

Magasan állt a csillogó kereszt
A torony tetején,
Oly magasan, hogy hozzá elhatott
Az égi zengemény.

Ég felé tört a gyár kéménye is
Nagy füstfelhőivel,
Mély árny borúlt az egész táj fölé,
Mint halotti lepel.

A háztetők kérdezték: mit akar
 E rémes szörnyeteg?
 Szennyes fejét odáig nyújtja, hol
 A kereszt diszeleg.

Mért nem akad a sokaság közül
 Aki ledöntse őt:
 Borulna le az örök szeretet
 S fenség képe előtt.

Halk szózat szállt a keresztről alá:
 Törpék, hallgassatok!
 Az Ur előtt ép oly szent hely a gyár,
 Mint a nagy templomok.

Az alkotó dicsérete vegyül
 A gép hangjaiba,
 Mély bűgása felhat az egekig:
 A munka is ima.

A RÉMLÁTÓK.*

A hazának sok bajában
 Még van, ami fölemel,
 Honszeretet érzésétől
 Még melegül a kebel.

* A parlamenti bizottság tanácskozásaira, mely a
 pártokat egyesítette, 1874.

Becsületre, jó hírnévre
 Hál' istennek, még adunk,
 A nemzet szebb jövőjéről
 Letenni nem akarunk.

Hogyha így van, miért aggódunk?
 Mért vernek le a bajok?
 Mi hiányzik kincseinkből?
 Nem vagyunk-e gazdagok?
 Minden szív egy aranybánya,
 Minden tett egy áldozat!
 Ha akarjuk: mindenünk van,
 A jövőnek is marad.

Mikor volt a drága honnak
 Boldogsága igazi?
 Nem voltak-e minden korban
 Szenvedési, bajai?
 Ott a példa! Jussanak csak
 Eszünkbe a hős apák,
 A bajoknak köszönhetjük,
 Hogy megtarták a hazát.

Félre tőlem, gyáva lelkek,
 Kik töritek kezetek,
 Ráfogjátok a nemzetre,
 Hogy tehetlen és beteg.
 Nép, mely érez, akar és tesz,
 Látja a célt, küzd, ha kell,

Csak magától kér tanácsot —
Az a nép nem veszhet el!

Kelj fel hazám, és mutasd meg
A világnak lelkedet!
Magad is elbámulsz majd, hogy
Aggodalmad lehetett,
Mint a gyermek, ki rémet lát
A sötétben, egyedül,
De ha világ gyúl, egyszerre
Egész arca kiderül.

AZ IFJUKORI DAL.

Mindnyájunknak van egy kedves dalunk,
Ifjúkorban zengette ajakunk,
Midőn a szív még tele volt,
És ragyogott az égi bolt,
Midőn nem is a földön jártunk:
A szerelem volt szép világunk.

Ha azt halljuk, ismét ifjak leszünk,
Minden emlék megjelenik nekünk:
Az út, mely a lányhoz vezet,
A kert, hol ránk figyelmezett,
A tánc, melyben keblünkre dőle,
S a perc, midőn búcsúztunk tőle.

Ama dal ez, melyet dalolt a lány,
 Vagy eljátszott nekünk a zongorán,
 Vagy akkor hallánk, mi alatt
 Szeretnünk őt nem volt szabad,
 Vagy ott zengett a mulatságban,
 Hol megjelent ő is vidáman.

Ama dal ez, melyben megszólala
 Ábránd, remény és szerelmünk maga,
 Mely arcunkon mosolyt hagyott,
 Máskor könnyekben áztatott,
 Merengővé tette lelkünket,
 És biztatott: ő szeret minket.

Óh hallgassunk e dalra! Meglehet,
 Hogy látva a jól ismert képeket,
 Kiderül sivár életünk,
 Mégegyszer boldogok leszünk!
 Még csak egyszer! Legalább addig,
 Amíg halkán ismét elhangzik.

A CSEHI VÖLGY.

Isten veled, szép völgy, örökre,
 Nem látlak többé soha már,
 A kis család elhagy végképen,
 Isten tudja, rája mi vár.

Tizenöt év boldog emléke
 Fűződik e fákhhoz, mikint
 Lengő zászló, melyre felirvák
 Feledhetlen szép napjaink.

Innen jártam ki a világba,
 S itt vonultam meg annyiszor!
 Ismerősöm minden hegy, lejtő,
 Gyalogösvény, fa és bokor.
 Az erdőkben szertebolyongva
 Itt irtam dalaim felét,
 S ha van köztök szívhez szóló is,
 Azt bizonynal te ihletéd.

Az apai ház körül mennyi
 Kedves emlék mosolyg felém!
 Szerény ház, de szeretet, jó szó
 Várt mindenkor a küszöbén.
 Ünnepeken ott láttuk egymást,
 Ha névnap volt, ott vigadánk,
 Onnan mentek hugaim férjhez,
 Legtöbb öröm ott várt reánk.

A kocsiút, mely amott fordul,
 És a szomszéd faluba visz,
 Hányszor látott éjjel, holdfénynél,
 Néha-néha viharban is!
 A leányhoz, kit rég felejték,
 És ki engem rég feledett,

Arra jártam látogatóba,
Remény, kétség, gond közepett.

Isten veled szép völgy, még egyszer!
Vedd tőlem ez egyszerű dalt!
Erről jussak eszedbe, majd ha
Léptim zaja régen kihalt.
Szivem talál másutt is otthont,
Rokoni kört, hű sziveket:
De tégedet, álmok bölcsője
Nem pótolnak más ligetek!

VESD MEG AZ IDEGENT.

Vesd meg az idegent,
Ki a honba siet,
És megtanulni rest
A nyelvet, mely tied.

Ha szólít, ne felelj,
Ha köszönt, ne fogadd,
Ha szivességre kér,
Fordítsd el arcodat.

Légy hozzá szigorú,
Alázd meg, hol lehet,
Ne gondolj vele, ha
Kifakad ellened.

Nyilt ellenséged ő!
 Mutass ajtót neki,
 Ha lábát vakmerőn
 Házadba beteszi.

Ne törd a szemtelent,
 Bárki fia legyen,
 Mert ő lesz itt az úr,
 Te meg az idegen.

NEM KELL MÁR A DAL SENKINEK.

Nem kell már a dal senkinek,
 Mért is dallok? Rám ki figyel?
 A világnak száz baja van:
 Nem törődik költőivel.

Ábrándjait, eszményeit
 Tartsa meg a költő maga!
 Még jó, ha észre sem veszik,
 Ha szépen elhangzik dala.

Hát a madár miért dalol?
 Kérdi-e ő: figyelnek-e?
 Megragadja az érzelem,
 És elárad hő éneke.

Mért ne tennék, mint a madár?
 Mért kérjdem: hallgatnak-e rám?

Elég, ha szívem melegét
A földre kiáraszthatám.

Dalolok hát! A téli fagy,
Mely körülem mindent kiölt,
Hadd lássa, hogy van még tavasz,
S felvirulhat ismét a föld.

SZERELEM HATALMA.

Lányok! Kiket egy szent érzés
Hatalma megragadott,
Kik remegés, búsongás közt
Töltitek el a napot:
Ne féljetek! Nem hiába
Száll a sóhaj égbe fel...
Az igazi szerelemnek
Előbb-utóbb győzni kell.

A világ oly érzéketlen,
Mondjatok le! Így beszél,
Elítéli lángolástok,
Ellenetek harcra kél.
Hát csak rajta! Félelemből
Tesz ő így, higgyétek el —
Az igazi szerelemnek
Előbb-utóbb győzni kell.

Van-e érzés oly hatalmas
 Mint az örök szerelem?
 Ki tud neki ellenállni,
 Ha egyszer csak itt terem?
 Egyik keze porba sújt le,
 Másik keze fölemel —
 Az igazi szerelemnek
 Előbb-utóbb győzni kell.

Ne adjátok fel, leányok,
 Azt a hitet semmiért,
 Hogy törhetlen akarattal
 Kiküzditek a babért.
 Ő fogja a babért adni,
 Ki megadást követel —
 Az igazi szerelemnek
 Előbb-utóbb győzni kell.

Hányan voltak, kik elhagyva
 Remény nélkül küzdtek itt,
 Nem volt egyéb fegyverük, mint
 Összekulcsolt kezeik!
 És ők mégis utat törtek
 E fegyver segélyivel —
 Az igazi szerelemnek
 Előbb-utóbb győzni kell.

Még akkor is, ha a harcban
 Megszakad bús szívetek,

Ha odavan végkép minden :
 A diadal tietek !
 Töletek vesz lelkes példát
 Minden szerető kebel —
 Az igazi szerelemnek
 Előbb-utóbb győzni kell.

A MAGYAR SZÓ.

Hogyha tizen vagyunk egy társaságban,
 És közöttünk akad egy idegen,
 Mindannyian az ő nyelvén beszélünk —
 Ezt kívánja tőlünk a figyelem.
 Mért törődjünk a magyar név jogával,
 Mit az ősök karddal is védtenek?
 Az idegen hadd érezze magát jól,
 Hiszen a szó nem árthat senkinek.

Korcs nemzedék ! Rajta beszélj, beszélj csak,
 Úgy, amint az idegen szereti !
 Egy fegyvered maradt, s ez a magyar szó :
 Kezedből e fegyvert is vegye ki.
 Mit veszithetsz ? Legfőlebb azt, hogy egykor
 Nem ismer rád itthon saját fiad,
 És utolsó szavadat sem értik meg,
 Ha majd lezárod szempilláidat.

KÖSZIKLA AZ ESTI FÉNYBEN.

Égig érő szikla orma,
 Látsz-e oda a távolba,
 Hol kedvesim járnak-kelnek:
 Angyalom és két kis gyermek?

Add tudtomra: mit csinálnak?
 A gyermekek úgy-e játsznak?
 Kérdik: mikor jó meg apjuk?
 Mikor csókolhatja ajkuk?

Angyalom is velük játszik,
 Nem felel nekik sokáig,
 Végre mondja, s hangja reszket:
 Nem sokára, ha jók lesztek.

Aztán kérdik: merre ment ő?
 Honnan várjuk, ha majd megjő?
 Arra, messze! — mondja nékik —
 Ahol az a bérc sötétlik!

S ide néznek mind a hárman,
 Égő, vágyó pillantásban,
 Hogy majd kiszakad a lelkük,
 S búra válik a jó kedvük.

A nap régen alászálla,
 Árny borul a völgyi tájra,
 Csak te szikla égsz ott távol,
 Az esti fény sugarától.

Gyönyörködve, hosszan nézlek!
 Talán ők is feléd néznek,
 S belevegyül a fényárba
 Az ő szemeik sugára.

ÉN IS IRTAM NÉHA VERSET...

Én is írtam néha verset,
 Jót és rosszat vegyesen,
 A világ bármint ítéljen,
 Áldott volt az óra nékem,
 Mely hevíté kebelem.

A világnak semmi haszna
 E dalokból, meglehet.
 Mégis írtam. Ugy éreztem,
 Hogy a napot elvesztettem,
 Ha dalra nem ihletett.

Barátságnak, szerelemnek
 Hive voltam mindig én,
 Más javáért fáradoztam,
 De midőn egy dalba fogtam,
 Valamennyit feledém.

Ha hibáztam, bocsássák meg!
 Nem várok hirt, koszorút.
 De ha majd a sirban fekszem,
 A lombot tán megérdemlem,
 Melyet a szél odafútt.

ÚJ HARC DAL.

Jöjjön a harc, jöjjön mielőbb,
Reszkettesse meg a levegőt,
Szólaljanak meg a trombiták,
Vijon meg még egyszer a világ.

Csengjenek a kardok élei,
Fegyverét a hadfi löje ki,
Ágyúk bömböljék ki magukat,
Adja ki mérgét az indulat!

Oszt' pusztuljon minden katona,
Hire se támadjon de soha,
Mint a rablógyilkos, vesszen el,
Ki embertársára kart emel.

Legyen egyszer béke, igazi,
Boldogabb, szebb, mint a mostani,
Ne essék miatta könny sehol,
Teremjen meg benne a mosoly.

A homlok redője tűnjön el,
Emelkedjék büszkén a kebel,
Szabaduljon fel a gondolat,
És ő legyen úr a nap alatt.

És támadjon új harc, küzdelem,
Minőt nem vittak még idelelni,
Harc, mely tart a világ végeig,
Mig tévelygés, nyomor létezik.

Tudatlanság, nyomor: két csapás!
 Miattok van ennyi pusztulás!
 Ezek az ellenség, hajh, ezek!
 Ellenökbe fogjunk mind kezét.

A hadi vezérek zászlaját
 A tudós, a művész vegye át,
 Ők legyenek az új hódítók,
 Őket kövessék a milliók.

A riadót, mely a harcba hí,
 Váltsák fel a munkás dalai,
 És a csatatéren szerteszét
 Vér helyett csillogjon veríték.

Az legyen a hős, ki harcait
 Az emberiségért víja itt,
 S ki a harcban eljut legtovább,
 Annak tapsoljon majd a világ.

ROSSZ SZOMSZÉD.

Egy reménnyel megint kevesebb,
 Egy döféssel megint több a seb,
 Szinte kábul tőle a fejünk,
 És a világ táncot jár velünk.

És mi mégis oly gyávák vagyunk,
Tettek helyett meghúzzuk magunk,
Sóhajtani is alig merünk —
Odadobjuk a becsületünk!

És mily gögös! és még mit kíván!
A kezét is csókoljuk meg ám!
Azt a kezét, mely velünk dacol,
Földre terít, aztán kirabol.

Hah, förtelem! vajon hol vagyok?
Nem laknak-e itt már magyarok?
A szép haza maga nem enyém?
Nem vagyok-e itthon benne én?

Itthon vagyok, mégis idegen!
Nem találom sehol a helyem.
Szégyen üldöz utcán, piacon,
Szégyen elől szertebujdosom.

TAVASZ ÉS KÖLTÉSZET.

Lányok, lányok, ifjú lányok,
Az ablakot kinyissátok:
Itt a tavasz melege.
Nem csupán a szoba várja!
Szívetek is ép oly árva,
Egy sugár tán száll bele.

Tavaszi meleg sugarától
 Észrevétlen és magától
 Megnyílik az árva szív.
 Tele lesz ezer virággal,
 Érzelemmel, néma vággyal,
 Mely szeretni, élni hív.

Síró pásztorfurulyára,
 Fülemile bús dalára
 Elmerengtek majd talán.
 A költőt is meghalljátok,
 Lángra gyulad szép orcátok,
 Felhevültök még dalán.

HINTADAL.

Hinta, könnyű hinta,
 Vidd a leányt, mintha
 Szél vinne virágot!
 Földobom magasra,
 A gyermek kacagja,
 Maga is akarja.

Teljék benne kedve,
 Csak el ne eressze
 A kötelet karja.
 Jaj, ha elereszti:
 A kedvét elveszti,
 Nem fog így nevetni!

Hinta, könnyű hinta,
 Fogd fel karjaidba
 Az én kis virágom.
 Látod, ő gyermek még!
 Ne rontsd meg a kedvét:
 Csepp baja ne essék.

Nem kérlek hiába!
 Hűséged díjába
 Szép napokat várhatsz.
 Híre lesz nevednek,
 Nemcsak ő szeret meg,
 Hanem sok jó gyermek.

NEVETŐ GYERMEK.

Szőlők alján, vidosan, könnyedén
 Kis fiával ifjú nő jött felém,
 Karján ült a kis fiú s nevetett,
 Elevenebb már nem is lehetett.

Elhaladtak mellettem csöndesen,
 Szemeikben szelídség, szerelem,
 Ismerősként nézett rám mindenik,
 Szinte kérdék: mi dolgom lehet itt?

Ismerősim voltak ők énnekem,
 Alakjuk és arcuk nem idegen:

Szívemben is ott volt egy ifju nő,
És a karján kis fiú, nevető.

Csak megálltam és visszafordulék,
Őket ha csak egyszer is látni még:
Pótolják ki szememnek azokat,
Kiket tőlem a távol megtagad.

Hát imhol a gyermek is visszanéz,
Örömében repülni volna kész.
Mit akarhat? ölembe vágyik-e?
Vagy belátott a szívem mélyibe?

Álmélkodva álltam ott, — s elhivém,
Hogy a gyermek mégis csak égi lény!
A szívbe is belát ő titkosan,
Meglátja ott nevető kis fiam.

KÉSZÜLJ HAZÁM!

Készülj hazám! köszöröld a kardodat,
Közel van már, közel van a pillanat,
Nagy tetteknek, hős tetteknek ideje,
Népek harca. Készülj hozzá eleve.

Nem kérdezem: helyén van-e a szived,
Láttál te már harcot és vést eleget,
Helyt állottál, mikor minden elhagyott —
Akkor voltál legerősebb, legnagyobb.

Üt az óra, a nagy óra most megint,
 Ellenséged feltámadnak újra mind,
 Gyűlöletük mint a pokol lángja ég:
 Szeretnének kiirtani tán ma még.

Kardod élet jó előre fend ki hát,
 Azt az órát felkészülve, állva várd,
 Éjjel-nappal nyitva tartsd a szemedet,
 Régi neved, dicsőséged ne feledd.

Mert ha egyszer meglep a vész hirtelen,
 Se ég, se föld nem segít meg, hidd nekem;
 Annyi időd sem marad majd, úgy lehet,
 Hogy Istennek ajánlhasd a lelkedet!

JÓSLAT.

Megszólal még, megszólal egyszer
 A dicsőség harsonája,
 Híres lesz még, híres lesz egyszer
 A magyarok őshazája,
 Kivont kardok fognak ragyogni,
 A szemekben tüzek lobogni,
 Fény árad szét a világra.

A lobogók bátran repkednek,
 Rajtok a Szűzanya képe,

Porszemből is hősök teremnek,
 Készek a hon védelmére:
 Az lesz köztök a boldogabb, ki
 Első fogja vérét onthatni
 A megváltó harcban érte.

Azok, akik most oly kevélyek,
 És a magyart úgy lenézik,
 Elhallgatnak akkor örökre!
 Végző napjuk lesz az nekik.
 A legvégző. Ítélet napja,
 A holtakat mind feltámasztja,
 Nem kél fel, ki ott elvérzik.

Megtanulnak koszorút kötni
 Lányaink, az égi szépek,
 Kimennek a hősök elébe,
 Kik a harcból visszatérnek,
 Szíveiknek csak az fog fájni,
 Hogy nincsenek elég virági
 Az erdőnek és a rétnak.

A magyar név becsületében
 Senki többé nem gázolhat,
 Úr lesz ismét a magyar itthon,
 Ellenségi meghajolnak.
 Azok lesznek a szerencsések,
 Akik vele békében élnek,
 És baráti kezet fognak.

Duna, Tisza harsogó árja,
 Megviszi a nagy tengernek,
 Nagy tenger a tulsó világnak:
 Nincs párja a hős nemzetnek!
 És ahol csak ember lélezkik,
 Mind fölkiált: boldogok egyig,
 Akik fiai lehetnek!

A TÖRÖK KATONÁK.*

Ők a hősök, az igazi hősök,
 Ott távol a török katonák!
 Idehallik lábuk dobbanása,
 Ha rohannak hegyen, völgyön át.

Kardjuk élén születik a villám,
 Onnan veszik azt a fellegek,
 Tőlük tanul a vihar dörögni,
 Midőn így szól a földnek: remegj!

Nem katonák, félistenek ők, kik
 Megvíják a sziklafalakat!
 A kőszikla odanyújtja vállát,
 És meggörnyed vaslábuk alatt.

* A Sipka-szoros védői, a Balkán-hegyek közt, az orosz-török háborúban, 1877.

Budavára, Branyiszkó hol vagytok?
 Dicsőségtek ragyogása, mely
 A napnál is messzebb világított,
 A versenyben nem fárad-e el?

Ama nagy tűz ragyogása mellett,
 Mely ott lobog távol, keleten,
 És hirdeti az egész világnak:
 Én vagyok a szent honszerelem!

Mély sírjában nem nyugszik a honvéd,
 Ki ott régen mélyen aluszik,
 Nem nyughatik a világosságtól,
 Mely behat a sírok zugaig.

Kitörüli az álmod szeméből,
 A sugarak életre híják,
 És örül, hogy reggel van végtére,
 Visszajött a régi hős világ.

Ők a hősök, az igazi hősök!
 Ne feledd ezt vitéz nemzetem!
 A világnak első katonája
 Voltál eddig . . . most másképp leszen.

Az elsőség koszorúját, amely
 A tied volt, meg kell osztanod,
 És újat kell szerezned helyébe,
 Zöldebbet még mint a régi volt!

ELADÓ LÁNYNAK.

Te vagy a ház rózsabokra,
Édes anyád minden gondja.
Nem is ház, nem is ház,
Hol ily rózsza nem tanyáz.

Ki ne tekints ablakodból,
Valaki virágnak gondol,
Még megáll, még megáll,
Szépségedért megcsodál.

Mégis nézz ki, hadd csodáljon!
Életében ő is lásson
Virágot, igazit,
Minőt másutt nem szakít.

Édes anyád, tudom, mondja,
Hogy akkor még több a gondja:
Gondot ad, gondot ad,
Az is, aki látogat.

Nincs igaza az anyádnak,
Ne tartson meg ő magának,
A rózsza, ha virul,
Azé, aki érte nyúl.

Egykor ő is volt virágszál,
Ő sem maradt az anyjánál,
S a sorsa mi vala?
Szebben nyílt, mint valaha.

A CSILLAGOKHOZ.

Csillagok, csillagok! szép fényes csillagok,
Ama falu felett szépen ragyogjatok,

A Duna mentiben, erdő közeliben,
Hol két kis gyermekem álomra lepihen.

Nappali fényesség vegye őket körül,
Játsszanak apjokkal, aki velők örül.

Árnyékos szigetbe csónakos vigyen át,
Vágtassanak velünk a vesszőparipák.

A fiú sípoljon, a lányka azalatt
Illatos réteken szedjen virágokat.

Fogjuk el a lepkét kalandozásiban,
Aztán eresszük el, éljen ismét vigan.

Aranyos bogárnak örüljünk az uton,
Szegényt a világért ne tapossuk agyon.

A Duna medribe dobáljunk kavicsot,
Papirosból hajót eresszünk útnak ott.

Fussanak versengve hozzám a gyermekek,
S ki hamarabb elér, csókom az nyerje meg.

Csillogjon szemünkben a kedv és az öröm,
Ne is vegyük észre, hogy az est küszöbön.

Lássák a gyermekek: nem hagytam őket el,
Ajkuk most is csókol, karjuk most is ölel.

Sírni nem volt okuk! semmi sem változott!
A kocsi, mely elvitt, újra visszahozott.

Jobban már sohasem lehetnék az övök —
Bárha rég elmaradt mögöttem a vidék.

FELESEGEM LEVELE.

Kis galamb repült be ablakomon:
Levelet írt nekem az angyalom.
Olvasom, olvasom a levelit,
Szerelmes beszédje fölmelegít.

Szívéből szakadott a kis level,
Annak a melegét hozta is el.
Akárhol legyen ő: szíve enyém!
Távol is csak attól melegszen én.

Nem hagy el soha már! ily szókra kél,
Messzebb van a világ legvégénél,
Idegen fölötte a csillag is,
Istennek ott reá már gondja sincs.

Jó is már, jó is már! ezt üzeni,
 Szerelme szárnyakat teremt neki,
 Számlálja az órát, a perceket,
 Mikor majd megint az enyim lehet.

A levél oly hosszan elkesereg,
 A szemem pilláin könnycsepp rezeg.
 Könny-e az vagy csillag, mely felragyog,
 Hogy neki mutassa: merre vagyok?

Bármelyik, csak jöjjön! nem téved el,
 Elég, hogy várja őt e hű kebel.
 Karjaim előtte a láthatár,
 Mindenütt rám talál, bármerre jár.

ANYA MULATSÁGA.

Nincsen az az anya, nincs biz a',
 Kinek volna ilyen kis fia,
 Ilyen kedves, ily szófogadó,
 Ily szeretni, csókolni való.

Naphosszat eljátszik egymaga,
 Anyjának nincs véle sok baja;
 Ha vigyázni nem tud, s elesik,
 Hamar letörüli könnyeit.

Karomra de sokszor fölveszem,
 Hintázom a gyöngyöm, kedvesem;
 Milyen jó a kedve! mint örül!
 Ablakomon csaknem kirepül.

Nem adnám a világ kincsiér'!
 Nélküle a világ mit is ér!
 Olyan volnék benne, mint a vak,
 Kit elhagytak a napsugarak.

Künn az utcán kocsisor robog,
 Benne ülnek lányok, asszonyok,
 Valahol mulatság lesz talán:
 Cifra a ruhájok, cifra ám!

Hadd menjenek Isten hírivel!
 Nem cserélek köztök senkivel,
 Mindnyájuknál jobban mulatok:
 Kis fiam most is rám mosolyog.

NEVEM NAPJÁN.

Körülvesz a kedves kis család,
 Feleségem gyöngéd csókot ád,
 A lányka megfogja kezemet,
 A fiú öleli térdemet.

A jelenet olyan égi szép!
 Látogató szeme könnyben ég.
 Életem mennyország! így susog,
 Igazán boldog csak most vagyok.

Mi van ma, hogy minden így örül?
 Micsoda szerencse vesz körül?
 Nevem napját hallom! ez az ok!
 Csókhöz, öleléshez így jutok.

Bohóság! hát máskép lehet-e?
 Nincs e szívnek mindig ünnepe?
 Kell-e ahhoz névnap, kérdem én,
 Hogy csókkal jőjjenek ök elém?

Melyik nap nem voltam az övék?
 Kedvemet mikor nem keresék?
 Szótlán is mikor nem áldanak?
 Így körül mikor nem állanak?

Szeretetük mikor engedett?
 Mikor nyájaskodtak eleget?
 A versenyben, melytől szívük ég,
 A diadal mikor nem övék?

Olyan e nap is, mint más napok,
 Több sugarat nem szór, mint azok,
 Nem lehetek köztök boldogabb, —
 Névnap minden istenadta nap!

KEDVES TALÁLKOZÁS.

Ifjú lánnyal ha találkozol,
Kinek ajkán üdvözlő mosoly,
Valahonnan kedves ismerőd —
Állj meg kissé a leány előtt.

Bármi mélyen sujtott is a gond,
Reményidről bár végkép lemondj,
Vigasztalást a földön ne lelj —
Ez az óra mégis fölemel.

A leányka oly elragadó,
Nyájas ajkin oly vidám a szó,
Kérdésidre oly könnyen felel,
Oly bátran néz a szemedbe fel!

Mindjárt nem léssz bús és csüggeteg,
Vidám szellők körüllegenek,
Szinte hallod: a pacsirta szól,
A boldogság vár rád valahol.

A leánytól rég elbúcsuzál,
De a képe még előtted áll,
Ajkadon a mosoly ott lebeg,
Mintha folyvást beszélne veled.

Csak rövid volt a találkozás,
És szivedben mennyi változás!
Késő estig egyebet se téssz:
Álmodozol, bízol és remélsz.

A TASSI PARTOKON.

Zászló leng a parton,
 Hajó füttyét hallom,
 Itt a hely, kiszállok,
 A poggyász kezemben,
 Repeső szívemben
 Remények, ábrándok.

A partok hosszában
 Sok ezer virág van,
 Ki gondol azokkal?
 Közöttök ott látom
 Feleségem, lányom,
 Futkosó fiammal.

Mily szépek, vidámak!
 Felém csókot hánynak:
 Túlárad érzelmök,
 A hajó is látja —
 Magától megállna
 Gyönyörködni bennök.

Utasok! mehettek!
 Boldog szigeteknek
 Jussatok partjára.
 Én szerencsésb voltam:
 Ime eljutottam
 Szép Tündérországba.

FENYÜÁG AZ IMAKÖNYVBEN.

Fenyüág az imakönyvben,
 Szegény anya tört le téged!
 Szentebb hely már nincs a földön,
 Idetett, mint szent emléket.

Ama bokor ága voltál,
 Mely a kedves sir felett nőtt,
 Hova halottját temette —
 Azt akarja: emlegesd őt.

A halottól nem vagy messze.
 Mert hisz ő az égbe ment fel,
 És az imakönyv is égbolt,
 Megvigasztal és megszentel.

Szegény anya! Sokszor, sokszor
 Forgatja a szentkönyv lapját,
 S égi fényben lát ragyogni,
 Midőn könyek közt pillant rád.

FECSKE A SZOBÁBAN.

Fecske, fecske, mi jót hoztál?
 A szobámba lopózkodtál;
 Nincs-e még a tavasz itten?
 Azt keresed talán itt benn?

Nézd, a gyermekek bejöttek,
Téged vigan üdvözölnek,
Boldog ámulattal nézik
Könnyű szárnyad lebbenését.

Hogy örülnek! hogy ujjongnak!
Hirül viszik az anyjuknak,
Nagy esemény! Együtt látod,
Csakhamar a kis családot.

Fiu mondja: az enyim légy!
Jó leszek én hozzád mindég,
Megetetlek, megitatlak,
Játékkal is mulattatlak.

Lányka mondja: mit üzennek,
Kik a távolban szeretnek?
Ha felőlök hirt adhatnál,
Még csókra is számithatnál.

Anyjuk mondja: jer le, jer le,
Megtanítlak szerelemre,
Puha meleg fészket rakni,
Kicsinyekért élni, halni!

De te mégy, az ablak nyitva,
Társaid már várnak vissza,
Köszönöd a szívesseget —
Örökre elvesztünk téged.

Repülj hát, és mondd meg nékik:
 Örök tavasz virul még itt;
 Nézzék meg, ha erre térnek,
 Milyen itt egy boldog fészek.

FÓTHON.

Beléptem a templom ajtaján,
 És előttem égi látomány!
 Talán nem is a templom vala,
 Hanem az ég csarnoka, maga.

Körülöttem égi alakok,
 Itt szeráfok, ott apostolok,
 És fölöttem himnusz, szárnyaló,
 Minden szívet felmagasztaló.

A karzatról áradt el a dal,
 Visszhangzott a boltozat, a fal,
 Mintha a kar ihlett énekét
 Szellemajkak visszazengenék.

A magasban, úgy tetszett nekem,
 Az angyalnak harsonája zeng,
 És könyvéből, amely nyitva volt,
 Az apostol maga is dalol.

Áhitattal telt meg a kebel —
 Igen, égi csarnok volt a hely!

A szegény, kit elhagyott a hit,
Nyugodalmát megtalálta itt.

Végsőt szólt a komoly orgona,
Elröppent az utolsó ima,
A hívőkkel én is távozáam —
De a himnusz most is zeng talán.

NŐI LEVÉL.

Nem is levél, hanem tán ibolya!
Elárad a szobánkban illata.
A szép tavasz sugara, melege,
Pacsirtadal... minden megjő vele.

Hol terem a női toll, hogy a szó,
Melyet leír, oly gyöngéd, megható?
Tán a galamb szárnyaiból kerül:
A lélek szól kedves betűibül.

Óh nő, szemed csalogat, hiteget,
Ajkad sokszor kigúnyol, kinevet,
Angyalarcod mosolygó és ravasz —
De leveled érzelmes és igaz.

Többet ér a nőtől egy kis levél
Találkozás minden öröminél;
Olvassuk el sokszor a levelet:
Akkor van ő hozzánk legközelebb.

A TASSI TEMPLOMBAN.

Kis leányom, lépj be áhitattal,
 E szegényes templom küszöbén;
 Anyácskáddal egykor, szebb napokban
 E templomban esküdtem meg én.

Nem látott szebb menyegzőt e templom,
 Nem volt benne soha annyi nép;
 Kik itt voltak, mind anyádat nézték,
 És suttozták: mily ifjú, mi szép!

A koszorú illett homlokára,
 Mely derült és szűzies vala,
 Fehér vállán és fehér ruháján
 Mint angyalszárny lengett fátyola.

Angyalom volt ő nekem valóban!
 Fölemelte csüggedt lelkemet,
 A megváltó szót kimondta bátran:
 Csak nekem hisz, csak engem szeret!

Sok, sok éve e szép jelenetnek,
 De a képe most is eleven:
 Szinte hallom az ifjú pap hangját,
 Amint megáld érzőn, melegen.

Ő már rég a temetőben alszik,
 De áldása szárnyaira vett,
 Meghordott az égben is, hol egy nap
 Kis angyalom, téged letelek.

DALOLÓ ANYA.

Sírdogál a kicsi gyermek,
 Nem tud, nem tud elpihenni;
 Csak dalol az édes anyja,
 Alig végzi, újra kezdi,
 Csupa édesség az ajka,
 Áradó méz rajt a nóta —
 Ablaknál a sötét éjjel
 Meghúzódik hallgatózva.

Benne van a dalban minden
 Gyöngédsége és szerelme!
 Csak zeng, csak zeng kedves hangja,
 Szívet, lelket fölemelve.
 Néha elhal, mint a sóhaj,
 Néha bátor és fölreppen,
 Néha mintha visszhangoznék
 Távol, távol az egekben.

Sírdogáló kicsi gyermek
 A visszhangot hallja távol,
 Abbahagyja a siralmat,
 Nem félhet az éjtszakától;
 Azt jelenti az a visszhang,
 Van gondja az égnek rája,
 Leteheti már az anyja —
 Bölcsőjénél angyal várja.

AZ EGYSZEREGERGY.

Tanulj kis fiam serényen,
Csak tanuld az egyszeregyet;
Számok teszik most az embert,
S benne számítás a lelket.

Álomképek, légi várak
Ne férjenek a szivedhez;
Többet ér egy nádfödél is,
Ha alatta megpihenhetsz.

A költők, kik ihlett ajkkal
Hirdetik az égi szépet,
Irigyei a boldognak,
Ki a porban jár, — s megélhet.

Csak maradj a föld porában,
Emberekkal bölcsen számolj,
S ne kívánj több lenni náluk —
Alant szép az égi távol.

Tanulgasd az egyszeregyet,
Ezt az örökigazságot,
Boldog, aki nem csalódott,
Útjaiban nem hibázott.

Életemet elpazarlám
Haszontalan ábrándokra:
Kézemben az egyszeregygel
Én is többre mentem volna.

EGYKOR ÉS MOST.

Nem járok én egy uton a világgal,
Nem törődöm hétköznapi zajával,
Hadd sűrödjön, hadd fáradjon még tovább,
Én azalatt bolyonghatok legalább.

Egykor én is vele tarték, hej vele!
Reményekkel volt a szívem még tele,
Lelkesedni, tette kelni volt miért:
A távolból bátorító szó kísért.

Honszeretetet tudta, mi az áldozat,
Hű szerelem talált szívet, igazat,
Pusztá szónál a barátság több vala,
És a dalnok nem magának dalola.

Ideálok nincsenek már idelenn,
Isten tudja, hova lettek hirtelen!
Őszi szellő, önzés hideg szele fű,
A mezőkön nem teremhet koszorú.

Elmaradok a világtól messzire,
Alig jut el ide hozzám a hire,
Olyan vagyok, mint ki elveszt valamit,
S azt keresi késő, késő alkonyig.

HANYATLÓ NÉP.

Magyarom, kedves jó magyarom!
 Van-e még számodra oltalom?
 Él-e még a régi Istened,
 Ki egykor fenntartott, ihletett?

Ha él még, nem ismer rád, tudom,
 Miattad de nem is gyötri gond;
 Elhagy ő, ha még el nem hagyott,
 Magadat mert te is elhagyod.

Meglátott egykor a félvilág,
 Büszke volt az egész föld reád,
 A népek elsője te valál,
 Vitézebb, bölsebb mindannyinál.

Odavan a régi szép hired!
 Közelről sem lát most senki meg,
 Magyar vagy! lelket még ez adott,
 Utóbb már ezt is eltagadod.

Kétségbeesem a sorsodon!
 Nem is a tied már ez a hon,
 Nem is te szabod meg, mi szabad!
 Másoké a szó s az akarat.

Ha zúg a zivatar s omlik a
 Felhőből az Isten tűznyila,
 Vigyázz, ne fordítsa ellened —
 Meg nem ment a mai istened.

A PIARISTÁK TEMPLOMÁBAN.

Zengjétek a himnuszt, ifjak,
 Csak zengjétek lelkesen:
 Törjön fel az égbe bátran,
 Megható harmóniában,
 Minden igaz érzelem.

Emeljétek fel a lelkem,
 Tartson az is veletek,
 Legyen ifjú, mint régen volt,
 Ismerjenek rá a mennybolt,
 És az angyalseregek.

Én is jártam e templomba,
 Szebb koromban, valaha,
 Ott állottam, hol ti mostan,
 S ép oly buzgón, meghatottan
 Énekeltem, mint ti ma.

Szívem akkor boldogan vert,
 És sugárzott homlokom!
 Ártatlanság glóriája
 Árasztott-e fényt reája?
 Vagy a nyílt ég? nem tudom.

Hajh, azóta más világ van!
 Tele gonddal a fejem.
 Nem látok már az egekbe,
 De e kedves ünnepekre
 Maig is emlékezem.

Zengjétek a himnusz ifjak!
 Szívetek oly tiszta még!
 Tele van szép reményekkel
 És biztató ígérettel
 Felelget a távol ég.

A gondok majd megrohannak,
 A sors ide-oda hány!
 Akkor jusson eszetekbe:
 Az eszmények hő szerelme
 Boldogíthat igazán.

A KIRÁLYI BÁL.

Budavárban csillog minden ablak,
 A királyi bálban vígan vannak;
 Könnyű szívvel lejtnek a párok,
 Deli ifjak, szép magyar leányok.

Sugarát a fény messzire szórja,
 Mintha az ég tüneménye volna;
 A távoli falvak is figyelnek,
 És reménye gyúlad a kebelnek.

Éjfél tájban mi dolog? mi támad?
 A Rákoson ki mozog? ki járhat?
 Háromszáz év nagy idő, s azóta
 Csak a hir szól néha-néha róla.

Vége van a híres nagy napoknak,
 Mikor ott még királyt választottak;
 Mind alusznak a dicsők, a bátrak,
 Kik a honnak ott törvényt adának.

Bár tudnának aludni! de épen
 Ők mozognak a magányos éjben,
 Nincs nyugalmuk a sír bús porában —
 Fölkelnek az éjféli órában.

Odanéznek a budai várra,
 Odatapad szemök a fényárra:
 Ébren vannak? igazán jól látnak?
 Udvara az a magyar királynak?

Ott lakik hát a király, mint hajdan?
 Ott ver szive a legboldogabban?
 Ország dolgát most is ott intézi?
 Ott környezik daliás vitézi?

Ott fogadja más nép követségét?
 Ott hirdet ki harcot avagy békét?
 Koronáját onnan csillogtatja?
 Félvilágra onnan hat szózatja?

Amire ők oly régóta várnak,
 Sirjaikból amiért feljárnak:
 Teljesedett volna valahára?
 Új kor virradt a szegény hazára?

Boldog Isten! ha ez igaz volna,
 Éjjelenként lelkök nem bolyongna,
 Oly édesen, mélyen aludnának,
 Talán soha fel sem támadnának.

Budavári ablakok sötétek:
 Vége van a fénynek, dicsőségnek,
 Báli lámpák múltó fénye volt csak —
 És a lelkek tovább is bolyongnak.

A BUDAI VÁRBAN.

Itt minden kő Mátyást magasztalja,
 Futó szellő dicsőségét dallja,
 Hegyi visszhang el nem unja zengni;
 Királyok közt párja nem volt senki.

Itt lakott a nagy király hajdanta,
 Sasszemével messzire pillantva,
 Parancsai innen hangozának,
 Itt vert szive a magyar hazának.

Idehozta aráját, a szépet,
 Lába alatt a porszem is fénylett;
 Amióta fejedelmek vannak,
 Nem ültek még olyan lakodalmat.

A Gellérthegy ha beszélni tudna:
 Elmondaná, milyen volt az útja,
 Mennyi lovag kísérte Budára,
 Mekkora volt a menet pompája.

Duna vize ha szólhatna egy szót:
 Elmondaná, a király milyen volt,
 Mikor a szent koronát föltette,
 Lakodalmát avval ünnepelte.

Itten állott a királyi várlak,
 Kapuján a dalják ki- s bejártak,
 Tornyai a Dunába lenéztek,
 Mint maga a király, oly kevélyek.

Idegen nép követe sok járt ott,
 Bámulva a szép magyar világot,
 Mintha a szép Tündérország volna!
 Ottan sem volt annyi fény és pompa.

Török császár ha e lakra gondolt,
 Nem alhatott. Lelke csupa gond volt,
 A királynak nevétől is féle,
 Megfutott a közeledésére.

Innen rontott Bécsbe, Ausztriába,
 Innen tiport fejükre vaslába,
 Megtanítá őket tisztességre,
 Az adott szó régi szentségére.

Királyi kert nem hiába zöldelt,
 Vitézség ott koszorút mindig lelt;
 Vár falára felfutott a repkény,
 Honfiérem jutalmát hirdetvén.

— — Ki a hegyek visszhangját hallgatja,
 Csodálatos hang szívét megkapja:
 A csarnokban képzei magát, hol
 Hősi ének zendül a királyról.

Lakománál a lantos megszólal,
 Égbé tör a bátran szárnyaló dal,
 Csupa ihlet, tűz árad belőle,
 Aki hallja, megittasul tőle.

— A magyar nép csillaga most kél fel,
 A világot betölti nevével,
 Erényei naggyá fogják tenni,
 Nemzetek közt párja nem fog lenni!

Igy énekel a lantos fellengve,
 Senki sincs, ki kételkednék benne,
 Azt a jövőt minden magyar várja,
 Hisz a dicső Mátyás a királya!

Hallgatom a visszhangot. Oly zengő!
 Minden hangja ígéret, jövődő,
 És engem is megragad az eszme:
 Az a jövő nem lehet már messze.

Felépülnek még a büszke tornyok,
 A magyar nép lesz még egyszer boldog,
 Erényei nagygyá fogják tenni,
 Nemzetek közt párja nem fog lenni!

Lesz még korszak, amikor királya
 Más korona fényét nem kívánja,
 Legdrágábbnak a magyart tekinti:
 Sugarait legmesszebb az hinti.

Lesz még király, ki föllebb nem vágyik,
 Mint épen e dicső hegy ormáig,
 Itten látja magát legnagyobbnak:
 Róna, halom mind neki hódolnak.

Lesz király, kit a magyar nemzetnek
 Hagyományi, eszméi ihletnek,
 Bátran villog győzhetetlen kardja:
 Amit akar, nemzete akarja.

Azok, akik a magyart nem értik,
 A jeleket csak játéknak vélik,
 Hájába állnak útjába a kornak,
 Erősebb az... rajta ki nem fognak.

Mig itt egy kő Mátyást magasztalja,
 Mig a szellő dicsőségét dallja,
 Mig a visszhang a szívet betölti:
 Az a korszak bizony el fog jönni!

HA A KIRÁLY ITTHON VOLNA...

Ha a király itthon volna,
 Jobb volna az ország dolga;
 Nem törnének annyin rája,
 Nem volna oly bús, oly árva.

Ott laknék az ősi várban,
 A budai palotában,
 Ott megtudná: merre vannak
 Ellenségi a magyarnak.

Messze láthat a szem onnan,
 Kik a hívek, látja nyomban,
 Röpte elszáll nagy határig,
 Egészen az Ádriáig.

Megismerné ott azonnal
 A cudart, ki rosszat forral:
 Villámokat szórna rája —
 Ütne annak végórája.

Megtisztitná e szép földet
 A gatzól, mely mindent fölvet,
 Uralomra tör merészen,
 Azt sem tudja, mi a szégyen.

Lenne, tudom, megint élet,
 Virulnának az erények,
 Új nap sütné az országra,
 Alig ismernének rája.

Fecske, gólya itt telelne,
 Szebb országra úgy se lelne,
 A fuvalom innen szállna
 A világ négy tájékára.

Magyarország szép földjére
 Az a kék ég hajlanék le,
 Amely látta Lászlót, Kálmánt,
 Nem ismerte még az ármányt.

Adott fényt és dicsőséget,
 Hivatást a magyar népnek,
 Bajaiban kézen fogta,
 Harcaiban pártfogolta.

Sírjaikból kikelnének,
 Régi, régi szent emlékek,
 A nemzetet általhatnák,
 Ifjuságát visszaadnák.

Ha a király itthon volna,
 Neki nem vón' annyi gondja:
 Magas Tátra a határon
 Őrt állana télen, nyáron.

Várlakából gyönyörködve
 Nézne a szép ifjú földre,
 Mintha mesekirály volna,
 Uralkodnék Tündérhonba'!

Igérhetne sorsa bármit,
 Megköszönné adományit,
 Boldogabb már nem lehetne —
 Többé soha el sem menne.

A SZENT KORONÁHOZ.

Isten ajándéka,
 Ország szemefénye,
 Multak dicsősége,
 Jövendő reménye,
 Szent korona! téged
 Illet a dicséret.

Angyalok hozának
 Ékül a világnak;
 Szép Magyarországnál
 Szébbre nem találtak:

Király csak itt termett,
Ki méltón viselhet.

Szent István királynak
Homlokán ragyogtál,
Mennyei hazádhoz
Ott is közel voltál,
Angyali maradtál,
Égi fényt árasztál.

László, Kálmán lelke
Megértette szódat,
A távol tengerre
Sugaradat szórtad,
S a tenger hűséget
Esküdött tenéked.

Nagy Lajos és Mátyás
Mutatták hatalmad,
Népeken szereztél
Büszke diadalmat,
Bízva fordult hozzád
Mindenajkú jobbágy.

A nemzeti eszme
Szent jelképe voltál,
Hosszú nyolc századdal
Győztesen dacoltál,
Mi is ép, teljes vagy —
Bizalmunk benned nagy.

A magyar szabadság,
 Ősi függetlenség
 Magasztos emléke
 Él a szivekben még,
 S addig élni is fog,
 Mig egy gyöngyöd csillog.

Büszkeséggel gondol
 Rád az ország népe,
 Semmi földi jóért
 Nem adna cserébe :
 Nagy, dicső, mint régen,
 Csak teveled léssen !

Nem hiába termett
 Annyi nagy királya,
 Királyi érzést hord
 Mindenik polgára,
 Mintha övé volnál,
 Homlokán ragyognál.

GYERMEK IMÁJA.

Mikor a kis gyermek esteli imája
 Szelíden megcsendül a szoba zajába :
 Egyszerre mély csend lesz, figyelünk meghitten,
 Az elfogódástól lélekzetünk sincsen.

Én kicsike vagyok! zengi térden állva,
 Alig egy-két versből áll szerény imája,
 De e kis versekben szive-lelke ott van,
 Templom sem dicsérné Alkotóját jobban.

Fehér ingecskében olyan, mint az angyal:
 Ártatlan mindenkép! köznapi szavakkal
 Ki sem fejezhetné, amit gondol, érez:
 Egyszerűn felküldi lelkét Istenéhez.

Csodálatos varázs fogva tartja lelkünk;
 Földi dolgot, gondot, mindent elfelejtünk,
 Égi világosság árad le orcánkra —
 A távoli mennybolt mintha nyitva állna!

VILLOG AZ ÉG ALJA.

Villog az ég alja,
 Zivatar közelget,
 Hozza reánk a bajt
 És a veszedelmet;
 De jöjjön, nem bánom,
 Sok a szemét, látom:
 Legalább fölkapja,
 Pokolba ragadja.

Sok zivatart látott
 A világ idáig,
 Sokszor letiporta
 A kertek virágit;

De egy haszna megvolt:
Még szebb lett a mennybolt,
A szívek megnyíltak,
Újra hittek, bíztak.

A kor, melyben élek,
Sivár, érzéketlen,
Mennydörgés hangjára
Talán összerezzen;
Jobb és nemesebb lesz,
Visszatér Istenhez,
Régi oltároknál
Régi hévvel szolgál.

Hát csak hadd villogjon
Távol az ég alja,
Nem fordulhat immár
Az idő rosszabbra.
Inkább harc, rettentő,
S vele szebb jövőndő, —
Mint a mai béke,
Melynek nincs reménye.

SZÉDELGÉS.

Szédelgőké a világ,
Ők mainap az urak,
Utca, piac és a bolt
Tőlök szinte rajzanak.

Ütik, verik a dobot,
S ki legjobban kiabál,
Portékája bármi rossz —
Legjobb vásárt az csinál.

Reklám nélkül mitsem érsz,
Észre sem vesz a világ,
Jó szerencse, hogyha tűr,
Ha legalább élni hágy;
Önérzet és büszkeség
Olyan régi címerek —
Nagyra lenni kár velök,
Ez a kor nem érti meg.

Élelmesnek lenni kell,
Célhoz bizton az vezet,
Igy lehetsz még valami —
A szerénység eltemet.
Valódiság helyibe
A látszatnak élj lazán,
És ügyesnek mondanak,
Ünnepelnek is talán.

Eszméssel ne bibelöldj,
És finnyás se légy nagyon,
Idejében megragadd,
Amit hoz az alkalom;
Ott légy minden versenyen,
El ne késsél! ez a fő.
Társaidat megelőzd,
És tied lesz a jövő.

Szivednek, ha van szived,
 Hallgattasd el a szavát,
 Érzés után menni ma
 «Nem fizeti ki magát».
 Ugy jársz könnyen, mint magam ;
 Én szívemet követem,
 S ennyi közt, ki ott tolong,
 Egy sem ért a nyelvemen.

SOK KATONA.

Töltött fegyverek közt élek,
 Egész világ katona,
 Szurony-erdő tör az égnek,
 Villogó és marcona,
 Pedig az ég barátságos,
 Mosolyogva néz alá,
 Nem képzeli: ennyi fegyver
 Mért meredez fel reá.

Kár az égnek mosolyogni
 Töltött fegyverek miatt,
 Neki könnyű... el nem érik,
 Messze van a boltozat:
 De ennek a szegény földnek
 Nehéz a sok katona:
 Homlokára gondok ülnek,
 Nyugodalma nincs soha.

Nagyobb tábort sohasem látott,
 Nagyobb zajt sem halla még!
 Mért nem törnek egymás ellen?
 Így tűnődik lelke rég.
 A riadó harci vész is
 Jobb, mint ez a nagy nyomor!
 Tűzokádó hegy képében
 Indulata egyre forr.

Virágait eltiporják,
 Reményeit elveszik,
 Népei a boldogságot
 Már csak hírből ismerik.
 Ennyi szurony! s nincs belőle
 Dicsősége senkinek!
 Legfellebb a játszi napnak
 Sugarait veri meg.

Hej, ha egyszer megsokalnék
 A rút tréfát az egek,
 Gond felhői meggyülnének,
 S kitörne a fergeteg,
 Nép viharja, messze dörgő,
 Ágyúkat túlharsogó:
 Látnák, hogy az elemekkel
 Így kikötni mégse jó.

MAGYARORSZÁG.

Magyarország akkor volna
 Igazán magyar,
 Ha idebenn az történnék,
 Amit ő akar.
 Haj, de sohsem az történik!
 Sorsa nem övé!
 Dolgaiba rossz szomszédok
 Szólanak belé.

Magyarország akkor volna
 Igazán egész,
 Ha Budáról kormányozná
 A királyi kéz.
 Hej, de ottan más kormányoz,
 Nem a jó király —
 Mátyás híres palotája
 Elhagyottan áll.

Magyarország akkor volna
 Igazán erős,
 Ha a kardját felköthetné,
 Mint a deli hős.
 Haj, de kardját nem találja,
 Azt is elvevék!
 Kedve szerint bántalmazza
 A pökhendiség.

Magyarország akkor volna
 Igazán dicső,
 Ha a népek versenyében
 Elöl járna ő.
 Haj, de azok oldalánál
 Neki nincs helye,
 Nem is igen törődik hát
 A világ vele.

PÁLYA VÉGÉN.

Nem az fáj, hogy szép korunk távozott,
 És virágít nem kínálja tovább,
 Hanem az, hogy emléket nem hagyott —
 Egy virága volna meg legalább.

Nem az fáj, hogy magányosan vagyunk,
 Tovatüntek régi barátaink,
 Hanem az, hogy itt kell bolyonganunk,
 És aki lát, idegennek tekint.

Nem az fáj, hogy másoké a világ,
 S érdemetlent környez a tisztelet,
 Hanem az, hogy nincsen szüksége ránk,
 Meg se haltunk, mégis elfeledett.

HAZAFIAS ESZMÉNY.

Szabad, erős, boldog Magyarország,
 Te vagy az eszményem!
 Daliás nép, mely ura magának,
 Ellenáll az idők viharának,
 Hit lakik szívében.

Budavári híres palotában
 Dicső, nagy királyok,
 Kik az ősök példáin hevülnek,
 A hazáért tűzbe-lángba mennek,
 Hisz az ő hazájok!

Magyar eszmé, mely a hon javánál
 Egyebet nem ismer:
 Megértik a négy folyam hosszába,
 Visszadörghi a hatalmas Táttra,
 Hirdeti a tenger!

Dús határ, mely párját nem találja,
 A földkerekségen,
 Folyamai tejjel-mézzel folynak,
 Fellegeit nem látja a gondnak,
 Mert maga az éden!

Igazság és becsület uralma
 A végső kunyhóig!
 Szeretet, mely különbséget nem tesz,
 Elhagyottat felemel, védelmez,
 Tévedőt meghódít.

Tudomány és művészet napfénye
 A derült égbolton!
 Kegyelet a hősök emlékének,
 Kik e földet vérrel szentelték meg!
 A nagyoknak templom!

Lélek és tűz, olyan mint a régi,
 Annál is merészebb!
 Versenyébe vegyül a világnak,
 Tiszteletet szerez ott magának,
 És a magyar névnek.

Dicső ország! álom szép országa,
 Te vagy az eszményem!
 Hol keressem napsugaras képed?
 A múltban-e vagy a jövő élet
 Távoli kódében?

Akárhol vagy: nem mond le a dalnok
 Rólad semmi áron!
 Ábrándjait elzengi dalában:
 Vigasztald a nemzetet bújában,
 Legalább mint álom!

VÍG MENYASSZONY.

Ünnep van a lány szívében,
 Piros ünnep, ragyogó,
 Szívet talált, mely nem ámit!
 Szép reményit, boldog álmit
 Teljesíté a való.

Nem keres már dicsőséget
 A világban, minek az?
 Dicsőségét kiküzdötte:
 Új világ van körülötte,
 Most az egyszer szép, igaz.

Menyasszonyok seregében
 Eredeti tünemény,
 Napról napra szebb, vidámabb
 Dalra dalt kezd, szárnya támad,
 Csak lebeg a föld színén.

A szerelmes vőlegénynek
 Angyala most, igazi!
 Jól teszi, ha el-elfogja,
 Megöleli, megcsókolja —
 Még elvinnék szárnyai.

HAZASZERETET.

Nem a lármás jelszavakban
 Áll a hazaszeretet!
 Hallgatni a szív szavára,
 Kötelesség parancsára —
 Ez a jelszó vezetett.

Megértém-e elég tisztán
 A szív csöndes szózatát?
 Megtevém-e, amit kelle?
 Óh hazám, te ítéljed meg,
 Ne a zajgó sokaság.

A hatalmat föl sem vettem, —
 Tartsa meg díszjeleit!
 Nép kegyével sem törődtem,
 Tapsa zeng a levegőben,
 S nyomtalanul eltűnik.

De mikor a próba itt volt,
 Megtaláltad fiadat;
 A hívek közt ott harcoltam,
 Részt vevék sok bánatodban,
 S biztattalak: megvirrad!

Mikor mások vásárt csaptak
 Szent nevedből hűtlenül,
 S keresték a maguk hasznát,
 Vigasztalómat te meghallád —
 Nem hagytalak egyedül.

Nagyságod és dicsőséged
 Csillagára néztem én,
 Mit bántam, ha jött a felleg,
 Vagy a tömeg nem értett meg!
 Annál inkább hirdetem.

Érzést, hitet és ábrándot
 Eldaloltam szabadon,
 Szivem helybehagyta halkan,
 Ez az egyetlen jutalmam,
 S ezt szégyelni nem fogom.

HAZAFISÁG ÉS MAGYARSÁG.

Hazafiság és magyarság!
 Ez legyen a jelige,
 Ezt írjuk a lobogónkra,
 Ezt vigye a sorompóba
 A hon minden gyermeke.

Hazafiság! van-e ennél
 Magasztosabb érzelem?
 Ihleti a lelket nagyra,
 Megtanít sok áldozatra,
 Alkudozni képtelen.

És magyarság! van-e ennél
 Szebb, nemzetibb öntudat?
 Lelket önt a csüggedőbe,
 Hősiséget az erősbe,
 Fölmelegit holtakat.

Hazafiság és magyarság!
 Ez a varázs, az erő,
 Melytől megtör minden gazság,
 Megifjodik a szabadság,
 És megnyílik a jövő.

Idejöjjön e táborba,
 Aki egyszer jót akart,
 S nincs a földnek oly hatalma,
 Mely útjában csak egy napra
 Megállítsa a magyart.

KOSSUTH HALÁLÁRA.

— 1894. —

Villámlás volt tekinteted,
 Mennydörgés a szavad,
 Rengett a föld lábaid egy-egy
 Dobbanása alatt.
 A hatalom réme valál,
 De nekünk tünemény,
 Szenvedés, bú óráiban
 A vigasz és a fény.

Nem villog már tekinteted,
 Nem dörög a szavad,
 Fellélekzik a hatalom :
 Most már minden szabad.
 De nem esünk kétségbe még,
 Maradsz égi remény
 Bús napokban jövőre is
 A vigasz és a fény.

SZÁRAZ ÁG.

Én is voltam lombos ág,
 Erdő díszé, éke,
 Napsugárral mulaték,
 Csillogásnak élve,

Nyájas esti fuvalom
 Biztatott: szeressem!
 Élet és zaj közepett
 Nagyra növekedtem.

Vagyok mostan száraz ág,
 Lombos erdők réme,
 Magányosan gyászolok
 Jövőt nem remélve.
 Sok szép ábránd odavan!
 Ki gondolta volna?
 Bár letörne valaki,
 És a tűzbe dobna.

Vándor! elér téged is
 Ez a sors, meglátod,
 Egymás után tűnik el
 Sok reményed, álmod,
 Emlékezzél majd reám,
 Én legyek a társad —
 Tán könnyebben viseled
 Terhét a csapásnak.

ANYAI KÖNNY.

Valahányszor levelet kap
 A fiától,
 Aki a mély tengeren jár,
 Messze távol:

Könnycsepp reszket a szemében,
Fénylő, drága,
Tenger tükre sem csilloghat
Szebben nála.

Valahányszor levelet küld
A fiának:
Kedves fiam, én szerelmem,
Haza várlak!
Könnycsepp reszket a szemében,
Tiszta, mély csepp,
A tenger sem lehet annál
Sokkal mélyebb.

ÚJ KOSZORÚ.*

Egy koszorút kaptam már
Gyöngéd női kézből,
Most is őrzöm egy szép nap
Kedves emlékéül.

Akkor ifjabb voltam még,
Szebb jövődő intett,
Reményimhez, álmimhoz
Zöld koszorú illett.

* A vármegyei tisztikar ezüst koszorúja dalaimért.
Árvaszéki elnökségem 25 éves ünneplésén, 1897.

Uj koszorút kaptam most,
 Ezüsből, fehérét,
 Egész élet jutalma —
 Jövőt nem ígérhet.

De minek is? Hajamban
 Téli hó fehére!
 Hideg ezüstborostyán —
 Ez való melléje.

VÁNDORFELHŐ.

Körülöttem szép zöld erdő,
 Fölöttem bús vándorfelhő;
 Erdőben van pihenésem,
 Felhőt messze elkisérem.

Szép zöld erdő mondja: légy itt,
 Hived leszek én mindvégig;
 Felhő mondja: Isten áldjon!
 Másfelé von büszke álmom.

Erdő mondja: mély a sátram,
 A boldogság itt van nálam,
 Felhő búsan mondja: nem, nem!
 Ott lesz tán a végtelenben.

ERÉNYEK ÉS HIBÁK.

Egyszer dicsőnek látom nemzetem,
 Máskor miatta kétségbeesem;
 Egyszer magával ragad szelleme,
 Máskor fellázad szivem ellene.

Az összetartást ajka hirdeti,
 De százfelé húz, viszály kell neki;
 Erőszak ellen megvédi jogát,
 De újra bízik, s elhagyja magát.

Mindent vagy semmit! mondja bátoran,
 De másnap csügged, hite odavan!
 Nagy hivatástól hevül kebele,
 De minden kis nép packázik vele.

Büszkén fennhordja olykor a fejét,
 De törbe ejti a mézes beszéd;
 Szabad eszmékben nála nincs hiány,
 De szabad lenni nem tud igazán.

Otthont lel nála minden idegen,
 De ő megromlik erkölseiben;
 Ezer év óta övé a haza,
 De csak tengődik benne ő maga.

A válság most van. Erények, hibák,
 A döntő harcot benne most víják,
 Kettő közül helyt vajon melyik áll?
 Aszerint várja élet vagy halál.

MÁS AKARAT.

A legkisebb ország is
 Önálló és szabad,
 Csak te, hazám, te sinylesz
 Más akarat alatt.

Csak teveled köthet ki
 A gögös idegén,
 Csak tégedet aláz meg
 A saját földeden.

Ki vagy? mi vagy? nem kérdi,
 Büntetlen járhat itt,
 Minden szabad már néki,
 Fitymálja jogaid.

Emelt fővel állhatnál
 A nemzetek között,
 De inkább meghúzódol,
 S a szemed lesütöd.

Megszoktad már a szégyent,
 Nem bánod, bármi lesz,
 Hiába is fordulnál
 A földön bárkihez.

Panaszkodnak, ha volna,
 El kell hallgatnia,
 Nevedről sem ismer már
 A nagy világ fia.

Szörnyűség elgondolni,
 Egy ország hova jut,
 Ha szivéből az ihlet
 És a hit kialudt.

Másutt keres jobb sorsot
 Magának sok fiad,
 Ahol tisztább a lég és
 Bátrabb a gondolat.

Számomra nincs menekvés,
 Veled élek, halok!
 Ajkadon, e bús ajkon
 A sóhajtás vagyok.

HÜTLEN FIAK.

Szegény hazám, hova jutottál!
 Sorsod rosszabb már nem lehet.
 Hűtlen fiak sorba kijátsszák
 Sok biztató reményedet.

Önérzettel nézhettél széjjel
 A népek közt, mert volt erőd,
 Meghajolt a legdölyfösebb is
 Az erkölcsi fenség előtt.

Szegyenpírban ég most az arcod,
 Kifosztottak lelketlenül,

Üres kézzel és szívvel állsz itt,
Érted már senki nem hevül.

A legkisebb ország is mondja :
Önálló és szabad vagyok !
Te csüggeteg fővel sóhajtod :
Életemre gondolatok !

De élet-e az ilyen élet ?
Csak tengődöl örömtelen,
A koldús sem cserélné véled —
Úgy tartogat a kegyelem.

Ma vagy holnap eladnak pénzért,
És azután neved se lesz ;
Aki magát magyarnak vallja,
Valahol más hazát keres.

Ki-ki járok a temetőbe ;
Melyik a sír, mely befogad ?
Alig várom, hogy beledőljek,
Ne lássam bús romlásodat !

SZERETET.

Szeretet a lélek édessége,
És gyűlölet a keserűsége ;
Szeretetnek legyek inkább rabja,
Mint a sötét gyűlölet lovagja.

Többre megyek egy kis szeretettel,
 Mint ezerszer annyi gyűlölettel;
 Nagyobb áldás a szeretet gondja,
 Mint a harag diadala volna.

Békejobbot nyújtani nem szégyen,
 Gőg, gyűlölet sohasem volt érdem;
 Szánalomra méltó szegény pára,
 Aki szívét soha ki nem tárja.

HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓRA.

— 1898. —

Most is csak oly ifjak vagyunk,
 Mint voltunk sok évvel elébb,
 Örülünk, ha mulik a tél,
 És helyébe tavasz ha lép.
 Virágokat még szakítunk,
 Madárdalra még hallgatunk,
 Ábrándozunk is szívesen —
 Most is csak oly ifjak vagyunk!

Most is csak oly ifjak vagyunk,
 Minők voltunk valaha rég,
 A vesződség és a dolog
 Világért sem fáraszt ki még,

Kötelesség föllelkesít!
 Ha egymásra pillanthatunk,
 A világon misem nehéz —
 Most is csak oly ifjak vagyunk!

Most is csak oly ifjak vagyunk,
 Mint esküvőnk napján valánk,
 Hajunkba már ősz szál vegyül,
 De szívünkben ott ég a láng.
 Hű szerelmünk nem változott,
 Csókra még kész az ajakunk,
 Vágyainkban nincsen határ —
 Most is csak oly ifjak vagyunk!

A VÁRMEGYEHÁZ.

Régi, régi vármegyeház,
 A rossz világ sokszor gyaláz,
 A falaid már feketék —
 Zivatarok megviselék.

De kedves vagy mégis nekem:
 Itt töltöttem el életem,
 Különb vagy mint sok palóta,
 Nem adnálak értök oda.

Ifjú voltam, csupa remény,
 Hogy kapudon átléptem én,

És itt lettem férfi, szilárd,
Akinek az idő nem árt.

Itt irtam sok szabad dalom,
Ha dühöngött a hatalom,
Itt biztattam nemzetemet:
Csak azért se hajtson fejet.

Idehoztam ifjú arám,
Lányok közt a legszebb talán,
Itt gyújtám meg tűzhelyemet,
És találtam fényt, meleget.

Hazafiság és szerelem
Együtt vítta a kebelem.
Amaz hozott számomra bút,
Ez diadalt és koszorút.

Hajh, magyarnak lenni nehéz,
A hatalom sok rosszra kész!
De a család itt körülállt,
És a vigasz csak megtalált.

Honfi-búra most is van ok,
De tűzhelyen vigan lobog,
Kivül dörög sokszor az ég,
De itt mindig mennyei kék.

Régi, régi vármegyeház,
A rossz világ hjába gyaláz,
Különb vagy, mint sok palota,
Nem adnálak értök oda.

Ha kopott is már a falad,
Fény lakik a tetőd alatt,
S ha fáj is a honfi-sebem,
Meggyógyítja a szerelem.

SZAVALÓ LÁNYNAK.

Bájos leány, csengő hangod
Oly ismerős hang nekem!
Én írtam e dalt valóban,
És te sem vagy idegen.
Enyim a dal, s te magyar lány,
Ez a kettő hát rokon:
Mindakettőt egyenlőkép
A szívemben hordozom.

Hirdeted a dalban bátran:
Büszke lehet mindig az,
Ki a szívet meghódítja,
Mely hűséges és igaz.
Büszke lehetsz te is, látom,
Szózatod felmelegít,
Meghódítod akaratlan
A hallgatók sziveit.

Gyönyörködve csüggök rajtad,
 Dalom szebb, mint gondolám,
 Lelked minden fénye rajta —
 Nem is én irtam talán.
 Tied lesz ez bizonyára,
 Azért olyan hatalom!
 Aki hallja, megtapsolja,
 S én magam is tapsolom.

RÉGI BARÁTNÉMHOZ.*

— 1899 május 6. —

Nem tűntek el az eszmények,
 Élnek még, úgy látom én!
 Fenn röpül a tiszta lélek,
 És ragyog a nőerény,
 Van még szív, mely bátran vallja:
 Győz az igaz és a jó,
 És a dalnak van hatalma,
 Hogyha szívből kél a szó.

Te vagy ez az eszmény, látom,
 Asszonyok közt tünemény,
 Kihez egykor ifjuságom
 Első dalát zengtem én,

* Párjául «A költészet barátnéjához» című ifjúkori költeménynek, 1856-ból.

Most is az vagy, aki régen,
 Csupa fenség, szeretet,
 Nagyobb talán csak az érdem,
 Mely dicséri nevedet.

Mig a földön téged látlak,
 Nem szomorít a jelen,
 Megtérését a világnak
 Bizonyosra vehetem;
 Megkapja a nő varázsa,
 Akaratlan megy veled,
 És örül, hogy valahára
 Ismét jó és szép lehet.

ÖRÖK HŰSÉG.

A sirban sem lesz nyugalmam,
 Felsőhajtók akaratlan,
 Elkerül a csendes álom,
 Marad még egy kívánságom.
 Eszembe jut feleségem,
 Vigaszom és reménységem,
 Ki életem széppé tette,
 Derűt és fényt szórt felette,
 Bátorított a szavával,
 Kibékített a világgal,
 Elhitette, hogy jó, tiszta,
 Bizalmammal nem él vissza,

Kinek mélyen érző lelke
Hivatását abban lelte :
Engem lásson boldogabbnak,
Bútól ment csak én maradjak !
Aki értem lelkét adta,
Gondolatom találgatta,
A könnyeit eltitkolta,
Várt mindenkor mosolyogva,
Hű volt hozzám minden sorsban,
Szeretett mindennél jobban,
Kit hánytvetett életemben
Soha meg nem érdemeltem.
Majd csak akkor lesz nyugalmam,
Ha nem leszek egymagamban,
Ha majd egykor üt az óra,
S leszáll hozzám nyugovóra,
Ekkép szólít meg gyöngéden :
Itt vagyok már, kedves férjem,
Csak alugyál békén, hosszan,
Mert a reggel még távol van . . .
Fejem alját igazgatja,
Homlokom megsimogatja,
Szemfedőmet rendbe hozza,
Minden gondját rám halmozza.
Akkor is csak értem fárad :
Röviditse éjtszakámat,
Szép csöndesen elaludjam,
Valahára megnyugodjam.
És ha jó az éjfél csendje,

Megnyílnak a sírok rendre,
 A halottak mind fölkelnek,
 Nyugtalanul jönnek, mennek,
 Azt a reggelt várva várják,
 Derengését hátha látják —
 Azalatt sem hagy el engem;
 Hozzám simul még hívebben,
 Nem engedi, hogy fölkeljek,
 Várjak, mint a többi lelkek:
 Mozdulatom megelőzi,
 Még akkor is álmom őrzi...

SZOLGALELKEK.

Nem lesz szabad Magyarország,
 Mert fiai nem akarják;
 Réges-régen szabad volna,
 Ha derekuk nem hajolna.

De ők mindjárt meghajolnak,
 Engednek a hatalomnak;
 Ha nyakukra hág sem bánják,
 A világért meg nem bántják.

Szabadságtól szinte félnek,
 Megalkudni mindig készek,
 Minden nap egy jog vesz kárba,
 Utóbb egy sem marad hátra.

Inkább lesznek szolgalelkek,
Csatlósi az idegennek,
Mint férfiak, büszkék, bátrak,
Bajnokai a hazának.

Hatalomnak ez csak kedvez,
Napról-napra dölőföőbb lesz.
Magát utóbb úgy elbízza:
Semmitől sem riad vissza.

Véget vet a sok hűhónak,
Azt teszi, mit ő tart jónak;
Akarata lesz a törvény,
Úrrá lesz a haza földjén.

Elborulok, mikor látom,
Hová jutott szép országom!
Mily nyomorult, milyen árva!
A réGINEK már csak árnya.

Lelkem szörnyed a bús képtül,
A világból is kikészül —
Szolganép közt járva, kelve,
Kinek volna élni kedve?

LEÁNY IMAKÖNYVÉBE.

Nyisd fel imakönyved,
 És merülj el benne,
 Mindenik sorában
 Mintha szózat zengne:
 Boldogok a hívek,
 És az igaz szívek,
 Mert előttök nyitva
 Az ég minden titka.

KÖSZÖNET.

Elrepül az idő gyorsan
 Felettünk is, kedvesem,
 Reményeink egyre fogynak,
 És kihül az érzelem.
 Nem sok van az útból hátra,
 Amelyet még megteszünk:
 Egy-két lépés, s akkor, akkor
 Örökre megpihenünk.

Köszönöm, hogy eddig jöttél,
 És kísértél, angyalom,
 Virágokat szedgettéél
 Gyöngéd kézzel utamon,

Elhárítád a göröngyöt,
 Melyben lábam megakadt,
 Nyájas szóval bátorítál:
 Ne hagyjam el magamat.

Az az út, mely hátra van még,
 Nem lesz nehéz már nekem,
 Leszállhatok a síromba,
 Ott pihenni jó leszen.
 Akit ilyen angyal kísér,
 Lehajthatja a fejét,
 Álma szép és boldog annak,
 És a sirja nem sötét.

BÚCSÚ A VÁRMEGYEHÁZTÓL.

— 1908 —

Búcsút veszek a vármegyeháztól,
 Árva lelkem most igazán gyászol,
 Otthonom volt az ódon ház nékem,
 Nem lehet már nagyobb veszteségem.

Falai közt sok-sok évig laktam,
 Vele együtt búsultam, vigadtam,
 Én voltam a leghivebb barátja:
 Távozásom tán meg se bocsátja.

Itt éreztem magamat legjobban,
 Homlokomat itt mindig fennhordtam,
 Nem kerestem, hogy másnak mi tessék,
 Csak azt néztem, mi a kötelesség.

Igazságát kikerestem soknak,
 Félelemmel néztek rám a rosszak,
 Fölkeresett a szegény s az árva,
 Egy szavam is elég volt bajára.

Elvet, hitet nem csereberéltem,
 A hatalom gögjétől nem féltem,
 Nagy elődök példái vezettek:
 Megalkuvást azok nem ismertek.

Egy-egy sebet hogyan néha kaptam,
 Elviseltem könnyen a fájdalom,
 Nem adtam meg magamat, azért sem!
 A jövőbe még bátrabban néztem.

Költészetem itt kibontá szárnyát,
 Összeírtam a daloknak százát,
 Lelkesített szabadság, emberség,
 Házi tűzhely, mely mindent éltet még.

Fáradozni a mások javáért,
 Helyt állani a haza jogáért,
 Dalok szárnyán felrepülni égig —
 Ennek éltem szabadon mindvégig.

Nem egyedül távozom el innen,
 A sok emlék elkísér meghitten,
 Ezekből áll minden dicsőségem,
 És ez elég mindenkorra nékem.

Szebb dicsőség nem várhatott volna:
 Enyém volt a vármegye bizalma,
 Elismerés, dicséret kijárt itt,
 Alig győztem szedni a virágít.

És most, midőn távozom végképen,
 Vármegyeház még kedvesebb nékem,
 Minél messzebb visz a vándorpálya,
 Annál többször gondolok reája.

Ahelyett, hogy eltűnnék mögöttem,
 Lelkem előtt megjelen még szebben,
 Nem lehetek olyan távolságban,
 Lobogóját lengeni ne lássam.

MAGYAR ASSZONY SZOBRÁNÁL.*

Mindig megkönnyebbül
 A szívem, ha látom
 Ezt a dicső asszonyt
 A fehér kőlábon:

* Veres Pálné fehér márványszobra Budapesten, 1909.

Maga is fehér kő,
 Tiszta és szeplőtlen,
 Hirdeti: élek még
 A régi erőben.

A jelen sok gondját
 Ekkor elfelejtem,
 Azt a szebb kort látom,
 Melyben ő a kellem.
 Nyájas mosolyával
 Mindenkit elbájol,
 Mint apostol, jár-kel,
 Szent eszméért lángol.

Egy asszony! ki hinné!
 Ő jelel ki ösvényt:
 Merre van az élet,
 Hol találunk több fényt;
 Eszményi világba
 Innen mi emeljen,
 Milyen legyen a nő
 Szívben és lélekben.

Nevelés, műveltség!
 Ez a jeligéje,
 És miként a napfény
 Sugárzik elméje,
 Gúny, előítélet
 Hiába vet árnyat,

Távol a szivekben
Új derengés támad.

És eljő a korszak,
Nem lehet már messze :
Eszményi világba
Magyar nő vezet be ;
Meggzépül az élet,
Sehol sem lesz több fény,
Mint a tűzhely mellett
A haza szent földjén.

Jertek a szoborhoz
Asszonyok, leányok !
Új határokat kap
Dicső hivatástok.
Közöttetek az lesz
A legszebbik eztán,
Ki legmesszebb eljut
A tökélyek útján.

LEBONTOTT HÁZ.

Lebontották a szülőházat,
Kő kövön nem maradt,
De jól tették . . . látogatója
Legalább nem akad.

Látogató ! Ugyan ki bánta,
 Hogy itt születtem én ?
 És ezután ki fogja bánni ?
 Hisz a költő szegény.

Nem hozott a világra mást csak
 Szívet és dalokat,
 És ezekkel a szerény hajlék
 Nem adott még sokat.

Csak olyan ház, miként a többi,
 Nem állhat örökig ;
 A dalokat elfűtta a szél,
 És a szív megtörik.

Eltűnhet hát a földről végkép,
 Elég, ha a helyet
 Tüske, dudva jeleli búsan :
 Itt költő született.

PÁL NAPJÁN.

(Madarassy Pálnak.)

Több vagy atyafinál,
 Ilyen sincsen ma sok :
 Szív vagy és szeretet,
 A mely hiven lobog.

Az atyafi perel,
 Kiforgat, ha lehet,
 Te békével kínálsz,
 S nyujtod inkább kezed.

Nevednapján tehát
 Viszont mit adhatunk?
 Mi is csak szívet és
 Szeretetet hozunk.
 Érzésed kincseit
 Evvel visszakupod:
 Nem látott a világ
 Még ilyen gazdagot!

Gazdag vagy, igen is!
 Még pedig mekkora!
 Az is tied, amit
 Másnak adtál oda.
 De hisz az kell neked,
 Még többet ad szíved,
 S a verseny vége mi?
 A győzelem tied.

NYARALÓ KERTJÉBEN.

Viruló kertedben
 Sok ezer virág van,
 Több kedvem telt benned,
 A ház asszonyában.

Szivesen fogadtál,
 Elémbe siettél,
 Csupa kellem voltál,
 Tündér is lehettél.

Viruló kertedben
 A tavasz pompája,
 Nem csoda, hiszen te
 Mosolyogsz reája.
 Nem kívántam innén
 Még tovább is menni,
 Minek az? Kertednél
 Nem lehet szebb semmi.

Viruló kertedben
 Sokáig maradtam,
 Éreztem: lelkemre
 Itt terem a balzsam.
 Máskor is eljőjtek!
 Nem is egyszer mondtad,
 És én megigérttem,
 Nem tehettem jobbat.

Viruló kertedbe
 Visszajövök én még,
 Örökifjú lombja
 Élet és reménység,
 Fáradt esti szellő
 Itt talál nyugalmat,
 A panasz megértést,
 És a szív bizalmat.

FÜGGETLENSÉG.

Távol a hegyek közt
 Ütöttem fel sátram,
 Az erdő, a szikla
 Egyedüli társam.
 Szakadék, mély örvény
 Fenyeket akárhány,
 Még a napsugár is
 Csak alig talál rám.

Rossz világ, kereshetsz,
 Jó helyre jutottam,
 Örülök, hogy néked
 Hátat fordítottam,
 Gógös, durva hangod
 Ide nem törhet be,
 Szabadon fellegek,
 Sasokat kergetve.

Hegy, erdő, kőszikla
 Lesz ezentúl társam,
 Találja meg lelkem
 Helyét a világban.
 Ruhámat megtépi
 Ág, tüske . . . mit bánom!
 Csak legyek független
 Akármilyen áron.

A KOSSUTH-NÓTA.

Másvilágból jó sietve
 Kossuth Lajos üzenetje:
 Mindenkinek ell kell menni,
 Ne maradjon otthon senki,
 Ha magyar a szive, lelke!

És hangzik a Kossuth-nóta,
 A magyar nép indulója,
 Hirdeti, hogy él a szellem!
 Megy akár a poklok ellen,
 Nem vár újabb hívó szóra.

Fejét büszkén fölemelve,
 A Kossuth-dalt énekelve,
 Megy a hadba minden honfi.
 A szemekből tűz lobog ki,
 Égi tűz: a hon szerelme.

Jaj neked te szerb, te muszka!
 Amit akarsz nehéz munka.
 Hazánk földjét kár kivánnod,
 Minden röge szent és áldott:
 Ahhoz ugyan el nem jutsz ma.

Kossuth lelke, a törhetlen,
 Küzd a magyar hadseregben,
 Az ő lelke szól a dalból,
 És ahol még ő is harcol,
 Ott a sereg győzhetetlen.

TARTALOMJEGYZÉK.

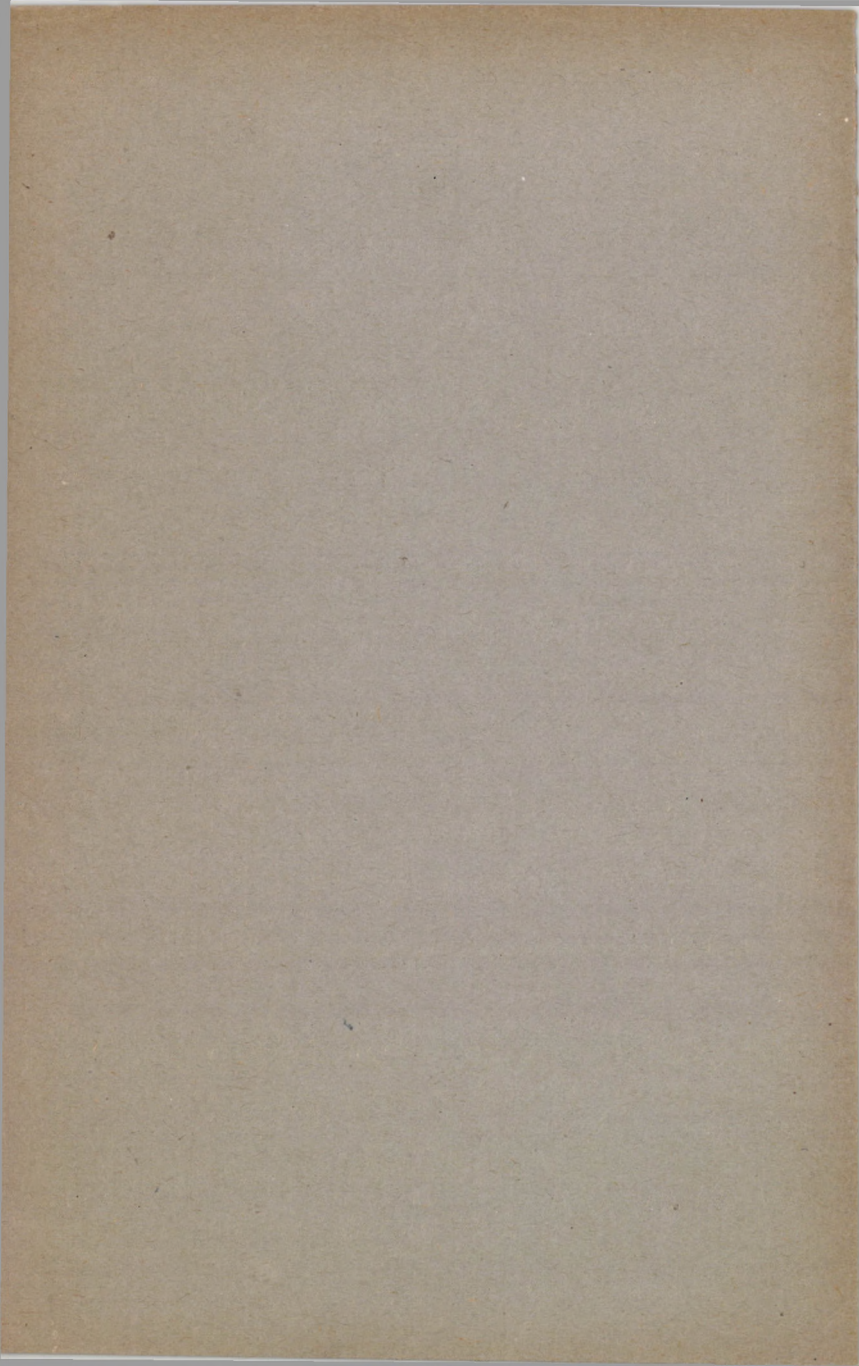
Oldal	Oldal
A költészet egy lelkes barátnőjéhez 15	Az éjjel az ábrándok ideje 48
A magyar nóta 16	Ott a kertek alján 50
Az első csók 18	Csak magyarok legyünk! 50
Éji furulyaszó 19	Temetőben 52
Hősök sírja 20	Megbocsáthatunk-e? 54
Szerelmes leány 21	Bucsu gróf Teleki Lászlótól 56
Vágtass lovam, sárga 22	Országgyűlési hangok 57
Nyári reggel 23	Itt akarok élni, halni! 59
A pásztortűz 25	Szeretek! Szeretek! 61
Királyi romok 26	Érezzelek óh szerelem! 62
Zengjek-e dalt? 28	Mintha nem is a föl- dön járnék 63
Egy angyal emléke 29	Óh drága nap! 64
Az új sír 30	Mikor megvallotta, hogy szeret 65
Imádkozó angyal 32	Ma nevenapja van! 66
Otthon, édes otthon 34	Szerelem végtelensége 68
A boldog királyné 35	Utolsó pillantása 69
Daloló leányok 36	Ő és az estharang 70
Az álmodó huszár 38	Kedvesemről 71
A madarak dalolni kezdenek 40	Bucszás 72
Föltámadunk! 42	
Az első tánc 43	
Kis fiú, kis leány 45	
A fürdő leány 46	

	Oldal
Szállj le hozzám	
fényes angyal!	74
A bölcső, melyben	
ringaták	75
Százszorszép	76
Óh boríts el csók-	
jaiddal!	77
Ismét válunk!	78
Az ég előtt, a föld előtt	80
Szerelem menny-	
országá	81
Halálos seb	83
Ki az árva?	84
Egy szív tevő egész	
világom	85
Gyöngysor kedvesem	
könnyeiből I—VIII.	86
Átölelve tartlak ...	92
Nyári est az akácok	
alatt	94
Szerelem csodái	96
Itt vagy, itt vagy!	97
Megátkozom ezt a	
szerelmet	99
Nem szeretlek!	99
Mit tehetek én róla?	100
Eltitkolnám szerel-	
mem	102
Nő, ki templomba nem	
megyen	102
Az első fülemiledal	103
A kertben	105
Kis unokahugom em-	
lékkönyvébe	106

	Oldal
Óh ne még, ne váljunk	
még el!	107
Szerény vágyak	108
Nyár végén	109
A szép, de hideg leány	110
Menyasszony emlék-	
könyvébe	113
Hű szívek	113
Szerelmi lant I—II.	115
Isten hozzád! Császár-	
fürdői emlék	117
Távozás az apai háztól	118
Szerelem jelei	120
A szép szemek	121
A kártya igazat beszél	122
Szeretni csak egyszer	
lehet!	124
Ne ítélj el kedvesed	
mindjárt	125
Az ősi ház. Bori, 1866.	126
Apád ellen ne szólj ...	129
Óh ne higgy a mende-	
mondának	132
Megváltó nap	133
Levélvárás	133
Ősszel	134
A büszke nőkhöz	136
Bú és vád	138
Isten trónja előtt	139
Szerelem hófehér keze	140
Új kor. (1867.)	140
Kossuth Lajoshoz	
(1867.)	142
A szerelemről	143

	Oldal		Oldal
Vármegyeház lobogója	145	Tavaszi és költészet	183
Pillangódal	147	Hintadal	184
Az igazi	147	Nevető gyermek	185
Drága gyűrű	149	Készülj hazám !	186
Hova vislek ?	150	Jóslat	187
Vallomás	151	A török katonák	189
Csak aki tud szeretni...	153	Eladó lánynak	191
Rózsa	153	A csillagokhoz	192
Násznapon. (1867 okt.		Feleségem levele	193
29.)	155	Anyai mulatsága	194
Fényes pálya	156	Nevem napján	195
Házi boldogság	157	Kedves találkozás	197
Holtak harca	159	A tassi partokon	198
Nem akkor fáradsz el...	161	Fenyűág az ima-	
A féltékeny angyalok	162	könyvben	199
Nyáry Pál temetése	162	Fecske a szobában	199
A pártokhoz	163	Fóthon	201
Rákóczi hamvai	165	Női levél	202
A közöny	167	A tassi templomban	203
A templom és a gyár	168	Daloló anya	204
A rémlátók	169	Az egyszeregy	205
Az ifjúkori dal	171	Egykor és most	206
A csehi völgy	172	Hanyatló nép	207
Vesd meg az idegent	174	A piaristák templomá-	
Nem kell már a dal		ban	208
senkinek	175	A királyi bál	209
Szerelem hatalma	176	A budai várban	211
A magyar szó	178	Ha a király itthon	
Köszikla az esti fény-		volna	215
ben	179	A szent koronához	217
Én is irtam néha ver-		Gyermek imája	219
set...	180	Villog az ég alja	220
Új harci dal	181	Szédelgés	221
Róssz szomszéd	182	Sok katona	223

	Oldal		Oldal
Magyarország	225	A vármegye-ház	242
Pálya végén	226	Szavaló lánynak	244
Hazafias eszmény	227	Régi barátnémhoz	245
Víg menyasszony	229	Örök hűség	246
Hazaszeretet	230	Szolgaelkek	248
Hazafiság és magyar- ság	231	Leány imakönyvébe	250
Kossuth halálára	233	Köszönet	250
Száraz ág	233	Búcsú a vármegye-ház- tól	251
Anyai könny	234	Magyar asszony szob- ránál	253
Új koszorú	235	Lebontott ház	255
Vándorfelhő	236	Pál napján. (Madarassy Pálnak.)	256
Erények és hibák	237	Nyaraló kertjében	257
Más akarat	238	Függetlenség	259
Hűtlen fiak	239	A Kossuth-nóta	260
Szeretet	240		
Házassági évfordulóra	241		

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.